

HRUP

Aljoša Mislej: Kdor moti mir ali počitek ljudi med 22. in 6. uro, ga doleti globa. Izjema so tisti, ki za to pridobijo dovoljenje, ki ga izda občina in tukaj se začne, lahko bi rekli subjektivno odločanje o tem, kaj je kulturno in kaj ne.

Stran 2-5

OBALA

Boris Šuligoj: Problem hrupa nikakor ni zgolj problem enega bolj ali manj uspešnega župana. Z njim so se spopadali tudi vsi prejšnji župani in niso bili bistveno uspešnejši. Nasilje preglasne glasbe seveda sploh ni stvar samo enega lokala.

Stran 6-7

OTROCI

Janez Arh: Otrok do 2. leta starosti naj ne preživlja časa pred napravami. Otrok med 2. in 5. letom manj kot uro na dan. Za mladostnika pa več kot 2 uri dnevno ni priporočljivo preživeti v družbi digitalnih naprav.

Stran 44-45

Piran - Izola - Koper - Ankaran
vsak mesec brezplačno v gospodinjstva

številka 30
avgust 2021

OBALA

plus

www.obalaplus.si

*časopis in portal
s pogledom na morje*

TADEJ TOŠ

Stran 12-15

MMS

Stran 22-23

NATAŠA BENČIČ

Stran 40-41

POLETNI DOGODKI

Stran 16-20

BRUNO ŠULMAN KUHA

Stran 34-35

NOVA PLAŽA - MILJE

Stran 37

COMUNITÀ AUTOGESTITA COSTIERA DELLA NAZIONALITÀ ITALIANA

Stran 38-39

Spoštovani bralci!

Vikend sem preživel v skupini 20 prijateljev in bolj ali manj dobrih znancev. Skupina, ki je bila sestavljena iz močnih posameznikov, ki pa so si med sabo precej različni. Eni z veliko denarja, drugi z manj, eni verjetno verni, drugi prepričani ateisti, predvidevam lahko, da na volitvah volimo zelo različne politične stranke, nekateri pa na volitve iz različnih razlogov ne hodimo. Vmes smo se ukvarjali s športom. Eni so bili izrazito tekmovalni, drugi so šport jemali kot del razvedrila, kjer je rezultat popolnoma nepomemben. Eni smo se zvečer raje pogovarjali, drugi so raje prepevali. Pač bolj ali manj naključna družba med seboj različnih posameznikov. Takšna, kot je družba nasproh. A o kakšni razklanosti, usodni razdeljenosti ni bilo ne duha ne sluha. Vsi smo prišli in odšli dobre volje. Kakšno olajšanje. Že v naravi mojega poklica je, da moram spremljati različne vire informacij ne glede na to, kam so usmerjeni, ne glede na to, kdo je njihov lastnik in kakšen je njihov namen. Eni si resnično želijo informirati svojo publiko, drugi se borijo za cilje svoje politične stranke. In tako imam občutek, da se lahko danes dobro počutiš samo še v krogu svojih prijateljev, za katere veš, da vsaj približno enako razmišljajo in da je to edini garant za prijetno druženje, kjer kot rezultat pogovarjanja nihče ne postane tvoj sovražnik. Ampak očitno gre tudi drugače. 20 Slovencev lahko preživi tri dni skupaj in se ne skregajo med sabo. Lepo. Skratka, da se živeti tudi prijetno, nenapeto, obstajajo ljudje, ki še vedno poslušajo drug drugega in jim ni osnovni namen drugače misleče uničiti na vse mogoče načine. V tej številki boste lahko prebrali članke, ki govorijo tako o enih (100 Izolanov Nataše Benčič je lep primer) kot o drugih (hrup, lajež psov). Tudi ko pišemo o konfliktnih situacija, naši novinarji skušajo pokazati, da se konflikti lahko urejajo.

Od te izdaje dalje bomo lahko prebrali novice v Italijanskem jeziku, ki jih za nas pripravljajo sodelavci Obalne samoupravne skupnosti italijanske narodnosti. Benvenuti!

Tomaž Perovič

HRUP DA ALI NE

Letošnje poletje je nekaj posebnega. Svoje je seveda naredila epidemija covida, ki nas je v letu in pol naučila predvsem to, da je ne samo težko predvideti, kaj se bo zgodilo v prihodnje, ampak tudi, da se negativne napovedi pogosto uresničijo.

Če smo lani morda pričakovali, da bo poletju sledilo postopno odpiranje, nas je jesenski drugi val vrnil na trdna tla. Zaprle so se gostilne, kultura, zaprla so se vsa javna zbirališča in za dolgo obdobje smo pozabili na to, kaj sploh je družabno življenje. Pa je prišlo poletje in spet se je vse skupaj nekoliko normaliziralo, a že nekaj časa poslušamo napovedi o ponovnem skorajšnjem zaprtju javnega življenja. Že videno? Zato nas ne sme čuditi, da organizatorji prireditev, lastniki lokalov, glasbeniki in performerji ter vsi tisti, katerih kruh je odvisen od prireditev in nočnega družabnega življenja, poskušajo biti v teh slabih dveh poletnih mesecih karseda aktivni. Kako jim to uspeva pa je odvisno od več faktorjev, nenazadnje od tega, kje so in kdo odloča.

Vsi drugačni, vsi enakopravni?

Tolmačenje odlokov o javnem redu in miru si, tako je vsaj razumeti, vsaka občina razlaga po svoje. Država je glede tega zelo jasna: kdor moti mir ali počitek ljudi med 22. in 6. uro, ga doleti globa. Izjema so tisti, ki za to pridobijo dovoljenje, ki ga izda občina in tukaj se začne, lahko bi rekli subjektivno odločanje o tem, kaj je kulturno in kaj ne, kaj je sprejemljivo in kaj preglasno.

Najbolj očitna pri diametralno nasprotnem razumevanju odloka za javni red in mir sta občina Piran in Izola. Prva ima, posebej v Portorožu, že

nekaj let težave z lokali, ki kar tekmujejo, kdo ima močnejše ozvočenje, pogosto postavljeno na terasi. Portorož je, tako po mnenju mnogih domačinov kot tudi turistov, pogosto prehrupen. Po drugi strani pa imamo Izolo, kjer so se nekoč čez poletje skorajda dnevno dogajali takšni in drugačni koncerti, od Siddharte v San Simonu, do Iron Maidenov, Deep Purplov in Iggy Popa na Stadionu, preko festivalov v Arrigoniju, na Manziolijevem trgu, rednem koncertnem dogajanju pod Belvederjem, da ne govorimo o eventih v Ambasadi Gavioli. Zadnja leta pa se je dogajanje omejilo na Ribiški praznik, dogodke, ki jih organizira Center za kulturo, šport in prireditve občine Izola, ter koncertni program v Hangar baru. A slednjemu, še edini oazi izolske mladine, od letos ne izdajo več dovoljenj za dogodke, ki bi trajali po 22. uri. Razlog so številne pritožbe skupine stanovalcev iz Jagodja. Izola se tudi sicer po 22. uri takorekoč ugasne, kar so med drugim ugotovili tudi pripravljalci pred kratkim sprejete strategije za razvoj turizma.

Torej, kako si večerno in nočno zabavo tolmačijo v obalnih občinah?

Ankarančanom ni vseeno za mlade

Ankaran ima glede na velikost občine tradicionalno zelo razgibano poletno kulturno dogajanje. So pa lani, ob začetku epidemije, ko je postalo jasno, da bo poleti težko izpeljati dogodke, kot prvi odpovedali celotno kulturno

Časopis in spletni portal **OBALAp^{plus}** sta vpisana v razvid medijev Ministrstva za kulturo pod zaporedno številko 2216.

Izdajatelj MBM MEDIA d.o.o., Lepa cesta 24, 6320 Portorož. ISSN 2670-4609. Datum izida 28. julij 2021. Število izvodov 25.000. Distribucija preko Pošte Slovenije v gospodinjstva občin Ankaran, Koper, Izola in Piran.

Odgovorni urednik Mauro Belac, mauro.belac@obalaplus.si, 040 771 000. Urednik Tomaž Perovič, tomaz.perovic@obalaplus.si, 040 622 473. Spletni portal in družbena omrežja Petra Meznar, petra.meznarc@obalaplus.si, 040 161 778.

Člani uredništva: Boris Šuligoj, Bojana Leskovar, Dorjan Marušič, Aljoša Mislej, Klara Beltram, Manca Hribovšek, Romina Salvi, Sabrina Simonovich, Rok Dekort, Sašo Mejak, Maja Orel Jakič.

Trženje, oglaševanje in naročene objave marketing@obalaplus.si, 040 600 700.

Oblikovanje in prelom tiskane izdaje Tedy Grbec, GT-design d.o.o. Oblikovanje spletnega portala Elvis Dobrilovič. Foto: Katja Gorjanc.

Stališča avtorjev prispevkov ne izražajo nujno stališč uredništva. Za točnost podatkov v podpisanih vsebinah odgovarjajo avtorji oz. naročniki objav. Za nepodpisane vsebine je avtor uredništvo. Komercialna sporočila so ločena od vsebin. Naročene objave so označene z oznako .

Aljoša Mislej

sezono. Letos so se vendarle odločili drugače, in čeprav je dogodkov nekoliko manj kot pretekla leta, še vedno lahko govorimo o pestrem koncertnem programu. S samim hrupom nimajo večjih težav, saj se dogodki praviloma dogajajo ob obali, na plažah Vladoltra in Študent, obe lokaciji pa sta odmaknjeni od strnjene bivalnega naselja.

Iz kabineta župana so povedali, da javne prireditve letos organizira le občina. Dovoljenje za prekomerno obremenjenost s hrupom ima organizator za vse četrte, petke, sobote in nedelje, za obdobje od 25. 6. do 30. 8., in sicer med 16. in 2. uro zjutraj. Pravijo, da je obisk prireditev zelo dober, tako med domačini kot med turisti, pritožb pa niso prejeli. Da se prireditve veselijo, so potrdili tudi nekateri redni obiskovalci dogodkov, ki pravijo, da so zadovoljni, ker se vendarle po dolgem času nekaj dogaja na področju kulture.

Za mlade so v Ankaranu poskrbeli na

plaži Študent. Tam so v sklopu sofinanciranja programov za mladino v proračunu namenili "sredstva za spodbujanje druženja in ustvarjanja mladih v Ankaranu." Mladi so že pred dvema letoma pomagali pri obnovi gostinskega lokala na plaži, letos pa je prostor namenjen glasbenim večerom z DJ-ji, filmskim projekcijam, družabnim večerom in še čemu. Na občini se zavedamo, kako pomembno je, da imajo tudi mladi svoj prostor, kjer se lahko izražajo, družijo in zabavajo, ter tako v varovanem okolju preživljajo zaslužene počitnice, so nam povedali.

Prireditve ob prireditvi

V Kopru so poletje napolnili s prireditvami, ob vedno bolj popularnih kulinarčnih se lahko pohvalijo še z mnogimi tradicionalnimi glasbenimi festivali. Poletje z Biseri, Folkest, Ethnohisteria, Jeff, Marezijazz so že stalnica poletnega dogajanja. Za organizacijo večjih dogodkov pa so na občini določili Taverno, Ukmarjev trg, Titov trg in parkirišče pred Bonifiko.

Kot so povedali iz Kabineta župana, so urniki dogodkov in prireditev povezani s samo naravo dogodkov. V času poletne sezone Mestna občina Koper izda dovoljenja za prekomerno obremenjevanje okolja s hrupom do polnoči, ob koncu tedna pa do 2. ure. Kljub temu pa niti v Kopru ne beležijo večjih težav z izvedbo, kot tudi ne s pritožbami. To pa predvsem zato, ker "se na dogajanje v času poletne turistične sezone pravočasno pripravimo, ključno je tudi ažurno obveščanje krajevne skupnosti in bližnjih prebivalcev. Poleg tega pred začetkom sezone organiziramo varnostni sosvet, ki se ga udeležijo tudi predstavniki policije in drugih organov. To je priložnost, da skupaj pregledamo koledar prireditev in se tako pripravimo na tiste, na katerih pričakujemo večje število oziroma so logistično zahtevnejši," so povedali.

Posebnega dogajanja, namenjenega mladim sicer niso imeli niti v času pred covidom, kljub temu pa je več dogodkov, ki nosijo mladinski

predznak, zaradi česar so pred leti pridobili naziv Mladim prijazna občina. Tisti, ki se veselijo klubskega dogajanja pa ga lahko najdejo v Centru mladih Koper, nekdanjem MKC-ju.

Stanovalcem mestnega jedra sicer ni vseeno za hrup, ki ga je v tem času kar veliko, vseeno pa je čutiti, da so predvsem veseli, ker se spet nekaj dogaja na področju kulture in družabnega življenja.

Turizem kot spalno naselje

Drugačna zgodba je v Izoli. Organizacija dogodkov je, tako kot v Ankaranu, v domeni občine, preko sicer zelo aktivnega Centra za kulturo, šport in prireditve. Zadnja leta je namreč prišlo veliko pritožb s strani skupine stanovalcev iz Jagodja, ki zahtevajo mir in nočni spanec po 22. uri. V času županovanja **Igorja Kolenca** pa so poskusili na različne načine doseči, da bi obratovalni čas in dovoljenje za prekomerno obremenjevanje s hrupom med turistično sezono trajalo do 24. ure. To so poskusili doseči tudi s pritiskanjem na odločevalce na nivoju države, a kljub temu, da ima Izola v tem mandatu kar tri poslance, debate v državnem zboru še niso načeli. Vmes so v Izoli najprej razveljavili svoj odlok o javnem redu in miru, tri leta kasneje pa sprejeli novega, skoraj enakega, ki pa se tega problema še vedno ni dotaknil.

Zato pravijo, da občina "nima posebnih

predpisov za hrup, ti so določeni na ravni države", v domeni pa je le izdajanje dovoljenj, ki jih izdajo predvsem za dogodke na prireditvenih prostorih na javnih površinah v občinski lasti. Ob tem so poudarili, da Hangar bar temu kriteriju ne ustreza. Mladi, pa tudi manj mladi ljubitelji glasbe so ob tem ostali brez edinega tovrstnega kluba v mestu. **Matic Horvat**, lastnik Hangar bara, je na težavo opozoril preko družbenih medijev in opaziti je, da ima vsaj na spletu kar veliko podpore. Koliko bo ta podpora pomagala v praksi, pa je težko reči. Na vprašanje, če je res, da nihče od občinskih uradnikov in funkcionarjev ne želi prevzeti odgovornosti za izdajo takšnih dovoljenj zaradi groženj s sodnimi spori s strani nekaterih prebivalcev Jagodja, so na občini odgovorili, da so se po opozorilu s strani Ministrstva za okolje in prostor odločili predpise glede hrupa upoštevati z dodatnimi napotki in njihovim tolmačenjem. Vse, ki želijo uporabljati zvočne naprave, občina seznani s tem, da jih je treba uporabljati v skladu z opredeljenimi mejnimi vrednostmi, določenimi za izvajanje dejavnosti, ter v tem primeru priglasiti uporabo le teh. V redkih primerih za prireditve na javnih površinah, kjer do zdaj niso bile zabeležene pritožbe, izdajo dovoljenje, vezano na upoštevanje mejne vrednosti hrupa iz uredbe in pod določili uporabe naprav, navedenih v elaboratu za lokacijo prireditve.

Glasno ne pomeni kakovostno

A če je v Izoli svojo jezo nad odločevalci na splet zлил organizator, se je v Portorožu zgodilo obratno. Sam župan **Denio Zadkovič** je preko družbenih omrežij spregovoril o težavah z nočnimi lokali. Težko je razumeti, zakaj se je odločil ravno za takšen način reševanja težave, razen če morda na občini Piran izdajanje dovoljenj za prekomerno obremenitev s hrupom poteka drugače kot v ostalih slovenskih občinah. Vsekakor drugače kot v Izoli.

Dejstvo je, da je Portorož v zadnjih letih v primežu vedno glasnejših nočnih klubov. Tako meni tudi direktor Turističnega združenja Portorož **Aleksander Valentin**, ki pravi, da se sam ne bi opredeljeval do tipa glasbe (kot je to storil župan na facebooku), ampak do glasnosti le-te. "Največji problem je, da pretirana glasnost ni dobra ne za goste ne za lokale, saj jakost žal ne predstavlja tudi kakovosti", pravi Valentin, ki ne izpostavlja enega samega lokala. "Več je ponudnikov, ki so problematični in obremenjujejo prostor z glasnostjo. Žal očitno niso razumeli, kaj pomeni gostoljubnost." Pravi, da je zgrožen nad tem, da ti lokali tekmujejo bolj v tem, kdo bo glasnejši, kot pa kdo bo kakovostnejši. "Prepričan pa sem, da se preko facebooka tega problema ne da rešiti, ker za to obstajajo odloki, občina pa ima vsekakor na voljo določene instrumente." V

Izoli so dokazali, da ti obstajajo, a so lahko zelo ekstremni, "imamo pa tudi vmesne poti, v to sem prepričan", je zaključil Aleksander Valentin. Kompromisi torej.

Kot so nam povedali iz občine Piran, uredba o hrupu sicer dovoljuje, da se prireditve v nočnem času (od 22. dalje) izvajajo največ štiri ure zapored, torej je trajanje odvisno od časovnega okvira, navedenega v vlogi. Instrumenti torej so.

Veliko govora je bilo o težavah z mladimi, ki v večernih in nočnih urah zasedejo portoroško plažo, za sabo pa pustijo razdejanje. Župan je predlagal, da bi z odlokom prepovedali uživanje

alkoholnih pijač na javnih mestih, a občinski svetniki so predlog zavrnili. Na vprašanje, kako bi lahko na drugačen način rešili težavo, so povedali, da smo bili zbiranju mladih na javnih površinah, preden so odšli na zabave v klube, ki jih sedaj ni več, priča tudi v preteklosti. "Problematika pomanjkanja prostorov, ki bi bili namenjeni v večernih urah zabavi mladih, ne izhaja iz odločitev sedanjega vodstva. Gre za problematiko, ki je prisotna na področju celotne Obale že dolga leta. Trenutno, ko veljajo zaradi epidemije posebni ukrepi, je iskanje primernih krajev za zabavo mladih še dodatno oteženo.

Z obnovo strehe na skladiščih soli Grando, bo občina Piran pridobila večji prostor, v katerega bo umestila različne vsebine. Med njimi bodo brez dvoma tudi takšne, ki jih bodo lahko koristili mladi za druženja. Župan bo sicer v proces odločanja umeščanja vsebin v skladišče Soli Grando vključil občanke in občane."

Kompromisi so in niso

Vsaka Občina si torej nočno zabavo ureja po svoje. V nekaterih s tem nimajo težav in prav je tako. V Izoli in Piranu oziroma Portorožu pa se borijo z dvema ekstremoma istega vprašanja. Portorož je od vedno turistična destinacija, zato se včasih zdi, da marsikdo pozablja, da tam živijo tudi domačini, v kraj pa prihajajo gostje, ki jim ni izključno do ponočevanja. Po drugi strani pa se Izola ne more in ne more privaditi na to, da nima več tovarne za predelavo rib in ne tiste, kjer so izdelovali igrače. Industrije ni več, ribištva pa je le še za vzorec. Prihodnost je menda v turizmu, a turistom je treba kaj ponuditi tudi po 22. uri. In če obstajajo kompromisi celo v politiki, ni vrag, da ne bi kakšnega našli tudi na področju nočnega življenja, dokler ga še lahko imamo. Ker če se bodo res uresničile napovedi o četrtem valu, se nam bo še kolcalo po vsem nočnem dogajanju, tako tistem, ki ga je preveč kot tistem, ki ga je premalo.

DOPUST

SVET NA DLANI

LAST MINUTE

DOGODIVŠČINE

KRITJE MORJE

COVID VKLJUČENO

Sklenite zavarovanje Tujina
z medicinsko asistenco
in potujte brezskrbno.

080 20 60
vzajemna.si

tujina

VARUH ZDRAVJA
VZAJEMNA

ULICA ŽRTEV TURBOFOLKA

Pred dnevi je piranske občane (znova) presenetil njihov župan Denio Zadković, ki je na precej samosvoj način na družbenem omrežju opozoril na hud problem hrupa v občini. V svojem pismu, ki ga je naslovil z Ulica žrtev turbofolka, je sicer pomešal več tem, v glavnem pa se je zapletal s problemom odnosa do posameznih glasbenih zvrsti in primernosti posameznih zvrsti za posamezen kraj, kar je seveda zelo nerodna in predvsem spolzka tema, ki lahko razpravo odnese na vse strani neba. Zgolj v ozadju pisanja pa je bilo razumeti, da županu ni všeč glasnost predvajane glasbe iz predvsem (in samo) enega lokala, ki že leta moti druge turistične delavce, turiste in seveda prebivalce Portoroža.

Županov zapis na družbenem omrežju je do našega pisanja doživel 275 komentarjev, 211 všečkov in 13 delitev. Nenavaden je predvsem zato, ker še enkrat razkriva popolno županovo nemoč. Nastopil je kot običajen smrtnik, ki mu nekaj v sistemu, v vodenju, organiziranju in upravljanju te občine nikakor ni všeč, nekaj proti čemur se je treba upreti. Ni reagiral kot nekdo, ki ima oblast in številne vzvode odločanja v svojih rokah, nekdo, ki bi občinskim službam naročil ureditev problema, nekdo, ki je vsaj objektivno odgovoren za razmere, pač pa kot kritična javnost, kot opozicija oblasti. Nastopil je sam proti sebi. Potem, ko so najprej njegovi bivši podporniki postali njegova opozicija, je v tej reakciji postal opozicija še sam sebi. Ta obrobna ugotovitev zgolj potrjuje, v kako slepi ulici se je znašla piranska politika.

Toda problem hrupa nikakor ni zgolj problem enega bolj ali manj uspešnega župana. Z njim so se spopadali tudi vsi prejšnji župani in niso bili bistveno uspešnejši. Nasilje preglasne glasbe seveda sploh ni stvar samo enega lokala ali enega gostinca. Preglasna glasba, ki je motila goste tudi v najdražjih portoroških hotelih, je bila nočna mora prejšnjega in enako tudi sedanjega direktorja Hotela Kempinski Palace, drugih hotelirjev v kraju, zasebnikov, ki oddajajo apartmaje, nezadovoljna je bila večja skupina avstrijskih gostov, ki je na plaži snemala (tudi promocijsko) oddajo za avstrijsko TV. Preglasna (cenena) glasba je nočna mora skoraj vseh pomembnejših kulturnih prireditev v bližnjem poletnem prizorišču Avditorija Portorož. Ta glasba je motila poslušalce gledališke koprodukcije treh primorskih gledališč Stoletje mjuzikla, motila je ob lanskem nastopu znanega italijanskega violinista Uta Ughija, večera opernih arij SNG Drame Maribor, itd.

Problem ni letošnji in nima zveze s pandemijo. Ni prisoten samo v Portorožu, je še hujši v Piranu, morda še kje ob morju. Pred približno desetimi leti so se Pirančani naveličali hudega razgrajanja z do kraja navitimi zvočniki, ki jih je tedaj brezobzirno navijal bivši najemnik Cafe Teatra (lokal je sicer v občinski lasti). Oblikovala se je civilna pobuda, ki je zagrozila z referendumom, potem so se stvari počasi nekoliko uredile. A nastali so drugi lokali, v katere znajo upravljavci zvabiti goste le s preglasno in za kraj motečo glasbo.

Kako se drugi turistični kraji spopadajo z istim problemom?

Tedaj smo turistični red v Piranu primerjali s tistimi v Dubrovniku, Benetkah, na Bledu in ugotovili, da imajo v vseh omenjenih krajih bistveno drugačne razmere. V Dubrovniku so lahko živo glasbo izvajali na prostem le do 23. ure, izjemoma do 24. ure, kasneje v zaprtih prostorih pod pogojem, da glasbe ni slišati na prostem. Komunalni redarji so opremljeni z merilci hrupa. V Benetkah je prepovedano kaliti nočni mir od 24. do 7. ure zjutraj na vse načine, ne le z glasbo, tudi s petjem, ropotom in celo med 13. in 15.30 uro. Na trgu sv. Marka pa so dovoljeni le akustični instrumenti. Na Bledu nadzor nad uporabo zvočnih naprav na prireditvah izvajajo pristojni občinski organi, po 22. uri pa policija.

Skratka, celo veliko bolj turistično razviti (a na določen način podobni) turistični kraji znajo vzpostaviti red, ker razumejo, da je tak red osnova sprejemljive turistične storitve. Ne more se v enem kraju 300 ljudi zabavati, ker je njim všeč turbofolk, heavy metal, narodna muzika, jazz..., pet tisoč ostalih pa naj poletne noči bedi. Ko smo pred devetimi leti s problemi anarhije ob navzkrižju interesov v pričakovano urejenem turističnem kraju soočili tedanjega župana Petra Bossmanna, nam je precej resignirano rekel natančno takole: »Župan in tem mestu sploh ni »prvi šerif«! Odločajo drugi,« in priznal nemoč pri urejanju življenja v kraju.

Z umikom na »drugo stran«, v lastno opozicijo torej, je to isto zdaj Pirančanom med vrsticami povedal tudi Denio Zadković. Kdo je torej prvi šerif na piranski vasi?

Kaj pravi najbolj vplivna piranska svetnica?

Poklicali smo eno najvplivnejših političnih delavk v Piranu Meiro Hot, saj je bivša podžupanja, aktivna poslanka v državnem zboru in svetnica v piranskem občinskem svetu, kjer v povezavi s stranko SD in z večino v občinski opoziciji pomembno kroji najpomembnejše odločitve. Vprašali smo jo: »Ali mislite, da bi morda svetniki lahko pomagali urediti odnos do nasilja s hrupom, do katerega prihaja v vse preveč primerih v turistično raznoliki piranski občini? In kako bi prišli do kompromisa, v katerem zabava enih (predvsem turistov, a tudi lokalnih prebivalcev) ne bi škodila in grenila življenja drugim?

Saj ne gre samo za glasno glasbo v lokalih. Hrup je pač ena od sodobnih oblik onesnaževanja okolja in

se pojavlja v različnih formah. Glede na to, da smo vsi proti vsem oblikam onesnaževanja, nas zanima, na kakšen način bi lahko kot vplivna poslanka in svetnica pomagala k sprejemljivemu sožitju, ki bi prispevalo k urejenemu in prijetnejšemu življenju za vse na področju hrupa oziroma miru.

Sprašujemo vas seveda tudi, kako komentirate številne pripombe in očitke na račun preglasne in vsiljive glasbe, ki jo že leta predvajajo lokali ob portoroški plaži.

Meira Hot s temi vprašanji ni bila zadovoljna, očitala nam je pristranskost, vendar je vseeno odgovorila: »V zvezi z razvojem turizma v Občini Piran je na prvem mestu potrebno izvajati sprejeto Strategijo razvoja turizma v občini Piran do leta 2025 ter Akcijski načrt razvoja turizma do leta 2025, ki sta bila sprejeta julija 2018. Strategija in akcijski načrt imata jasno določene ukrepe, ki se pa žal niso implementirali v praksi. Ti ukrepi so v pristojnosti občine Piran in Turističnega združenja

Portorož.

Vprašanje reševanja onesnaževanja okolja (med katerimi je tudi prekomerna obremenitev s hrupom), je eno ključnih vprašanj za našo bodočnost. Zato sem se med drugim tudi borila za zakonsko prepoved ognjemetov, kar sicer večina občin v Sloveniji v praksi izvaja, žal pa piranska občina s to škodljivo prakso nadaljuje (tako je bilo tudi pred kratkim ob zaključku MMS). Hrup, ki ga povzroča ognjemet, je neznosen in ima veliko

negativnih učinkov na okolje. Kljub temu, da pravite, "da sem vplivna" (pa čeprav sem v opoziciji tako v državnem zboru, kot v občinskem svetu), pa mojih pobud za prepoved ognjemeta niso upoštevali ne na lokalnem, ne na državnem nivoju.

Nedvomno je vprašanje hrupa v času turistične sezone nujno potrebno rešiti s kompromisnim dogovorom med vsemi deležniki.

Glede zadnjega vprašanja, pa nimam komentarja.

Anja Vertnik

SOOČENJE S PASJIM LAJEŽEM

Lastniki domačih živali so si enotni, ko pravijo, da je eden najlepših občutkov, ko se po napornem dnevu vrnejo domov, kjer jih že na vratih pričakajo mahajoči repki, ki so ves dan čakali na prav ta poseben trenutek. Pa vendar so ti repki dostikrat tudi malo manj prijetni, celo moteči. Še posebej ob poznih večernih urah. Precej ljudi se namreč sooča s težavo, da sosedov pes neprenehoma laja, tudi ponoči.

Na Policijski postaji Koper smo preverili, ali je lastnik psa po zakonu dolžan po 22. uri zagotoviti mir, ali se pasji lajež smatra kot kršenje javnega reda in miru. **Anita Leskovec**, predstavnica za odnose z javnostmi in višja samostojna policijska inšpektorica na PU Koper, odgovarja: "Čeprav je pasji lajež v nočnih urah lahko moteč za okoliške stanovalce, po Zakonu o prekrških nima elementov prekrška, zato tudi ni podlage za sankcioniranje morebitnih kršiteljev. Ima pa dalj časa trajajoči pasji lajež elemente imisije, ki jo ureja sosedsko pravo. Posameznik lahko torej svoje pravice uveljavlja po sodni poti, in sicer na podlagi stvarnopravnega zakonika. Če pa sumimo, da bi lahko šlo za zlorabo, je zoper lastnika možno podati tudi prijavo na pristojno veterinarsko inšpekcijo."

Zakon o varstvu javnega reda in miru res določa kršitve, ki so povezane s hrupom, vendar pa pasjega laježa v takem primeru ni mogoče označiti kot prekršek. Zakon o varstvu javnega reda in miru namreč določa zgolj ravnanja posameznikov, ki pomenijo kršitve reda in miru na javnem kraju ali v zasebnem prostoru, kar pomeni, da so predmet tega zakona tista ravnanja posameznika, ki jih povzročijo posamezniki s svojim delovanjem in imajo za posledico bodisi ogrožanje drugih oseb ali pa ogrožanje varnosti.

"Pasji lajež, ki ni posledica voljnega in namenske usmerjenega ravnanja lastnika psa, ki bi ponoči namensko oz. objestno spodbujal psa k laježu, z namenom povzročanja hrupa, torej ni prekršek zoper javni red in mir", dodaja Leskovec. Ker v tem primeru niso izpolnjeni zakonsko predvideni znaki storitve prekrška, policija ni pristojna za ukrepanje zoper lastnika psa.

V primerih, ko pa je pasji lajež posledica mučenja živali, je pa seveda možno lastnika takega psa prijaviti na pristojno veterinarsko inšpekcijo. Mučenje živali je opredeljeno kot vsako ravnanje ali opustitev ravnanja, storjeno naklepno, ki živali povzroči hujšo poškodbo, ali dalj časa trajajoče ali ponavljajoče trpljenje, s čimer škodi njenemu zdravju. Ravnanje lastnika, ki bi izpolnjevalo navedene zakonske znake prekrška zaradi mučenja živali, bi tako lahko bilo zgolj predmet sankcioniranja s strani veterinarske inšpekcije. Mučenje živali pa je v nekaterih zakonsko določenih primerih lahko tudi predmet storitve kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti in ga je možno naznaniti policiji ali državnemu tožilstvu.

"Psi lajajo, ker je to ena od oblik njihove komunikacije in tega jim ne smemo zameriti. Je pa res, da je lahko lajanje zelo moteče za okolico in odgovorni skrbniki bi morali poskrbeti, da pes ne laja prekomerno", je prepričana **Veronika Valentin** iz pasje šole VIP. Vsekakor je glasnost psa precej odvisna od pasme, nekatere so bolj glasne od drugih, a to ne pomeni, da se bomo z izbiro pasme sigurno izognili prekomernemu lajanju. Za primer je vzela psa pasme Labrador. "Labradorec pri lovu ne sme izpustiti iz sebe niti glasu, vzreajo tihe predstavnike, a če bomo predstavnik te pasme imeli na vrtu, kjer ne bo imel za početi nič pametnejšega, lahko zaradi dolgočasia razvije lajež in bo za sosedo zelo moteč", dodaja. Pes z laježem sporoča različne stvari. Lahko laja iz strahu, tukaj govorimo tudi o ločitveni tesnobi, ki je dostikrat težje rešljiva, iz jeze, dolgčasa, zaradi vznemirjenosti, prekomerne energije, ali da bi pritegnil pozornost. Nekateri

lajajo ob prisotnosti vodnika, drugi, ko so sami. "Ko se lotimo odpravljanja prekomernega lajanja, moramo najprej vedeti, zakaj pes laja in kaj nam s tem želi sporočiti. Enostavnega recepta, kako odpraviti lajež, ni, saj se moramo lotiti spreminjanja čustvenega stanja psa. Najbolje je, če smo že pri mladiču pozorni na vedenja, ki se kažejo in jih v kali omejimo, preoblikujemo. Ko je vedenje v psu zakoreninjeno, ga bomo le s težavo odpravili. Prvo pravilo, če se želimo znebiti vedenja pa je, da moramo preprečiti, da bi se pojavljalo. Šele nato lahko psa naučimo nekega nadomestnega vedenja."

Kako pristopiti in nasloviti težavo, oziroma obdržati zdrav sosedski odnos? **Mateja Erce**, mag. psih. in bonding psihoterapevka, odgovarja: »Moteči zvoki iz okolice, na katere (do neke mere) nimamo vpliva in nam preprečujejo uživanje našega načina življenja, v nas prebudijo različne občutke – od frustracije, razdraženosti, razburjenosti do besnosti. Neprijetne občutke, npr. jezo, lahko obvladujemo na različne načine, od odvratanja pozornosti (npr. iskanja predmetov rdeče barve, odštevanja števil), sproščanja, zavedanja in prepoznavanja svojih vzorcev, potreb, čustev in bistva jeze, do obvladovanja svojih misli. V kolikor na moteče zvoke lahko vplivamo s komunikacijo, poskušajmo uporabljati »jaz« sporočila in komunicirati asertivno, kar pomeni, da izražamo svoja čustva v prvi osebi ednine (npr. »Jezi me, ko tvoj pes laja, ko spim/delam,...«), saj smo s takim izražanjem iskreni, prevzemamo odgovornost za izrečeno, za njim stojimo in govorimo o nas, našem doživljanju. Hkrati se izogibajmo obtoževanja druge osebe (»Neznosen si, ker ne vzgojiš svojega psa«), saj le-to druga oseba lahko dojame kot napad, na katerega se odzove z obrambo in tako se zaneti prepir, ki pride do negativnega razvoja konflikta, kjer ena oseba (nehote) prizadene drugo, slednja odreagira z jezo ali besom, kar vodi v verbalni, odnosni ali fizični (proti)napad, s čimer se sproži začarani krog poglobljanja spora, v katerega se vključi vse več oseb. Zato ob konfliktu spoštljivo izražajmo čustva in empatično poskušajmo rešiti spor z iskanjem rešitve, pogajanjem ali kompromisom, zato uskladimo cilje tako, da sledimo skupnemu interesu. Saj, kot je rekel Gandhi, »oko za oko bo le oslepilo cel svet«. Lažje pa je reči, kot narediti.«

POLETJE V PORTOROŽU

Dober pričetek poletne sezone in pestro prireditveno dogajanje

Poletna sezona v Portorožu in Piranu se je dobro pričela. Nastanitvene kapacitete so odlično zasedene in na ravni destinacije beležijo več prenočitev kot lani, tako da so se že približali številkam iz leta 2019. Kot so že na začetku sezone napovedali v Turističnem združenju Portorož, se je v primerjavi z lani povečalo število tujih obiskovalcev, ki sedaj predstavljajo že polovico vseh turistov. Največje tveganje za letošnje leto predstavljajo ukrepi, povezani s koronavirusom. Lani so bile kapacitete polno zasedene do konca oktobra, ko so bile nastanitve primorane zapreti svoja vrata. Na portoroškem turističnem združenju si sicer obetajo, da bi se letos lahko izognili ustavitvi turistične panoge.

Za živahno poletno vzdušje je poskrbela tudi pestra paleta dogodkov. Tradicionalnim prireditvam in festivalom se je pridružil še cikel dogodkov **Poletje v Portorožu**, ki ponuja brezplačne prireditve za vse okuse petkrat tedensko v juliju in avgustu. Dogodki v organizaciji Turističnega združenja Portorož potekajo na dveh prizoriščih, v Rožnem vrtu in na portoroški ploščadi, dve kino predstavi pa tudi v parku hotela Kempinski Palace Portorož.

Ob ponedeljkih je na sporedu kino pod zvezdami, torki in četrtki pa so rezervirani za koncerte v Rožnem vrtu. Petkove večere bodo popestrili sprehodi članov društva **Rosa Klementina**. Predstavili bodo meščansko oblačilno kulturo na prehodu iz 19. v 20. stoletje in v vlogah lastnikov vil, hotelirjev in bogatih letoviščarjev poustvarili razkošje in blišč izpred sto let, ko so v takratno mondeno letovišče gostje iz vse Evrope prinesli

meščansko kulturo in nošnjo oblačil po smernicah, ki so jo narekovala modna središča na Dunaju, Parizu, Trstu in Ljubljani. Ob nedeljah teden sklenejo istrski folklorno-glasbeni večeri na portoroški ploščadi.

Avgusta bo kino ponudil še štiri filmske projekcije. Na prvi bodo 9. avgusta v parku hotela Kempinski Palace Portorož zavrteli legendarni film **Františka Čapa La ragazza della salina**. Sledile bodo tri projekcije v Rožnem vrtu: **Sole a Catinelle** (2013), **Gremo mi po svoje** (2010) in **Poletje v školjki** (1985).

Na brezplačnih koncertih v Rožnem vrtu bodo od 29. julija do 31. avgusta nastopili **Bogdan Sojič**, **Vid Jamnik & Ajda Stina Turek**, **Magazzino Commerciale**, **Gipsy Caravan**, **Skupina Mono** (poprock in soul glasba), mlada pevka **Arnika** s prijatelji, skupina mladih glasbenikov **Riders** in **Milizza – Sting in Police tribute**.

Na folklorno-glasbenih večerih bodo nastopili člani **Folklornega društva Val Piran**, **Folklorna skupina Šaltin iz Sv. Petra** in vrhunski harmonikaš **Denis Novato**. Vse večere povezuje **Irena Dolinšek**.

IZOLSKI SVETNIKI SPREJELI OPN - OBČINSKI PROSTORSKI NAČRT

Izolski občinski svet je sprejel OPN - krovni prostorski akt, ključen za razvoj občine in kakovostnega življenja njenih prebivalcev. Izola se je tako pridružila Ankaranu, ki ga je sprejel lansko leto, in ostalim 185 občinam, ki že imajo OPN. Na 17. redni seji Občinskega sveta Občine Izola so svetniki v drugi obravnavi sprejeli odlok o občinskem prostorskem načrtu, ki je temeljni prostorski akt. Gre za prvi celoviti prostorski načrt, ki skladno z novo zakonodajo določa namensko rabo celotne občine in daje možnost njenemu nadaljnjemu prostorskemu razvoju.

Po sprejetju OPN so v javnosti zaokrožile številne špekulacije o pozidavi območja nekdanje tovarne Argo s stanovanji za vikendaše, prav tako je civilna iniciativa napovedala zbiranje podpisov za razpis občinskega referenduma na to temo. Občina Izola je zaradi preštevilnih nerazumevanj in slabega poznavanja vsebine OPN sklicala javno tribuno v Art Kinu Odeon, ki se je je udeležilo okrog 80 oseb.

V predstavitvi in kasnejši razpravi, ki sta trajali dobri dve uri, so predstavniki občine predstavili objektivna dejstva, prisotni pa so zastavili številna konkretna vprašanja, na katera je odgovarjal mag. Marko Starman, vodja občinskega Urada za prostor in nepremičnine.

V svoji predstavitvi je povedal, da je bilo od 265 pripomb na OPN upoštevanih 130, večina ostalih se je nanašala zgolj na zasebne interese tistih, ki so želeli graditi nove stavbe na kmetijskih zemljiščih. Poudaril je tudi, da se je vse posege na kmetijskih zemljiščih nadomestilo z novimi kmetijskimi zemljišči, npr. kmetijske površine, kjer naj bi bila v bodoče poslovna cona, se bo

nadomestilo z ureditvijo in čiščenjem zaraščenih kmetijskih teras v izolskem amfiteatru, tik ob obstoječih oljčnikih in vinogradih. Kmetovalci bodo ta nova kmetijska zemljišča lahko vzeli v najem. Kot je še izpostavil mag. Starman, je bil postopek sprejemanja OPN odprt in dolgotrajen, javnost pa je bila vanj večkrat vključena. Javna razprava je bila odprta več kot 5 mesecev.

Med prisotnimi v dvorani so bili tudi predstavniki organizacij in podjetij, ki jim OPN neposredno omogoča prostorsko širitev ter uresničevanje njihovih razvojnih načrtov.

Tako je prisotne najprej nagovoril mag. Radivoj Nardin, direktor Splošne bolnišnice Izola, ki je prosil za čimprejšnjo uveljavitev OPN, saj je bolnišnica že pripravljena na dolgo načrtovano širitev prostorov, ki jih nujno potrebuje.

Dr. Dušan Deisinger, strokovni direktor bolnišnice, je pred prisotnimi povedal: »Želimo širiti naš program za paciente. Pridobili smo denar, imamo dovolj izvajalcev, a je zmanjkalo prostora. Zato rabimo OPN.« Tudi prof. dr. Marjeta Zorc, direktorica Kardiološke ordinacije Medicor, ki trenutno gostuje v pritličju izolske bolnišnice, je poudarila pomen OPN za njihovo kliniko, saj imajo v načrtu širitev kapacitet in izboljšanje pogojev zdravljenja pacientov, za kar potrebujejo dodatne prostore, ki jim jih omogoča uveljavitev OPN.

Zoran Nemanič z izolske policijske postaje je prav tako poudaril pomen OPN, saj omogoča Policiji gradnjo nove, moderne policijske postaje, ki bo zagotavljala boljše pogoje dela in povečano varnost vseh občanov. »Obstoječa stavba policijske postaje v centru mesta komaj še zagotavlja minimalne standarde za delo

policistov,« je povedal Nemanič.

Oglasila sta se tudi Egon Lovrečič, predsednik Gasilske zveze Izola, in Zdenko Deželak, poveljnik izolske civilne zaštite. Oba sta izpostavila nujnost gradnje novega gasilskega doma, ki bo znatno izboljšal pogoje delovanja obeh organizacij s področja zaštite in reševanja.

OPN ni pomemben samo za javne zavode in institucije, ampak tudi za nadaljnji razvoj številnih zasebnih podjetij. Eno takih je Hotel Delfin, ki je tik pred večjo investicijo v nov hotel in podzemno garažno hišo. Zadnja bo pomembno vplivala na reševanje parkirne zagate v tem delu Izole. Nina Golob, direktorica Hotela Delfin: »Pred štirimi leti smo se odločili kupiti sosednja zemljišča in zgraditi nov hotel ob obstoječem. Smo tik pred objavo arhitekturnega natečaja in čakamo samo še uveljavitev OPN.«

- OPN omogoča prostorski razvoj stotinam občanov in podjetjem.
- OPN ne omogoča gradnje naselij za vikendaše na izpostavljenih conah ob morju in zagotavlja javno promenado na celotni izolski obali.
- OPN vsa kmetijska zemljišča zaradi novih potreb nadomešča z novimi.
- OPN ne posega v kmetijska zemljišča v Livadah in Jagodju. (glej zemljevid zgoraj)
- OPN daje podlago za gradnjo nove policijske postaje, gasilskega doma in centra za civilno zaščito, novega kulturnega centra z zunanjim trgom, muzeja ribiške industrije, širitev Splošne bolnišnice Izola, širitev Kardiološke ordinacije Medicor, gradnjo novih hotelov, vzpostavitev novih mestnih plaž ter nove obsežne cone za šport in rekreacijo.

Borut Fakin, direktor podjetja Vinakoper, je prav tako pozval k dialogu med predstavniki civilne iniciative in občine, saj bi bila zavrnitev OPN na referendumu udarec tudi načrtom njegovega podjetja pri preureditvi območja starih garaž v vinogradu Rikorvo, ki bi jim želeli dati nov pomen in na istem mestu postaviti moderno vinsko klet z degustacijskim prostorom. S tem želijo vzpostaviti nov turistični produkt, ki bo v ponos Izoli in bo doprinesel k razvoju celotne občine.

Med številnimi, ki so se na javni tribuni oglasili iz publike, je bila tudi Nataša Benčič, Izolanka in članica komisije za zasnovo novega kulturnega centra. V razpravi je povedala, da je po dolgih letih, celo desetletjih, končno vse pripravljeno za nov kulturni center in da je treba izkoristiti trenutek. »Težko bi hodila po Izoli in gledala v oči mlajši generaciji, ki bi nam očitala, da smo spet zamudili trenutek in smo še vedno brez kulturnega centra,« je v čustvenem nagovoru poudarila Benčič.

Foto: AlterrMagick

Občina · Comune di
IZOLA · ISOLA

TADEJ TOŠ

Priznam, če bi me kdo vprašal kaj o stand up komikih, mu ne bi znala povedati veliko. Stereotipe. Če pokajo vice, so najbrž zabavni in duhoviti tudi sicer.

Zato se mi je že vnaprej zdelo zanimivo, da bo moj intervjuvanec Tadej Toš, ki se ga spomnim kot voditelja Viktorjev, Boba leta in iz nekaterih televizijskih oddaj. Nikoli ga nisem videla v živo, niti si nisem predstavljala, kakšen je. Ko sem ga odguglala, sem vedela še manj. Le redko daje intervjuje. Pozanimala sem se pri njegovih sodelavcih, kaj lahko pričakujem od njega. Opisali so ga kot tihega, zadržanega človeka. Tako se je opisal tudi sam in dodal, da mu največ pomeni to, da vidi ljudi okoli sebe, ki so mu pri srcu, srečne. Ima tri otroke, živi na Ptuj, kjer sva se tudi srečala. Pravi, da je to zanimivo mesto, mesto nasprotij s specifično energijo, v katerem lahko narediš marsikaj.

Po najinem pogovoru si znam razložiti njegovo popularnost

O stand up komikih ne vem prav veliko...

Jaz tudi ne.

Poznam pa stereotipe o vas, ste tisti, ki lahko uro, dve stojite na odru, govorite vse sorte in pokate vice. Spomnim se sicer filmov o stand up komikih, kot je Lenny, ki pa so se vsi tragično končali. Nedavno sem gledala gledališki komad Konj pride v bar, narejen po knjigi izraelskega avtorja Davida Grossmana. Tudi tragičen. Torej mi povej, kdo si? Igralec, satirik, komik? Vse skupaj? Končal si akademijo in nekaj časa igral v gledališčih. In zdaj?

Nikoli se o nečem nisem dokončno odločil. Trenutno je tako, da bi tisti iz gledališča lahko rekli, on pa ni več igralec, je frilens komik. Komiki bi rekli, ne, ta ni komik, ta je igralec. Jaz sem vedno nekje vmes, ker mi ta vmesni prostor ustreza. Tako lahko posežem na obe strani, nisem se pa definirjal na eno stran, ker si vmes, tam ni gneče, si sam. V srednji šoli sem hotel priti v gledališče, ker je bilo moje prvo dožemanje gledališča to, da je to svet, v katerem je vse mogoče. Resničnost, ki se bo zgradila, se gradi iz trenutka. Ne tako kot v šoli, kjer je sistem postavljen vnaprej, na ista vprašanja smo morali odgovoriti vsi na isti način, da bi dobili različne ocene. Od tega sem bežal. Zato me je gledališče pritegnilo in potegnilo na oder. Čeprav bi brez problema lahko bil tudi kaj drugega, na primer trgal karte na vratih, sprejel ljudi, ko pridejo v gledališče, jih posedel in jih potem poslal domov. Vse v tem svetu me je privlačilo.

Zakaj si potem odšel?

Čez nekaj časa sem v gledališču videl rigidno institucijo, ki ima svoja zelo zaprta pravila. Zato

sem hotel ven. Hotel sem podreti četrto steno, steno do občinstva. Gledališka predstava ne črpa energije iz trenutka srečanja z občinstvom, saj je predstava en dan pred premiero pred prazno dvorano enaka tisti pred občinstvom, četudi se energetska slika spremeni. Zanimala me je druga stran. Gledališko prazno stran sem spoznal po par letih in hotel sem stopiti pred zaveso. Ta komični improvizirani program se dogaja pred zaveso, človek stopim v isti prostor z občinstvom in iščem stik z občinstvom, program pa narekuje trenutek srečanja. To me je zanimalo. Svoboda in svet, v katerem je vse možno, na tej strani obstaja. Tukaj sem se zdaj ugnezdil in tukaj sem.

Torej si zdaj stand up komik?

Ne vem, če sem. Lahko bi rekel, da sem tudi stand up komik, ker tudi igram, a drugače kot prej.

Kako drugače?

V gledališču igralec dobi novo vlogo, novo ime, drugo identiteto, drugo usodo. Samega sebe posodiš vlogi ali pa se pustiš doma. V programih, ki jih delam zdaj, pa iščeš največji možni stik s samim seboj, da bi se lahko prezentiral na odru, ker drugega kot samega sebe nimaš, nimaš se za kaj prijeti kot za samega sebe. Ljudje začnejo enačiti program s tvojim osebnim imenom in priimkom. Svojo identiteto najdeš tudi na plakatu, v vizualni podobi. To si ti, ne, ti nisi tisoč drugih. Stand up komik?! Prej bi rekel, da sem svobodni komentator.

Vsebinsko je ustrezen izraz. Kako dolgo pa se s tem že ukvarjaš?

Kakšnih dvanajst let, pred rojstvom prve hčerke. Pri 33., 34. letih sem imel občutek, da sem odrasel, čutil sem, da lahko poskusim nekaj narediti sam. Ti trenutki, ko sem odhajal iz gledališča, so bili zelo zanimivi. 99 odstotkov ljudi je reklo, ne delaj tega...

Ker?

Ker imaš družino, imaš varnost, službo, imaš plačo, zagotovljeno eksistenco itd.. Tiste, ki so rekli naredi to, imam v posebnem predalu neobremenjenih ljudi.

Je bil to zate izziv? Si izzival usodo ali si bil prepričan, da boš uspel?

Ne, nisem bil, ker nisem vedel, kaj bom delal niti kako. Pri nas ni bilo, pred dvanajstimi leti pa sploh ne, veliko ljudi, katerih pot bi lahko analitično spremljal na ta način, da bi se kot zelenec nekaj iz tega naučil. Da bi osvojil tehnične veščine; kaj pomeni vsak večer zaporedoma organizirati predstavo, kaj sploh pomeni organizirati, kaj pomeni, če predstava danes je

in jutri ni, ali pa bo, kdo je tu za koga, iz česa nastane energija, kaj pomeni napisati tekst ali ga improvizirati, kako se to dela, neka večina mora obstajati...vse to sem moral preizkusiti na odru. Krenil sem iz gledališča. Najprej gledal kolege, ki so igrali monodrame (ob tem me kar spreleti, en sam, pa še drama, ko bi bila vsaj dva!), potem monokomedije, oboje zaprta sistema, režirano, kostumi, a le en človek. Toda mene je zanimal odprti sistem. Moj prvi korak je bil mešanica gledališča in svobodne komedije.

Prva predstava?

Imenovala se je standup Hamlet. V glavi in srcu sem največji gledališki tekst Shakespeara in stand up dal skupaj, da bi videl, kako skupaj funkcionirata. To je bil prvi korak, svobodno sem govoril o gledališču in se lahko referiral na desetletno delo v gledališču in črpal bogat

nabor tem. Gledališče in premiera, gledališče in tekst, igralka in režiser, režiser in igralec, igralec in igralka, kritik in gledališče, sprejemni izpit na akademiji, kako postati igralec...Videl sem, da je gledališče, ki ga imam rad, v katerega verjamem in je moj svet, kot pojem, kot ustvarjalni prostor toliko odprto, da dopušča novi žanr. Ljudje tega ne dopuščajo, gledališče pa. Tako sem začel, snemal predstave, poslušal, kaj sem govoril, se pogovarjal s prijatelji, komentiral, zgradil in iznašel sem sistem ustvarjalnega bivanja. Tako daleč sem, da kaj bi bilo treba in kako, ne pomislim, ko stopim na oder. Vem, da sem pripravljen. Nobene treme nimam, v gledališču jo je veliko. Vidiš ljudi, ki hodijo naokoli in tarnajo, da ne znajo teksta, da je bilo vaj premalo, da predolgo niso igrali, da niso povedali teksta na pravi način, da soigralci niso bili dobri, da publika

ni bila razporežena, premalo ljudi je bilo...vedno se iščejo razlogi, zakaj nekaj ni. Ko te pride gledat prijatelj, mu rečeš, pa zakaj ravno danes, ni bilo najboljši...to je klasika.

S tabo ni tako?

Če igralec nekaj časa ni igral predstave, razmišlja, ali zna tekst ali ne in če se tri dni to sprašujem, meni osebno to vzame več energije, kot če si moram izmisliti enourni tekst. Recimo, če nekdo kihne v dvorani, igralec načeloma nikoli ne reče na zdravje. Jaz pa in nikoli ni narobe. **In vsi ste zadovoljni! Zdaj, ko pripoveduješ o svojih začetkih, sem se spomnila, kako je v sedemdesetih Jonas na Radiu Študent ob nedeljah zvečer na svoj način pripovedoval vsebino Shakespeareovih dram. Bile je izjemno duhovito in zabavno. Bila sem še študentka in zaradi**

te njegove oddaje sem takrat prišla v Ljubljano že v nedeljo zvečer. No, zdaj vas je v Sloveniji kar nekaj. V čem se stand up komiki razlikujete med sabo?

Princip je osebna zgodba, ključ za komunikacijo pa sprejetje ženske energije. Vsak od nas v tem žanru stoji sam na odru z mikrofonom v roki in govori, to nam je vsem skupno. V enem delu delamo podobno, v drugem pa na popolnoma drugačen način, iz različnih razlogov in vzrokov, z različnimi željami in cilji. Meni je najbolj všeč ravno to, da lahko vsak svojo ustvarjalno osebnost in domišljijo izrazi v najbolj polni obliki. Iz generičnega humorja, ko gledaš posnetke in si rečeš, tudi jaz bi tako, in še pet zgodbic dodaš, lahko delaš eno sezono. Kaj pa potem? Kam se naj razvijem? Kaj se mi dogaja? Vidi se, koliko let kdo zdrži na sceni, kam koga odnese, kaj čas dela s temi ljudmi. Eni bodo šli na televizijo, drugi bodo pisali knjige, tretji bodo delali PR v kakšni firmi, eni ne bodo šli nikamor ali pa bodo natakariji ali pa pijanci, eni bodo imeli otroke, drugi ne...Ustvarjalna energija je v našem poslu izražena do konca, tega v gledališču ni. Zelo hitro ti rečejo, da je to, kar počneš, že nekaj čez, ti pa nisi še niti začel. Ko delaš sam, prevzameš nase tudi odgovornost za to, kar bo. To je zelo zanimiv postopek odnosov z vsebino, z občinstvom, polni ustvarjalni svet, ki nosi zraven še željo po uspehu, ki ima svojo drugo stran, možnost neuspeha. Živost komedije, humor razumem kot iskro življenja. Humor in dobra volja, rezultat pa je smeh. Zame je torej smeh posledica, ne cilj. No, lahko se tudi motim.

Praviloma se knjige, filmi, opere, ki veljajo za klasiko, tragično končajo. Faust, Shakespeareove drame, Tolstoj...Vse dobre zgodbe se morajo tragično končati. Se strinjaš?

Ne povsem. To dejstvo lahko razložimo tudi tako, da ima vsak plus tudi svoj minus, kar se zgodi na koncu, je točka miru.

Ko si bral Romea in Julijo, Hamleta, si našel mir v koncu? Niso ti konci taki, da si žalosten, nekako nezadovoljen?

Od zunaj morda to tako zgleda. Če pa se poskušam živeti v situacije, pa ...človek z vsem, kar se dogaja, tragičnim, netragičnim, pluje proti točki miru, za katero pa sledi svetloba. Najverjetneje.

Se je tebi osebno kdaj zgodila taka zgodba? Tragedija, na koncu katere si našel mir?

Od malega sem samega sebe spremljal,

opazoval, videl od zunaj, z distance. Hotel sem vedeti, kaj je več kot veselje, več kot samo lepo in vedel sem, da bo za tem trenutkom sledilo brezno in da nato lahko grem samo navzgor. Da se bom izravnaval. Od malega vidim življenje kot neko valovanje. Ko slišim bučen močan smeh, ki traja, vem, kaj je na drugi strani.

Čigave zgodbe pripoveduješ? Kako jih nadgradiš? So kakšni časi boljši za to, kar delaš?

Vsi časi so dobri.

Se da delati norca iz korone, iz te vlade, premierja in ministrov, političnih strank?

Ko sem šel iz gledališča, sem začel iskati teme za svoje nastope. Humor, ki ljudi lahko hitro pritegne, je mačističen, rahlo vulgaren, direktno primitiven, ampak dobrodušen. Ta pritegne moškega, ki sicer ne hodi na predstave. Reče, saj enkrat bom šel in pride. Ker je vsebina enostavna in jo razume, razume pogled z moške strani, jaz sem najbolj pameten, vsi ostali pa so neumni. Dostikrat je cilj ženska, kako je z njo težko, kako je muhasta, ne zna voziti avta, ne zna prižgati računalnika, skratka humor je usmerjen v polarizacijo, jaz nekaj sem, drugi pa ne. To je prvi korak. Zdrži pol leta in takoj vidiš, da na tem področju ne moreš ostati dolgo, V Ameriki morda, ker imaš bistveno več specifične publike, ki bi hotela samo tak humor. V Sloveniji pa to ne gre, ker te gleda samo en segment ljudi. Na začetku je bila pri meni to publika med 20. in 30. letom, moški so pripeljali ženske na predstave. Popolnoma obraten princip kot sicer. Iz preproste, poenostavljene logike življenja, z veliko vulgarnostmi sem gradil svoje nastope. Po dveh letih sem ugotovil, da to ni pravo. Obrnil sem vse na glavo in se postavil na žensko stran in dodal več nežne empatične energije, več posluha za sočloveka, več odprtosti, več komunikacije, več ženske energije. To je programu dodalo novo noto. Na predstavo so začele hoditi tudi ženske.

Danes v dvorani lahko vidim ljudi od 10 do 90 let.

Kaj 90-letnika prepriča, da pride na predstavo?

Že po stopnicah od doma gre težko, pa potem v dvorano nove stopnice in še enkrat nazaj. Prepriča ga energija dobre volje in humorja, o kateri sem govoril. Iskra življenja. Skozi desetletje sem iz svojih nastopov odstranil like, skozi katere sem govoril in začel zastopati svoj odrski pogled na življenje in se identificirati s tem, kar govorim. Moja predstava je kot mineštra, vse kar imaš doma, vsipaš v mineštro in kuhaš. Temperatura mora rasti, vse je lahko hladno narezano, skuhati pa moraš. In segrevaš občinstvo. Mehurčki, ki se delajo na vrhu, to so smehi, aplavzi, reakcije. Teme so lahko vse, na primer, kaj bomo naredili s turističnim bonom, kam gremo na morje, kako stojimo v vrsti v trgovini, kaj si mislimo, ko nosimo masko in tehtamo banane...Take. To, kar bi lahko razmišljal vsak od nas, plus dodatek po

kovidu. Kako sem osebno doživel bitko s kavča in s televizijo.

In kako si jo?

Samo še tole prej, politika bi lahko bila tema in je nekaj časa tudi bila. Ampak v Sloveniji evfemistično in v prenesenih pomenih govoriti o resnicah, ki so univerzalne in se ne dogajajo samo pri nas, pomeni, da ljudje naučeno odreagirajo pro et contra. Nekom se morajo postaviti, mislijo. Če na splošno govorimo o sistemu, ki bi iz človeka rad naredil opico, ki bo banana kupila ob tem, da banana visi na palmi, na katero pa je druga opica nalepila ceno. Kako preprogramiraš opico, da banana kupi? In to je v prenesenem pomenu tisto, kar se z nami dogaja, o čemer pa si lahko vsak s svoje pozicije nekaj misli. Videl sem, da je imela politična satira, ki sem jo nekaj časa delal v Bobu leta na TV, vedno tudi političen odmev,

ki pa je bil dvajset ovinkov daleč od tistega, kar smo v resnici delali. Ni imelo veze s tem, kar smo govorili. Zato sem šel stran od politike. Našel sem teme, ki jih ljudje razumejo. Kaj pomeni živeti nad državo, v državi ali pod državo. Ljudje si znajo predstavljati, da so to različne pozicije. Govorim torej o temah, ki so iz medijev praktično izginile. Se pravi sreča, zadovoljstvo, ustvarjalnost, prijateljstvo, empatija, sočustvovanje, prijaznost. Lepe besede, ki jih v svetu ni, določajo pa naša življenja. In zdaj se v komediji sprašujemo, zakaj v svetu tega ni oz., če še je, kje je. In tako mine čas, pogovarjali smo se dobre volje, temu sledi smeh. Ne pričakujem ničesar, ko grem na oder, zato tudi razočaran nisem. Ne nad številom ljudi, ki pridejo in ne nad dolžino aplavza. Važno je, da ljudje, ko vidijo plakat za predstavo, rečejo, jaz bi tja šel. In tisti, ki pridejo tja, so pravi, vseeno

koliko jih je. Vedno se nekaj zgodi, ko ljudje z dobro voljo pridejo na kup.

In izkušnja kovida?

Je predvsem spoznavanje popolne praznine, česar prej nisem poznal, pogleda v brezno depresije, tesnobe, ko naenkrat ne vem, ali bom zaradi tega, kar gledam po televiziji, jutri s svojim delom lahko skrbel za otroke. In spoznanje dejstva, da mene brez ljudi ni. Če bi moral živeti brez ljudi, bi se moral redefinirati, moral bi najti drugega sebe. In ga tudi sem, v osmih mesecih doma brez ljudi.

In koga si našel?

Našel sem onega sebe, ki ga prej nisem poznal. Hkrati pa je bil to trening, kako bomo reagirali. Panično ali bomo čakali, kdaj bomo potegnili potezo, kaj si mislim takoj, ko slišim novico, ali lahko grem med ljudi in rečem, še tri dni si ne bom mislil nič, potem pa bom videl, kaj si moja glava sama o tem misli. Nenadoma sem imel čas, da sem razmišljal, da nisem reagiral refleksno, poskočil takoj. Lahko reagiram drugače kot moj refleks? Začel sem zaupati občutku in o tem bom tudi govoril v svojem programu. Zdelo se mi je bolj bistveno, da se ne borim proti ali za nekaj in ne trošim energije zaman. Vprašal sem se, katera žival je za ta čas referenčna, ker naravi in živalski energiji zaupam. Živali se obnašajo nagonsko, da bi preživele. Kje je torej moj nagon, ali ga sploh še imam, medtem ko gledam TV in hodim v trgovino? Kje je moj nagon, ker to obdobje je treba preživeti? Gledal sem živali in najbolj me je pritegnil medved. Misli sem si, kako lahko tako velika žival, kot je medved, spi celo zimo? Ima kožuh, da ga ne bi zeblo. Hiter je in glede na to, kako velik je, bi si že našel kaj za jesti. Ampak ne, prespi celo zimo in pomlad pričaka z ljubeznijo. Tako sem šel v medvedovo hibernacijo in ne v depresijo, a bi lahko bil depresiven. Namesto 80 predstav nisem imel niti ene. Rekel sem si, zima je, ležimo, spimo, to ni ustvarjalni niti revolucionarni čas niti borbeni. Lepo počakajmo, da mine. Opazil sem, da je tudi moje telo izgubilo napetost, se spremenilo, z njim pa tudi duša, glava, vse. Vedel sem, da moram čakati, ko pa pride neka vrsta pomladi, kakršnakoli že bo, pa bo treba biti popolnoma prisoten in pripravljen takoj. Ne bom se mogel izgovarjati na to, da sem presenečen. Ne bom mogel reči, ne bom igral 5 predstav, ker sem navajen na 2. Te energije čez zimo nisem smel porabiti, zato sem aktivno hiberniral. Bila je vera v pomladi, ki vedno pride, ker se zemlja pač tako vrti. In tudi če ne bo prišla med ljudi, bo prišla v naravo in od nje bom črpal

energijo. Kako ne bom vesel, če gledam insekte, kako veselo letajo naokoli. Ljudem sem v predstavah razlagal del te svoje izkušnje o tem, da se vse skupaj posoli, popopra, začini... Recimo, jaz rečem, da me je sistem dal v penzijo, da je to penzija in taka je moja penzija. Potem se začne iskanje smisla, hočeš osmisliti svoje življenje in obenem je to bizarna priprava na smrt. Vaditi ležanje v krsti, razmišljati o svojem pogrebu, o glasbi, o meniju na sedmini, povabljenih, vremenu, skratka o pogrebu. Prvič sem lahko v obrambo smisla življenja vključil tudi smrt, tega doslej ni bilo. Konec mi je bil tako blizu, da je lahko postal komičen. Hkrati pa se je odprl velik prostor za komunikacijo z občinstvom, za iskanje pristnega človeškega stika, veselja, zadovoljstva, sreče, ljubezni...Ta prostor se je odprl.

Se ti je zgodilo kdaj, da nisi našel stika z občinstvom. Ljudje so te gledali, ne pa slišali. Kako si se počutil? Kaj si naredil?

Predstave so srečanja. Če se nam uspe srečati, moram biti zadovoljen. Toliko je nesrečanj in nezadovoljstva, da mora biti sreča v srečanju. Če smo se srečali, je vse kar je naprej, lahko samo boljše.

Znižal si pričakovanja?

Ne. Nekje drugje so ga. Na začetku se je zgodilo, ker ljudje niso poznali izvajalca niti niso bili tam zaradi nastopa, niso bili pripravljeni name, zato nisem našel stika z njimi. Danes se mi ne zgodi več, da bi me skrbelo, da ljudi ne zanima, kaj počnem na odru. Se zgodi. Ne smeš pa na oder s figo v žepu, ker se vse odbije nazaj. Če si odprt, se vse da skomunicirati, tudi zdrs, kiks. Največ možnosti za kiks je takrat, ko nekdo nekoga nekam naroči za ljudi, ki jih ne pozna in mu je vseeno, kaj bo. Sami minusi. Ne bo šlo.

Koliko predstav mesečno si imel? Pred kovidom?

Običajno med 80 in 100 v sezoni, od septembra do junija.

Naporno?

Pred kratkim sem razmišljal, ali imam pravico reči, da je naporno kljub temu, da to človeka kdaj utruji. Ni prava beseda, da je naporno, ker vsako delo zahteva pripravo, energijo. Naporno je zate toliko, kolikor energije si vložil v delo. Ni naporno 2 uri stati pred ljudmi, težje pa je toliko časa govoriti, veliko energije porabiš zato, da se vmes ne ustavljaš, največ energije pa porabiš zato, da najdeš temo, ki bo dovolj zanimiva, da bo pritegnila pozornost občinstva. Glava, možgani torej porabijo največ, obenem nastop zahteva psihofizično energijo, disciplino,

ki se je je treba držati zato, da lahko nastopaš več večerov zaporedoma.

Imaš lahko predstave tudi, če si žalosten?

To je zanimiva situacija, ki se lahko zgodi v življenju. Lahko je posledica velike utrujenosti. Lahko je fizična bolečina, ki jo oder lahko premaga, če verjameš v to. Tretja situacija je stres, duševno stanje, ki je zelo daleč od tega, kar bi trenutek srečanja na odru omogočil. V ta trenutek in srečanje, ki se zgodi, poskušam vstopiti tako, da odložim prtljago. Ko mi je umrl oče, je smrt, na katero se nisem imel časa pripraviti, močno čustveno vpliva name. V običajnem življenju odreagiraj tako, da se potegneš vase, si zadržan, leto dni ne poveš vica, žaluješ, potrebuješ čas, da se izvlečeš. Moje delo zahteva od mene ravno nasprotno. Oče mi je vedno govoril, da življenje gre naprej, naprej... Črpal sem energijo iz občinstva in šel naprej. Te boleče življenjske izkušnje v življenju klovna, zabavljača, dvornega norčka v službi njegovega veličanstva ljudstva, kot je rekel Ježek, so potrebne. Te izkušnje so življenje.

Če se vrnem k temam literature in filmov, nekako se strinjamo o tragedijah, imamo pa zelo različen odnos do humorja.

Tudi v Sloveniji. Ti si zelo popularen na Primorskem. Kako si to razlagaš?

Moja izkušnja je, da je vsakih nekaj kilometrov situacija v Sloveniji različna. Občutno drugačna. Za Obalo bi lahko rekel, da se med občinstvom in mojim programom zlahka zgodi srečanje. Velja za odnos med Obalo, štejsko in prleško regijo, zelo dobro se srečajo. Odnos med ljudmi obstaja in to nam pomaga. Pomaga tudi, da zelo rad slišim melodijo govora z Obale in da tukaj ni predsodkov, ko slišijo Štajerca. Smisel za humor na Obali, Štajerskem in v Prlekiji je podoben, kot da bi imeli v glavi mediteranski pridih; ladjo, veter, toplino nosijo s seboj, to ni hladen humor. Na osnovi srečanja naših energij, ki smo jih spoštljivo sprejeli, se je začel skozi leta graditi odnos. Seveda pa tega odnosa ne bi bilo, če ne bi bilo posameznikov, ki organizacijsko, tehnično in logistično omogočajo, da se predstava sploh lahko zgodi.

Zelo rad grem delat na Obalo, srečat ljudi, vozit kolo, vseeno mi je, koliko ljudi pride; 5, 10, 500, 1000. Srečanje se zmeraj zgodi in je pristno. Vedno se najdejo ljudje, ki čakajo, da se srečamo ponovno.

foto: Sandi Kelc

OBALA
časopis in portal
s pogledom na morje **plus**

Imate dejavnost? Si želite novih strank, več kupcev vaših izdelkov ali več naročnikov vaših storitev? Tukaj je pravi prostor za vas! Vaš oglas bo vsak mesec dosegel **25.000** gospodinjstev na Obali! Pokličite nas na **040 600 700** ali nam pišite na **marketing@obalaplus.si** in izvedeli boste prednosti oglaševanja v časopisu in na spletnem portalu **www.obalaplus.si**

VOJC SODNIKAR PONIS

"Vojc Sodnikar Ponis, pokojni kipar, je ustvarjal v Pučah, a brez njega je Koper drugačno mesto", je na predstavitvi knjige o njegovih kipih povedala Irena Urbič. Andrej Medved je o knjigi, ki jo je založila kiparjeva žena Graziella Ponis Sodnikar, povedal, da je Vojčevo kiparstvo »del narave, posnetek njenih form, energije, hkrati pa iskanje absolutne zgradbe, popolne kompozicije, ki ni nikoli ločena, je neponovljiva, a mnogotera in različna, kot je mnogotera in različna vsaka življenjska sila.« Njegove manjše skulpture si lahko ogledate v piranski galeriji Hermana Pečariča, večje pa vedno v Ateljeju na zraku na domačiji njegove sestre na Parecagu.

OPERA NA VODI

V piranskem mandraču se je odvijala premierna predstava "Opera na vodi": Gaetano Donizetti – Ljubzenski napoj. Zbor solistov je zapel s krova stare jadrnice Mariska (1908), zasidrane v piranskem mandraču. Gledalci so predstavo lahko poslušali z obale.

Solisti: Adina: Kseniia Proshina (sopran; Samara/Rusija, Operà de Paris), Nemorino: Federico Buttazzo (tenor; Lecce/Italija), Belcore: Jure Počkaj (bariton; Postojna/Slovenija), Dulcamara: Massimiliano Svab (bas; Fara ob Soči/Gorica-Italija) in Giannetta: Ivana Sant (sopran; Dolenja Gorica/Italija).

Nastopil je tudi Zbor Mednarodne operne akademije Križ pri Trstu v sodelovanju z Zborom FL Ensemble, maestro Federico Lepre.

RESNIČNO VESELJE

Kako bi opisali veselje? Tako, da opišemo, česa se veselimo. Zelo sem se veselila, da smo spet odprli gledališča, da ni treba več z maskami na odprto in tudi zaprto prizorišče. Veselila sem se, da ni deževalo, kot je napovedoval telefon ali pa dežurni prognostik, in smo predstavo odigrali brez težav. Vesela sem bila, da je vsa ekipa zdrava in da predstave ne bodo odpadle, da so premiere uspešne in da ne manjka publike. In tu se počasi moje veselje konča. Cicero sprašuje: Kaj je še tako neumno kot veseliti se ničvrednih stvari - časti, slave, hiše, obleke in telesne lepote? Seneka odgovarja: Resnično veselje je resna stvar! Resnično veselje, je zapisal že Prešeren, v potrlih prsih up budi! Resnično veselje je velika reč. V nedeljo smo se odpravili na referendum za vodo. Mi, ki živimo ob veliki vodi in od nje, vemo, da so njene obale njene. In da smo mi, njeni naključni obiskovalci, tam samo začasno. Da obale morja, rek in jezer niso nikogaršnje in hkrati od nas vseh. Tako smo govorili doma in budi v prsih naših mladih, komaj polnoletnih otrok, upanje, da bo planet morda le dočakal tudi starost njihovih otrok. Da ni še vse izgubljeno, da imajo glas in naj ga zastavijo za svojo prihodnost. Brez neokusnih in neumnih reklam, brez agresivnih kampanj, so naši mladi vedeli, da morajo vstopiti v to igro odraslih in igrati pošteno. Starši so pošiljali fotografije z volišč, kjer s svojimi otroki prvič skupaj odločajo o prihodnosti, otroci so se množično vozili iz Ljubljane, kjer študirajo, domov, da so pravočasno prišli na volišča. Družili so se in v mestu je bilo lepo. Prepoznali so se kot generacijo, ki ne bo umrla skupaj s planetom, ampak se bo zanj borila. In zmaga, ki je sledila, je bila resna stvar, je bila velika reč, je bilo resnično veselje. Če ne bi skupaj s svojimi starši iskali toliko volje in moči, da verjamejo v možnost sprememb, da verjamejo v boljši svet, bi ta generacija doživela še eno frustracijo, od katere se ne bi več pobrala. Premeščanje prioritete ob izčrpanju zaradi covida, bi iz nje z lahkoto naredila anksiozno, depresivno in samomorilno generacijo. Poznam resnično veselje, doživela sem ga z verjetjem mladih v njihovo moč.

PISMA Z DANSKE

Po štirih letih se je moja zgodba z Dansko končala. Na trenutke si pravim, da je to le konec poglavja in ne knjige, a verjetno se s tem le tolažim. Zanimivo je, kako pogrešamo vse, česar nimamo. Na Danskem sem pogrešala in idealizirala Slovenijo, danes že pogrešam in romantiziram Dansko. A kocka je padla, z družino sem s vrnila domov. Štiri leta je obdobje, ko se lahko v življenju zgodi relativno malo novih stvari, lahko pa se ti življenje obrne na glavo. V prvih dneh po vrnitvi sem na nešteti piknikih in ob kavah ugotovila, da se večini prijateljev in sorodnikov življenje ni bistveno spremenilo. Seveda so vsi živeli naprej, a zdi se, kot da je vse obstalo. Tudi v mojem najljubšem lokalu še vedno strežejo isti "študentje". Po drugi strani pa se mi zdi, da se prijateljem na severu vsak teden zgodi nekaj novega - od selitev, zanimivih počitnic, menjave služb, do tega, da so lahko za vedno v smeti odvrgli maske. Ja, na Danskem so pred tedni sprejeli odločitve, da imajo dovolj. Strokovnjaki so skupaj z vladajočimi ugotovili, da maske niso dober preventivni ukrep proti širjenju koronavirusa. Cepili so se lahko vsi, ki so se želeli, bolnišnice niso polne covid bolnikov in ljudje so lahko ponovno normalno zadihali. A zadnje pismo z Danske, ki ga pišem že z Obale, ne želim zaključiti s coronom. Želim ga zaključiti z razlogi, ki so botrovali moji odločitvi za vrnitev v Slovenijo. To so: družina, prijatelji, dobra hrana, lepa narava, domači jezik in predvsem prepričanje, da bo moja hčerka imela v Sloveniji karseda lepo, mirno, varno in srečno otroštvo. Na sever sem se prvič podala samo z možem, brezposelna, brez jasne vizije, kaj si želim v življenju in z velikim cmokom v grlu. Vrnila sem se z otrokom, zanimivimi delovnimi izkušnjami, neštetimi lepimi spomini, z novimi prijatelji, jasnimi cilji ter z nasmeškom na obrazu. Če bo le vse več mladih našlo podobne razloge za vrnitev, mislim, da bo Slovenija postala nova obljudljena dežela tudi za naše naslednje generacije. In močno upam, da ne bom nikoli več pisala pisem z Danske, ampak samo še pisma na Dansko.

STRIC IZ AMERIKE

Septembra 2009 sem kupil svoj prvi iPhone. Ko sem ga prinesel domov in opravil vse nastavitve, me je zadel šok. Lotila se me je bojazen; ob vsakem novem povelju me je naprava popeljala na novo raven neznanega. Začutil sem, da sem, v primerjavi s starimi telefoni, v glavnem modelu Nokie, v roke dobil izjemno močno orodje. Občutek potovanja v neznano je postajal močnejši tudi zaradi tega, ker Applu, v primerjavi z drugimi proizvajalci mobilcev preprosto ni bilo mar, da bi uporabnikom pojasnil miselni proces gadgeta. Preprosto, iPhone te je pripeljal na cilj, ne da bi razlagal, kako in kaj. To je bil znak začetka konca mehanične dobe, odločilni korak v smeri prevlade umetne inteligence, čipov in algoritmov, novih gospodarjev naših življenj. Moj Mac Pro tistega časa je bil dober in robusten računalnik, vendar v primerjavi s 3G, prvim iPhoneom, ki je bil na voljo v Evropi, ni bil nič. Spomnim se, da sem v prvem navdušenju nad telefonom tvitnil: "Ubil bi za tipkovnico na iPhoneu." Slavni električni avtomobil je po desetletju v meni prebudil enak občutek radovednosti kot prvi iPhone. Ni slučajno, da sta Teslin model 3 in model Y že preimenovali v "iPhone na kolesih". Torej ne tipkovnice, iPhone je dobil kolesa. Dejansko bi lahko pretakanje talentov in inženirjev med Appleom in Teslo opisal kot incestuozen. Podjetji si izmenjavata skupine talentov iz vrhunskih šol, čeprav Tesla polaga manj pozornosti na formalno izobrazbo zaposlenih, kot to počne Apple. Oseba, ki je bila do nedavnega zadožena za oblikovanje vozil in mobilnih uporabniških vmesnikov, je bil pred tem umetniški vodja pri Applu. Pred desetimi leti je Tesla najel Appleovega diplomiranca, Georgea Blankenshipa, ki je vodil Teslino maloprodajno strategijo, in zanj oblikoval elegantne prodajne salone v nakupovalnih in mestnih središčih, posnemajoč model izkušenj applovih trgovin. Ko gre za teslo, je hitrost nekaj, česar ne morete prezreti. Ko prvič sedete vanj, začutite težo dveh ton in več baterij, na katerih sedite. Zaradi tega se vaše vozilo zalepi na cesto in vprašate se, kako je tako težko zver sploh mogoče premakniti. Pa vendar, z rahlim dotikom na pospeševalnik tesla v popolni tišini, a s silo lansirne rakete poleti po cesti in pusti za sabo vse hrupneže, kot so na primer Dodge Challenger, Mustang ali Masserati. Hitrost tesle je za izogibanje ljudem, ki so slabi vozniki, tišina je privilegij električarjev. Vse ostalo je skrito v tesli in niti na misel mi ne pride, da bi vam razkrival skrivnosti, do katerih se morate dokopati sami.

KAKO SE IŽOGNI I
POLETNIM PASTEM

Poletje, sonce, morje in mi ... Užitek obilo, a tudi nekaj pasti. Tokrat naj navedem tri najpogostejše, ki jih lahko preprečimo s primernim ravnanjem. Ob neposrednem delovanju infrardečih žarkov sončnega spektra na nezavarovano glavo lahko nastopi sončarica. Ogroženi so predvsem otroci, svetlolasci in plešasti ali gologlavi ljudje. Ob delovanju sončnih žarkov na glavo in zatilje se namreč poveča prekrvavitev možganskih ovojnic in možganovine, posledično je moteno uravnavanje telesne temperature. Telo preneha oddajati toploto in telesna temperatura naraste tudi preko 41°C. Prizadeti je vroč, rdeč, oslavel, toži zaradi glavobola, omotice, vrtoglavice, motnega vida, lahko postane zmeden in nemiren. V hujših primerih lahko tudi izgubi zavest, zniža se krvni tlak in hitreje diha. Prizadetega položimo s privzdignjenim vzglavjem v hladno senco, glavo hladimo z mrzlimi obkladki ali vrečkami z ledom ter ponudimo hladno pijačo. Ob težji prizadetosti je potrebno nemudoma poiskati zdravniško pomoč. Ob prekomernem izpostavljanju ultravijoličnim žarkom lahko nastopijo sončne opekline od pordele in napete do boleče in otečene kože z mehurji. V tem primeru pomagajo hladni obkladki na opečenih mestih. Previdnost velja predvsem za svetlopolte, ki bi morali obvezno uporabljati kreme z zaščitnimi faktorji. Telesna aktivnost v zraku, prenasičenim s toplo vlago, in pod sončnimi žarki je sila tvegana, saj v takih razmerah telo težko odda toploto, ustvarjeno med naporom in se lahko pregreje tudi preko 40°C. Najnevarnejši zaplet pregretosti v poletni vročini je vročinska kap, ki jo še pospeši izsušitev telesa ob nezadostnem vnosu tekočine. Prizadeti toži zaradi utrujenosti, žeje, slabost, šumenja v ušesih in motnega vida. Navadno ima vročo in suho kožo, trese ga mrzlica, postane vrtoglav, zmeden, nemiren, bruha, lahko ima krče in izgubi zavest. Lahko pa se vročinska kap pojavi nenadoma, ko prizadeti med telesno aktivnostjo zaripne v obraz in se nezavesten zgrudi. Potrebno je takojšnje hlajenje v hladnem prostoru, kjer prizadetega slečemo in začnemo hladiti telo in okončine s hladno vodo, dimlje in pazduho pa z mrzlimi obkladki. Ob prisotni zavesti mu v vsak liter hladne tekočine, ki jo pije, dodamo čajno žličko soli. Prizadetega je potrebno čim prej in varno prepeljati v bolnišnico. Naj vas kratek opis najhujših pasti poletja in sonca ne odvrne od vseh lepot tega letnega časa, saj lahko opozorjeni preprečite neljube zaplete. Posebno previdni morajo biti otroci, starejši, prekomerno prehranjeni, ljudje nevarjeni napora v toplem okolju in tisti, ki so že doživeli toplotni udar.

PREMALO PROSTORA ZA VSE GLEDALCE

Celovečerni igrano-dokumentarni film Piran underground je končno doživel premiero. Nastajal je kar tri dolge zime. Popelje nas po mestu Piran na svojevrstni in poseben način, katerega v tem turističnem biseru še nismo videli, saj je celotno dogajanje postavljeno v zimski čas, ko so glavni igralci le prebivalci sami. Sprehod po tej nenavadni galeriji sreče, žalosti, lepote, kriminala,

ljubezni, osamljenosti, idealizma in mestoma nepopravljivega optimizma, vodi znani filmski in gledališki igralec Valter Dragan (tudi sam Pirančan), ob Iztoku Aberšku, ki je režiser filma, tudi koscenarist. Direktor fotografije in snemalec je izjemni Ubald Trnkoczy, za brezhiben ton je skrbel Sašo Fajon. Film je v produkciji Društvo produkcija Piranow nastal praktično brez finančnih sredstev.

SLIKARKA MIRA LIČEN RAZSTAVLJA V MESTNI GALERIJI PIRAN

V Mestni galeriji Piran so odprli razstavo Lux et vox, slikarke in restavratorke Mire Ličen z naslovom Lux et vox. Na ogled so postavljena dela, ki jih je avtorica ustvarjala v zadnjih 10 – 11 letih.

Mira Ličen je piranska umetnica, po študiju se je preselila v Piran, ki je postal njen dom, v katerem živi in ustvarja. Kustosinja Nives Marvin, ki je postavila razstavo, je ob otvoritvi povedala, da je Mira Ličen izjemna slikarka in restavratorka. Razstava bi po njenih besedah

morala biti že lansko leto, vendar je epidemija prekržala načrte. Z velikim veseljem je tako letos postavila razstavo. Poudarila je, da je Mira prepoznavna po vehementnem barvitnem in izpovedno-ekspresivnem občutenem izrazu, ki je blizu abstraktnemu, pa vednar daje slutiti figuralno izhodišče, motivno vezano na genius loci bivanjskega ambianta ali na določljivo duhovno in versko tradicijo evropskega prostora.

Razstava bo na ogled do 29. avgusta.

POLETJE na travniku

KONCERTNI TOREK 10.8. Jure Lesar 17.8. Nas 3 24.8. One cupcake away Nevermind	SREDA JE ZA KINO POD ZVEZDAMI 11.8. Pojdi z mano 18.8. Šiška Deluxe 25.8. Nika	ČETRTOKOV VEČER KOMEDIJE 12.8. Matjaž Javšnik 19.8. Martina Ipša 26.8. Aleš Novak
---	---	--

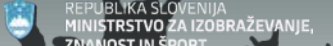
10. - 26.8., ob 21:00

TRAVNIK PRED EPI CENTROM V LUCIJI

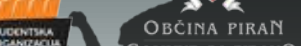
VSTOP PROST!

Obala

nepremičnine

20 let

HITRO, STROKOVNO, ZANESLJIVO

RADIO CAPRIS POSLUŠALCE RAZVESELJUJE NA PLAŽAH!

Vsak poletni popoldan se ekipa najbolj poslušanega radia preseli v plažni studio, iz katerega oddaja program, obdaruje poslušalce in gosti različne domače glasbenike. Iz Ankarana se avgusta radiji selijo v Portorož.

Priljubljena Caprisova jutranjika Suzana Srdić in Nejc Špeh v plažnem studiu, foto: Dean Grgurica, Studiodor

Zasedba Gedore je le dva dni po uspešnem nastopu na Melodijah morja in sonca obiskala tudi Caprisov studio in v živo odigrala svoje uspešnice, foto: arhiv Radia Capris

Radio Capris tudi v poletnih mesecih ne počiva. Priljubljena radijska ekipa se namreč že od začetka poletja s poslušalci vsak dan druži na priljubljenih plažah. V juliju so svoj program oddajali iz Resorta Adria Ankaran, avgusta pa jih boste v živo slišali in videli na Centralni plaži Portorož.

»Za večino medijev je poletje tisti čas, ko se nekoliko ustavijo in naberejo moči za novo sezono. Pri nas je od nekdaj drugače. Poleti se za nas začne prava »sezona«, ko pravzaprav cel radijski studio selimo na teren,« pojasnjuje odgovorni urednik Mitja Čehovin. Kot dodaja, je načrtov za to poletje še veliko, a je s konkretnimi informacijami previden: »Želimo si izvesti še

nekaj dogodkov, ker pa se stvari v povezavi z ukrepi za zajezitev bolezni Covid-19 tako hitro spreminjajo, je danes nemogoče napovedati, kaj bomo čez nekaj tednov lahko delali in česa ne. Projekti so zastavljeni in če bo le mogoče, jih bomo realizirali,« pravi Čehovin.

Odzivi na plažni studio so odlični. »Obiskujejo nas domačini, veseli so nas tudi številni gostje iz vse Slovenije. Letos smo se posebej potrudili s

krasnimi in bogatimi darili, animacijami za otroke, glasbenimi nastopi, nenazadnje pa smo letos prvič na plažo postavili čisto pravi zastekljeni studio v poletni preobleki. Dosedanja praksa, ko smo oddajali na prostem, brez ustreznega zavetja, se je izkazala za neprimerno. Vsa leta do zdaj so nam vremenske nevšečnosti, predvsem kakšna hitra tramontana, poškodovale velik del opreme,« priznava urednik.

Si bo radijska ekipa med vsemi projekti sploh privoščila kaj dopusta? »Na Caprisu imamo res neumorno, delovno in zagnano ekipo, a seveda je potrebno na neki točki narediti »reset«. Po izteku oddajanja s plaž si bo nekaj dopusta vzel velik del radijske ekipe, čisto prava jesenska sezona pa se bo pri nas pričela oktobra,« zaključuje Čehovin. Plažni studio bo sicer oddajal vse do 13. avgusta.

Po uradnih podatkih Ninamedie je junija Radio Capris v ciljni skupini poslušalo že 54 % ljudi z Obale. »To so neverjetne številke, ki jih Capris ni imel nikoli v zgodovini. Podatki, ki smo jim priča v zadnjem letu, nam dajejo dodatni zagon pri snovanju novih projektov. Idej je veliko in brez dvoma se bomo trudili še naprej, tako z radijskim programom, kot s projekti na terenu! In če bodo razmere dopuščale, se v naslednjem letu vrača tudi veliki Caprisov koncert.«

Voditelja Klara Beltram in Jan Veljak pred plažnim studiom, foto: arhiv Radia Capris

PRIMORSKI POLETNI FESTIVAL

Matej Sukič

PPF Mladi

je festivalski sklop v okviru Primorskega poletnega festivala, ki je namenjen mladim umetnikom in mladi publiki ter oživitvi koprkega mestnega jedra. »PPF Mladi je prvo izvedbo doživel lani, in ker ni bila slaba, bomo festivalski sklop, namenjen mladim in vsem, ki se tako počutimo, izvedli tudi letos. Še več: podaljšali smo ga, obogatili in k sodelovanju povabili nekaj zelo zanimivih imen tukajšnje glasbene scene,« je povedal koordinator festivala znotraj festivala Matej Sukič. Nastopili bodo Pantaloons, Drill in Komora kolektiv, Freedom Fighters, Dej še'n litro, DJja Boltzman in Alessio ter legendarni MC Flasher. Želja PPF Mladi ostaja, da bi postal pomembno prizorišče, odskočna deska za mlade umetnike, prostor, kjer se bodo srečevali, izmenjevali izkušnje in se družili. Mislijo zelo resno in pri tem jih podpira tudi lokalna skupnost. Na uvodnem večeru v torek, 27. julija, je župan Mestne občine Koper Aleš Bržan simbolično predal ključke Verdijeve ulice mladim ustvarjalkam in ustvarjalcem. »Tako jim je za en teden zaupal kulturno dogajanje na prizorišču, ki bo z leti postalo odmevno mednarodno stičišče mladih filmskih, gledaliških, glasbenih in drugih ustvarjalcev umetnosti,« zaključuje Sukič. Zaradi

pogojev dela, ki jih diktirajo ukrepi zoper širjenje korona virusa, bo na tokratni izvedbi PPF Mladi na ogled le ena predstava študentov z akademije. Ljubljanski AGRFT bo postregel s predstavo Stevardesa, ki bo na programu danes, 28. julija, ob 20. uri v veliki dvorani Gledališča Koper.

Jugoslavija, moja dežela

je resnični vrhunec 28. Primorskega poletnega festivala

Primorski poletni festival je postregel s številnimi vrhunci. V spominu nam je ostala vrhunska atmosfera na premieri predstave Stena v morju / Sea Wall, kjer je zbrano občinstvo v Ankaranu v mono predstavi, ki jo je režiral Boris Cavazza, navdušil Francesco Borchio. Odlični so bili Birokrati na Martinčevem trgu v Kopru, Stoletje muzikla je v Avditoriju Portorož poželo stoječe ovacije. Vrhunskih dogodkov, tudi tistih nekoliko bolj butičnih in manj odmevnih, kot je

bila na primer Sliparija (M. Rakovac) v koprskem gledališču, je bilo ogromno. A pravi vrhunec je prišel s predstavo Jugoslavija, moja dežela, ki je nastala po istoimenski knjigi večkrat nagrajenega pisatelja in režiserja Gorana Vojnovića. Predstava, ki je že bila na programu letošnjega Primorskega poletnega festivala, bo uradno koprsko premiero doživela v petek, 30. julija, na Martinčevem trgu. Gre za koprodukcijo, ki je nastala v zelo težkih pogojih dela. Pri njej sodelujejo Gledališče Koper, Gledališče Prijedor in Fundacija Friedrich Ebert Stiftung. »Sodelovanje med temi ustanovami je ključno, povabljeni smo bili tudi igralci iz Banja Luke in vse skupaj je izpadlo kot odličen mednarodni projekt. Osebnostno si želim, da bi s tem nadaljevali tudi v prihodnje. Srečanje in spoj različnih kultur, različnih gledaliških šol in pristopov nam igralcem širi obzorja in nas bogati. Slovenskim kolegom se zato zahvaljujem, saj sem se od njih veliko naučila,« nam je zaupala Miljka Brđanin, igralka iz Banja Luke, ki je v filmu Emirja Kusturice Na mlečni poti sodelovala z zvezdnico Monico Bellucci. Navdušeno o mednarodni koprodukciji pripoveduje tudi Izolan Blaž Popovski, ki v predstavi igra osrednjo vlogo: »Vsakemu mlademu igralcu privoščim, da dobi tako priložnost. Velik projekt in glavna vloga povrh. Spoznal sem nove igralce, naučil sem se jezika in igrali v njem, več tednov sem bival v okolju, ki ga nisem poznal. Vse to je ena res velika izkušnja, ki za mladega igralca ni samoumevna.«

Jugoslavija, moja dežela je torej pravi vrhunec 28. Primorskega poletnega festivala. Vrhunec, ki je plod primorske trme, balkanske iznajdljivosti in želje po lepem in dobrem, ki ne pozna ne geografskih ne jezikovnih meja.

Foto: Dean Grgurica, Studio D'Or

foto: Katja Gorjanc

MELODIJE MORJA IN SONCA

Nacionalni festival zabavne glasbe Melodije morje in sonca prirejajo že od leta 1978. Ljubiteljem glasbe je dal več kot 70 nepozabnih glasbenih večerov. V živo si ga je ogledalo preko 80 tisoč obiskovalcev. Na letošnjem festivalu so nastopili: Boštjan Pertinač, Eva Boto, Gal Gjurin in Manca Fekonja, skupini Gedore in Platana, Rok Ferengja in Erosi, Saša Lešnjek, Sebastian, Samuel Lucas in Maja Založnik, Tatjana Mihelj, Teo Collori in Franco Ceroici ter Tomaž Hostnik.

TATJANA MIHELJ

Najprej vam izrekam iskrene čestitke za zmago na letošnjem festivalu MMS. Kako se počutite po zmagi? Ste jo morda pričakovali?

Iz srca hvala za vaše čestitke. Pravzaprav dojemanja, da se je na moji dolgoletni glasbeni poti zgodilo nekaj velikega, še nisem čisto dobro ozavestila. Ko razmišljam, kaj smo z ekipo (Žiga Pirnat, Željko Mladenović, Andraž Gliha, Vesna Mirtelj, Karin Zemljčič) dosegli, sem prepričana v stari rek; ko človek deluje iz srca, uspeh nikdar ne izostane. Čutila sem, da se bo zgodilo nekaj več, zato sem se prepustila. Na oder sem odšla s ciljem, da se žiriji, občinstvu v avditoriju in pred TV ekrani predstavim v najboljši luči.

Ali že imate napovedane nastope? Kje vse vas bomo lahko videli in slišali?

Nastopi počasi prihajajo: 1.9. Sejem obrti v Novi Gorici, 12.9. Nastop z Big Band Nova na Cerju pri Opatjem selu, v novembru 40. letnica KD Gorica v Italiji, z njimi se dogovarjamo tudi za samostojni koncert...

Ali ste že opazili, da se vaša pesem vrtil po slovenskih radijskih postajah?

Seveda, o tem me obveščajo kar ljudje na ulici. **Kako se je pričela vaša zgodba s petjem? Kdaj ste pričeli peti?**

Moja zgodba se je začela že v vrtcu, nadaljevala v osnovni šoli, kjer sem bila solistka v otroškem in kasneje v mladinskem pevskem zboru. Nato sem leta 1993 prejela nagrado občinstva in žirije na prvem Glasu Goriške.

Tako se je začela moja glasbena pot bolj na profesionalen način. Postala sem članica narodno-zabavnega ansambla Vrtnica, veliko smo nastopali tudi v tujini. Kasneje sem se najprej izpopolnjevala pri zdajšnji izredni profesorici na Akademiji za glasbo, oddelek za petje, Darji Švajger Mohorič. Bila sem njena prva učenka in povezani sva še danes. Kasneje me je prav ona navdušila, da sem se šolala na nekdanji Srednji glasbeni in baletni šoli na oddelku za jazz petje v Ljubljani.

Petra Mežnarc

Sanjsko doživetje v soju sveč

Romantična večerja za dve osebi na balkonu Pretorske palače in ogled koprskega Zvonika z lanternami.

Cena za dve osebi: 99 €
Rezervacije na tic@koper.si in 05 6646 403.

www.visitkoper.si

PREKLOPITE NA @RAČUN

Izberite okolju prijazen način plačevanja računov.

SCEGLI @PAGAMENTI

Scegli la fatturazione elettronica per il rispetto verso l'ambiente.

➔ www.marjeticakoper.si/eracun

marjetica koper

GLASBENIKI PRIHAJAJO DOMOV

Jure Lesar in David Morgan. Prijatelja, umetnika, vrhunska glasbenika, Pirančana. Skupaj sta odraščala v času, ko je na Obali vsak lahko našel lokal z najljubšo glasbo, s koncerti in z istomislečimi glasbeniki.

Nista nov Mef, nista nov Kocjančič, niti skupaj z bandom niso novi Faraoni ali Kameleoni. Sta Jure in David, mojstra vsak na svojem instrumentu, vsak na svojem koncu odra, vsak s posebno ljubeznijo do Pirana. **Iz Pirana prihaja mnogo vrhunskih glasbenikov. Predvsem vas je veliko podobnih, vajinih let. Kaj mislita, zakaj je prav v Piranu toliko odličnih glasbenikov?**

David: Mislim, da je Piran poseben. Tu imamo neko romantiko, poseben način življenja. Imel sem ogromno možnosti, da bi odšel kam drugam, ampak je bilo vedno nekaj, kar me je vlekel sem. Rad spoznavam nove ljudi in se čutim povezanega z njimi. Ne maram velikih mest. To, da se na cesti pozdravim z dober dan, mi da toliko dobrega, da tega nič ne odtehta.

V Piranu imamo morje, brez katerega ne želim živeti. Kot otrok sem si rekel, da ga potrebujem, ker imam drugače občutek, kot da sem nenehno žejen. Morje mi da neko svežino, odmaknem se lahko iz javnosti, kar je v Ljubljani težje.

Jure: Res je veliko vrhunskih glasbenikov. Ne vem pa, kaj je razlog. Pripomogel je gotovo Beganovič-Kiki, ki je eden izmed najstarejših v tej ekipi glasbenikov, kar jih poznam. Učil nas je, vzpodbujal in vplival na mlade glasbenike. Piran ima neko energijo, cela Obala ima zmeraj nekaj več, je zakladnica glasbenikov – morda manj pop glasbe in več rocka. Tu so bili vedno dobri izvajalci. Ne vem pa, kako bo z mlajšo generacijo, ker nimajo prostorov, kjer bi poslušali glasbo in igrali, kar lahko res slabo vpliva na mladega glasebnika.

Se lahko ukvarjata in preživljata samo z glasbo?

David: Sam sem bil 100% glasbenik mnogo let, lansko leto sem bil še malo podjetnik, letos pa sem še koordinator za kulturo na Občini Piran. Z lokalom sem dokazal, da mora imeti glasbenik glasbeni klub, ob tem pa želim predvsem samemu sebi dokazati, da je za to delo potrebno biti kulturnik, nekdo, ki se s tem že dlje časa ukvarja.

Jure: Delam samo v glasbi, so to prednosti in slabosti. Kot glasbenik sem odvisen od koncertov in to obdobje me je kar zaznamovalo, ker sem moral najti nekaj drugega. Še zmeraj pa pišem, moja glasba se še vedno vrti na radiu, kar je dobra stvar. Ne igram v različnih bandih, ampak sem sam svoj glasbenik.

Glasbenikov vas je kar nekaj, a nimate prostorov za koncerte in druženje. Ambasada se je zaprla, Kanele ni več, zgodba s Hangarjem se je zaključila...

David

David: Zgodba s Hangarjem se je zame zaključila, lokal še obstaja. Covid je naredil svoje. Imel sem poslovni načrt, vložil mnogo svojega časa, 12-15 ur na dan, zato je za vse ostalo zmanjkalo časa. Covid je zafrknil poslovni načrt, ki je prej deloval. Prvi lock down, sledile so omejitve, ki so nam podrle načrte s prireditvami. Najprej nismo mogli imeti toliko ljudi na prireditvah, kot bi si želeli, potem smo morali zapirati ob 22. uri – kar za klub pomeni, da se zapre, ko se šele začne dobro odvijati. Potem je bila še prepoved prodaje alkohola,... Ko smo prišli do določene točke in sem videl, da ni poti nazaj, sicer veliko prepozno, sem se odločil, da lokal predam in zaključim to zgodbo. Dva meseca sta bila težka, a zdaj sem zelo zadovoljen. Ne vem, če bom še kdaj počel kaj takega v takšni dimenziji. Če bi skrbel samo za program, bi sprejel, a več kot 3-4 ure na dan ne bi vložil v projekt. Ne bom dovolil, da bi šla glasba, ustvarjanje in igranje na drugi tir. V Piranu imamo sicer še Cafe Teater, ki nudi prostor za koncerte, a na mojem radarju na Obali ni nobenega drugega prostora za dobro glasbo in koncerte v živo.

Jure: Problem je, ker se nam počasi zdi stanje, da ni koncertov, normalno, morda bi morali biti celo zadovoljni, da smo lahko vsaj malo svobodni. Ne smemo pozabiti, kakšno je bilo pred leti, koliko različnih možnosti sem imel kot najstnik na Obali, a vprašanje je bilo, kam iti. Tega danes

mladi nimajo. Ni več prostorov, v katerih sem sam preživel svojo mladost, spoznal glasbo in ljudi. Ne samo Kanela, tudi v Izoli in Kopru je bilo kar nekaj takih prostorov.

V piranski občini je bilo mnogo vsega, od diskotek do rock lokalov, za vse različne ljudi in zvrsti je bil prostor. Danes pa ne vem, kaj se dogaja. Nič kaj takega, kar bi ljudi z mojim okusom pritegnilo. Pogrešam prostor, kjer bi lahko tuji in domači izvajalci igrali v živo. Morda v Portorožu in Luciji prej, ker sta malo bolj oddaljena kot Piran.

Skupaj ustvarjata in vadita v piranskih prostorih. Kako izgledajo vajina druženja in nastajanje novih komadov? Imata različna načina ustvarjanja? Dobro sodelujeta?

David: Ni napisanega pravila. Zadeva je zelo naravna. Delo v samem studiu pa ni samo zabava. Moraš se koncentrirati. Rabiš "dnevni red", kot npr. na sestankih in sejah. Če prideš z dnevnim redom in ga je prej že vsak malo naštudiral in prinesel svoje predloge, potem je vse lažje.

Jure pride kdaj s konkretnimi idejami, ki jih sliši v glavi in ne ve točno, kako je to tehnično možno izpeljati. Poje kdaj kakšen zvok, ki ga moj inštrument niti nima. Zaradi tega moram biti dovolj kompromisen, da sprejem njegovo željo in jo poskušam uporabiti, ampak na koncu realna rešitev le pride na dan. Pri prvem albumu

Jure

je prišel samo z besedilom in vokalno linijo, s kitaro po taborniško odigral in potem sva skupaj začela delati.

Jure: Ja, včasih sem delal stvari, ki mi zdaj niso več všeč, v prihodnosti pa mi verjetno ne bo všeč to, kar delam danes, ampak načeloma pišem vse skupaj. Zgodilo pa se je tudi že, da sem napisal besedilo in šele naknadno našel melodijo, da se je vse ujemalo, tako besedilo kot glasba. Včasih sem narobe naglašal besede samo zato, da so "skupaj pasale". Že od nekdaj se svojstveno izražam in ljudem, ki jim je to blizu, je moj način všeč. Točno sicer vem, kaj "pali" - vžge pri ljudeh, a to ni vedno dobra ideja. Glasbenik mora biti

zvest samemu sebi, pisati realne tekste o tem, kar pozna.

Zadnji album smo posneli večinoma v Ljubljani, tako da je studio drugi, ne piranski, a ljudje smo ostali isti. Še vedno delam najraje s prijatelji, vsi v bandu smo Pirančani in sodelujemo že zelo dolgo.

David: Vsem glasbenikom pravim, da sam ne vadam, da bom bolje igral, ampak zato, da bodo oni bolje zveneli. Bobnar nikoli ne sme biti najslabši člen banda. Mora biti najboljši, oziroma takoj za frontmanom.

Kako bi opisala svoj stil glasbe? Se lahko dasta v predalčke ali se nerada primerjata

z drugimi glasbeniki in opredelita glede zvrsti?

David: Skozi leta sem si želel biti vse - jazz, rock, pop bobnar, kot sem želel biti tudi blues bobnar, fusion bobnar – morda sem temu najbolj podoben. Isto me motivira rock, funk, morda v trenutku elektronika, etno glasba, afriška... toliko je različnih stvari, da raje rečem, da sem glasbenik, ki igram bobne in tisto, kar imam za igrati, bom čim bolj poskusil izvajati, da bom v korist glasbi, ki jo delam. Glasba kliče po nekih stvareh, elementih in želim biti sposoben to ponuditi. Do tja, kamor lahko pridem, bom z dvignjeno glavo oddelal, a kjer nisem kos nečemu, se bom umaknil iz spoštovanja do glasbe in se raje še učim in zaprem v studio.

Jure: Pri meni gre za različne vplive. Ko slišim Beach Boyse, si želim, da bi tudi sam naredil tak album. Moj glas mi je res pomagal najti Lennona, Lou Reed mi je blizu kot tekstopisec. Včasih se bojim, da je vse skupaj preveč podobno Lou Reedu. Nisem preveč navdušen, če me kdo primerja s kom, ker nočem biti slovenski ta in ta.

Vem, katere stvari so mi všeč in kaj imam rad, zato z veseljem jemljem inspiracijo na različnih področjih.

Vaju lahko kmalu slišimo v živo na odru?

Jure: 18. avgusta imam koncert v Piranu, na 1. maju, v okviru Piranskega poletnega utripa, še prej pa 10. avgusta igramo na travniku v Luciji pri EPI centru.

David: Avgusta bo razen teh dveh bolj malo koncertov. S skupino Nas 3 bomo igrali še 17. avgusta, tudi v Luciji pri EPI centru v okviru Poletja na travniku.

AVDITORIJ
PORTOROŽ - PORTOROSE

Koncert / Concerto

I Filarmonici di Roma
Alessandro Quarla
(violina / violino)

1. 8. 2021 ob 21. uri / alle ore 21
Amfiteater Avditorija Portorož /
Anfiteatro dell'Auditorio di Portorose

Portoroške 20
Le notti di Portorose **noči 21**

10. 8. NINA PUŠLAR
13. 8. VLADO KRESLIN
in MALI BOGOVI
14. 8. MAGNIFICO

PRI PLEČNIKU DOMA JE VSE TAKO, KOT JE BILO NEKDAJ!

Jože Plečnik se je v stari del hiše v Trnovem preselil pred natanko 100 leti.

Ob vstopu v Plečnikovo hišo, ki stoji v neposredni bližini Trnovske cerkve, na Karunovi ulici v Ljubljani, nimamo občutka, da smo prestopili prag klasičnega muzeja. Dih zastane in koža se naježi, ko nam entuziazma in znanja poln vodič obrazloži, da je v hiši vse skorajda tako, kot je bilo na dan smrti velikega mojstra leta 1957. In če smo sposobni odmisliiti dejstvo, da ga med nami že zares dolgo ni, se nam brez težav lahko zazdi, da bo iz kuhinje njegovega doma v stekleno vežo polno detajlov in simbolike pridišala turška kavica, s katero je Plečnik pričeval svoje ustvarjalnosti polne dneve.

OSVEŽIMO SPOMIN NA ARHITEKTOVO ŽIVLJENJE

Arhitekt Jože Plečnik se je kot tretji od štirih otrok mizarju Andreju in gospodinjji Heleni v Ljubljani rodil 23. januarja leta 1872. Starejši brat Andrej je bil duhovnik v Kočevju in Repnjah, mlajši brat Janez zdravnik – patolog in profesor

na Medicinski fakulteti v Ljubljani, prvorojenka Marija je, kar je bilo za takratni čas pričakovano, ostala gospodinja. Slednja je bila edina, ki je ustvarila družino. Rodili so se ji trije sinovi in enemu izmed njih – duhovniku Karlu Matkoviču gre zahvala, da je po stričevi smrti tako skrbno varoval dediščino, ki jo je arhitekt zapustil. Jože je po neuspelem poskusu na nižji gimnaziji z očetom v mizarski delavnici pričel svoje ustvarjalno življenje, ki ga je nadaljeval na Državni obrtni šoli v Gradcu. Postal je umetnostni mizar in načrtovalec pohištva. Ljubezni do oblikovanja lesa nikdar ni izgubil in to se potrjuje na vsakem koraku njegovega doma, pa tudi pri mnogih arhitekturnih stvaritvah. Študij je nadaljeval na Dunaju, kjer ga je opazil eden vidnejših in vplivnejših arhitektov 19. stoletja, vodilni član arhitekture dunajskega secesijskega gibanja Otto Wagner, pri katerem je leta 1898 Plečnik tudi diplomiral. Nekaj let za tem je na Dunaju odprl samostojni arhitekturni

biro, v katerega so prihajali eminentni premožni Dunajčani. Svojo ustvarjalno pot je nadaljeval v Pragi, kjer je pridobil naziv profesorja. V zgodovino Češke prestolnice se je zapisal predvsem kot glavni arhitekt prenove praškega gradu, ki jo je sicer že vodil iz Ljubljane. Nazaj v Ljubljano ga je vodila želja po ustvarjanju na domačih tleh. Na novoustanovljenem Oddelku za arhitekturo na Tehnični fakulteti v Ljubljani je postal profesor, svoje naslednike je v Plečnikovi šoli navduševal praktično do konca, nekateri izbranci so celo (tudi med 2. sv. vojno) imeli možnost kaliti se v ateljeju njegovega doma. Pri profesorju je diplomiralo 85 študentov. Ljubljano je s svojo arhitekturno izraznostjo spremenil v prestolnico, Slovenijo postavil na arhitekturni zemljevid. Odšel je mirno, v svoji asketsko zasnovani postelji v Trnovem. Po pričevanju njegove gospodinjje Urške z besedami »Okna naj bodo bela, bela, čista!«

HIŠA, KI PRIPOVEDUJE ZGODBE

V nizu hiš iz 18. stoletja nikdar niso živeli vsi bratje in sestra, kot je bila sprva želja družine. Nekaj časa je skupaj z arhitektom v polkrožnem prizidku, ki ga je Jože Plečnik dal sezidati med letoma 1923 in 1925, živel brat Janez, a je imel družbo precej rad, kar je discipliniranega in k miru in ustvarjalnosti naravnane arhitekta motilo, zato se je brat odselil. Edina, ki je v hiši, pa še to v starem delu, torej ločeno od mojstra, živela najdlje, je bila njegova gospodinja Urška Luzar, ki je za red in urejenost doma skrbela od leta 1932 do njegove smrti, torej 26 let. Kot pravi strokovni sodelavec in vodič po Plečnikovi hiši, umetnostni zgodovinar **Matic Šavli** »je ravno zaradi želje po intimi, leta 1928 Plečnik odkupil še stavbo na Karunovi 6, s katero je pridobil še velik del vrta, ki se na površini 2.435 kvadratnih metrov razprostira na zahodni strani hiše. Tega Plečnik nikoli v celoti ni obdeloval sam, pač pa je dal možnost obdelave sosedom. V vrtu še danes rastejo rastline, ki jih je profesor sam zasadil. Med njimi dve drevesi ginka, vinika, ki se vzpenja po hiši, drobnocvetna vrtnica. Pod mogočnim orehom ob hiši je nameščen čebelnjak, prav tako še iz njegovih časov. Ravno sedaj, v času poletja, se v senci teh dreves lahko udobno namestite in v roke vzamete knjigo iz Knjižnice pod krošnjami. Ustavimo se še pri zimskem vrtu,

ki ga je Plečnik dogradil kot zadnjega in je bil v času njegovega življenja poln rastlinja, ki ga je več kot očitno oboževal. Med vojno pa je služil tudi kot predavalnica.«

Po Plečnikovi smrti je hišo v oskrbo prevzel arhitektov nečak, ki je poskrbel, da se osebni predmeti, načrti in skice niso izgubili. Leto po nečakovi smrti, leta 1971, so v prostorih hiše ustanovili Arhitekturni muzej Ljubljana (v devetdesetih je nato prešel na drugo lokacijo), tri leta zatem pa se je Plečnikova hiša odprla za javnost. Šavli še doda: »V letu 2001 smo v prostorih na Karunovi 6 uredili recepcijo, leta 2009 je bila Plečnikova zbirka razglašena za spomenik državnega pomena. Posebno pa smo se v letu 2018, po treh letih od ponovnega odprtja po celoviti prenovi, razveselili evropske nagrade za kulturno dediščino Europa Nostra.« Ravno te dni tudi nestrpno pričakujejo novico, ali se bo nominacija Plečnikove arhitekture in njegovih intervencij v Ljubljani uvrstila na Unescov seznam svetovne kulturne dediščine.

PROJEKT PRENOVE OD PRIPRAVE DOKUMENTACIJE DO PONOVRNEGA ODPRTJA HIŠE JE TRAJAL SKORAJ DESETLETJE

Plečnikovo zbirko, ki obsega 17.605 predmetov premične dediščine, od leta 2015, ko se je zaključila obsežna prenova 756 kvadratnih metrov velike hiše, letno obišče preko 10.000 obiskovalcev. »Po dveh letih prenovi, ki je Plečnikovi hiši dala novo življenje in v stavbah Karunove 4 in 6 zagotovila dodatne vsebine (prostore za stalno in začasne razstave, pedagoško učilnico učni center ...) smo opazili velik porast obiska. Takoj po odprtju je bil obisk za hišo skorajda prevelik. Zaradi želje po čim boljšem varovanju in ohranitvi premične in nepremične dediščine omejujemo obisk. To pomeni, da na dan izvedemo 8 vodstev,

na posameznem vodstvu pa je lahko največ 7 obiskovalcev. Seveda pa se po stalni in začasni razstavi ter vrtu lahko sprehodite sami,« obrazloži Matic Šavli in dodaja »pandemija je v lanskem letu trend obiska povsem spremenila. Zaradi omejitev pri potovanjih v zadnjih 15 mesecih opažamo povečanje števila domačih obiskovalcev. Celotno več slovenskih obiskovalcev imamo v tem poletju kot v času pred pandemijo.«

Na Zavodu za varovanje kulturne dediščine odgovorno konservatorko **Ireno Vesel** povprašamo, kako so se pred leti lotili projekta prenove in kakšne zanimivosti so pri tem našli: »Restavratorski center je najprej naredil natančen posnetek obstoječega stanja z vsemi detajli in izdelal konservatorski načrt. Hiša ni bila nikoli raziskana do te mere, da bi vedeli, s kakšnimi deli je Plečnik dejansko posegel vanjo. Zato je bilo potrebno pregledati vso arhivsko dokumentacijo hiše pred Plečnikom in jo primerjati s posegi, ki jih je Plečnik načrtoval. Pogled v konstrukcijo nam je omogočil, da hišo dobro spoznamo in odkrijemo Plečnikove posege. Skrbno smo nadzorovali vse posege, pri tem pa ni šlo brez dobrega sodelovanja med projektanti, izvajalci in izvajalci restavratorskih del in nadzora. Skoraj v vsakem prostoru hiše Karunova 4 smo odkrili Plečnikove posege. Pri vходу v hišo iz malega dvorišča smo pod lesenim plohistim portalom našli prvotni leseni masivni portal, ki ga je Plečnik prekril. Pri odstranjevanju počene betonske plošče pred vhomom v zimski vrt z zahodne strani smo našli zabetonirane betonske stopnice, ki so vodile iz vrta skozi hišo na malo dvorišče. Na fasadi hiše v malem dvorišču pa lahko zaznamo zazidana vrata. Ob odstranitvi tlakov v Urškini sobi smo lahko videli, za koliko je hišo prizidal in predelal. Za okroglim temeljem in nišo v kleti valjastega prizidka pa sem ugotovila, da je ostanek jame, ki

je služila greznici. V kuhinji smo pod beležem v različnih barvah odkrili šablonsko poslikavo. Na prvi pogled je bila hiša v dobrem stanju in mislili smo, da bodo potrebna le nujna vzdrževalna dela na inštalacijah in da se bomo lotili predvsem konserviranja. Sondiranje, temeljito čiščenje in nastala škoda zaradi vremenskih nepravilnosti pa so pokazale, da temu ni tako. Vsi materiali so bili v zelo slabem stanju. V izredno slabem stanju je bilo vse stavbno pohištvo in ves vgrajeni les, zato ga je bilo potrebno utrditi in konservirati. V zelo slabem stanju so bili tudi vsi notranji ometi. Po vsej verjetnosti je bila hiša v času Plečnikovih posegov zelo vlažna. S sanacijo vlage se je Plečnik ukvarjal na tak način, da je vse zidove premazal z bitumnom, nekatere celo obložil s hidroizolacijo in jih nato ometal, kar pa seveda ni bilo dobro in so vsi ometi propadli. Te omete smo odstranili in jih nadomestili z novimi sanacijskimi ometi.

Pod današnjo prečiščeno arhitekturno podobo Karunove 4 in 6 se podpisuje skupina arhitektov iz biroja Arrea, pod vodstvom vidne slovenske arhitektke **Maruše Zorec**. O njihovem pristopu k prenovam objektov, tudi Plečnikove hiše,

je Luka Skansi na spletni strani biroja zapisal: »Plečnikova hiša, grajska pristava v Ormožu ali Vetrinjski dvorec v Mariboru so projekti, v katerih se spomin na staro arhitekturo reducira na ključna načela, na temeljne ideje, slike, materiale, prostore. Obdržano je tisto, kar je ključno za naš spomin na preteklost, kar nam prostorsko in materialno govori o starem subjektu, kar nam daje vizualno zadovoljstvo: vse to je vključeno v novi projekt, ki je v skladu z današnjimi tehničnimi in funkcionalnimi potrebami, današnjim estetskim kanonom, načinom približevanja in primerjanja z zgodovinsko arhitekturo. Skratka, govorimo o ponovnem strukturiranju zgodovine, ki dobiva svoj novi smisel le v kontaktu, v sožitju z novo intervencijo, skozi selektivni in projektni proces.«

Odgovorni pri glavnem izvajalcu, podjetju Makro 5 gradnje, gradbeni inženir in področni direktor **Klemen Prebevšek**, se prenove spominja kot zahtevnega projekta, saj je bilo treba izredno pazljivo ravnati s kulturno dediščino. Makro 5 gradnje so od septembra 2014 do avgusta 2015 izvajale celovito prenovo starega dela hiše ter nekaj posegov na polkrožnem

prizidku. »Ob polkrožnem prizidku smo na novo izvedli hidro izolacijo, hišo smo z zunanje strani statično sanirali ter zamenjali strojne in elektro instalacije. V starem delu smo omete sprva v celoti odstranili, prav tako tlake in jih nadomestili z novimi, uredili smo odvodnjavanje in kanalizacijski sistem. Zamenjali smo streho in predhodno neizkoriščeno podstreho preuredili v prostore, namenjene muzeju. Stavbno pohištvo v starem delu smo delno obnovili, delno zamenjali. Vsak element in material je bil skrbno izbran v sodelovanju z vsemi udeleženi. Morda kot zanimivost – na levi strani vrta smo v sodelovanju s podjetjem Geotech v globino 100 metrov zavrtali geotermalno vrtino, ki služi za ogrevanje in hlajenje objekta, po principu voda-voda,« razloži Prebevšek.

Časa pred in med obnovo se zaposleni v Plečnikovi hiši še vedno spominjajo z nekaj tesnobe, saj je bila hiša takrat po podrobnem popisu popolnoma izpraznjena. Ostalo je le stavbno pohištvo. Pa vendar so ji po prenovi, kljub bojazni, da jim to morda ne bo uspelo, vrnil Plečnikovo dušo. Ko se skupina obiskovalcev v družbi Matica iz kuhinje, kjer lahko med drugim občuduje stole, ki jih je zasnoval Plečnik sam - do stolov je namreč gojil posebno strast, povzpne do njegove polkrožne spalnice in delovne sobe, je na mizi odložen njegov klobuk, zavojčki cigaret in skorajda nepreštevno število očal, prav tako kot takrat. Njegov duh se s prenovo zagotovo ni izselil.

Trenutno si je poleg ogleda hiše, stalne razstave in obiska Knjižnice pod krošnjami, mogoče ogledati tudi začasno razstavo ob zasnovi računalniške oblike pisave (font) Plečnik. **ZADNJE PLEČNIKOVO DELO, V CELOTI DOKONČANO V ČASU NJEGOVEGA ŽIVLJENJA, STOJI NA MORJU**

Jože Plečnik je arhitekturno zaznamoval tri mesta: Dunaj, Prago in Ljubljano. V obmorska mesta ni posegal, pa vendar njegovo zadnje v celoti izvedeno delo stoji »na morju«. Vrtni paviljon na Brionih je bil leta 1956 zgrajen za Josipa Broza Tita. Matic Šavli odgovarja na vprašanje, kako je nastal in kakšne so njegove karakteristike?

»Zgodba o paviljonu se je začela januarja leta 1955, ko je imel Plečnik že 83 let. Preko arhitekta Antona Bitenca je Lojze Gostiša, mlad aktivist in umetnosti zgodovinar, dobil sestanek s Plečnikom, da mu predstavi pobudo Zveze borcev Sloveniji, da bi Titu na vrtu Bele vile na

Brionih postavili paviljon. Plečnika je Sredozemlje in zgodovina tega prostora fascinirala praktično celotno življenje in s tem projektom se mu je ponudila priložnost graditi iz kamna na otoku, kjer so že tisočletja arhitekturne zgodovine. Paviljon je zasnoval kot okrogel tempelj – tolos. V zasnovi ga je vodil zgodovinski razvoj arhitekture, saj ima tolos dvojni steborni obod. Medtem ko so v notranjščini stebri izrezljani iz lesa, so zunanji v kamnu – s tem se nakazuje prehod arhitekture iz lesa v kamen. Sam paviljon je izpeljanka te klasične antične oblike, ki jo je Plečnik že v štiridesetih predlagal za Prešernov mavzolej v Vrbi (ta nikoli ni bil realiziran). Zanimivo, Plečnik je tudi dvakrat obiskal Brione, tudi v želji da bi se srečal s Titom. To mu ni uspelo, se je pa zato srečal s Kokijem, Titovim kakadujem. Gostiša, ki je Plečnika spremljal, je ta dogodek tudi fotografiral in zadnje Plečnikove fotografije, ki jih imamo pred smrtjo januarja 1957, so ravno iz Brionov.«

KRIŽANKE – ARHITEKTOV LABODJI SPEV

Predruženje in obnova niza objektov nekdanjega križevniškega samostana, ki je na predlog ZVKDS leta 2016 postal kulturni spomenik državnega pomena, je zadnje veliko delo Jožeta Plečnika. »Križanke so v veliki meri simboličen zaključek Plečnikovega snovanja, kot tudi zaključek Vegove ulice – Plečnikove avenije kulture. Projekt, s katerim se je ukvarjal med letoma 1952 in 1956 je praktično zemljevid

arhitekturne zgodovine Ljubljane. V Križanke je Plečnik inkorporiral ostanke porušene hiše po ljubljanskem potresu 1895, tudi stebre iz Knežjega dvora, kipa Učenosti in Napredka, katera so po potresu odstranili s fasade ljubljanskega vseučilišča. Tudi kamni iz rimske Emone so našli svoje mesto, na rimsko dediščino pa spominja tudi njegova dekoracija fasade v tehniki sgraffito. Ko je bil atrij (vhodno dvorišče) končan, so ugotovili, da ima preslabo akustiko za gledališče. Tako je padla odločitev, da bo atrij služil kot preddverje, na vrtu ob Zoisovi cesti je pa Plečnikov asistent Anton Bitenc po smrti oblikoval sedanjo dvorano na prostem. Bitenc je v lokalu (Plečnikov hram) uredil dodatno sobo v Plečnikovem slogu. Za lestenec pa je tam uporabil model paviljona, ki ga je Plečnik zasnoval za Brione. V Križankah sta tudi portreta obeh, Bitenca in Plečnika,« razloži Matic Šavli iz Plečnikove hiše.

Pred mesecem dni je gradbeno-inženirsko podjetje Makro 5 gradnje pričelo s prenovo avditorija v Križankah. Dotrajano jekleno konstrukcijo s pomično platneno streho, ki jo je leta 2016 uničil sneg, bo nadomestila nova. Arheološka dela so se zaključila, izvaja se demontaža obstoječe jeklene konstrukcije stare strehe in pilotiranje za nove nosilne stebre. »Zasnova nove strehe nad avditorijem Križanke omogoča minimalno število stebrov (4 na vsaki strani). Streha bo imela stalno strešno kritino iz prosojne PVC membrane in bo nameščena na

OBNOVA PLEČNIKOVE HIŠE

2013–2015

Vodja projekta: Jerneja Batič

PLEČNIKOVA HIŠA:

Odgovorna konservatorica: Irena Vesel
Projektiranje: Maruša Zorec, Maša Živec, Matjaž Bolčina
Strokovni sodelavci: Mateja Kavčič, Ana Porok
Glavni izvajalec: Makro 5 gradnje d.o.o.

PLEČNIKOV VRT:

Odgovorna konservatorica: Darja Pergovnik
Projektiranje: Studio AKKA - Ana Kučan, Mojca Kumer
Glavni izvajalec: Makro 5 gradnje d.o.o. v sodelovanju z Arboretumom Volčji Potok.

vitko jekleno konstrukcijo. Ločna zasnova strehe omogoča premostitev relativno velikega razpona in vizualno zmanjša njen volumen. Zaradi mejnega objekta, v katerem domuje srednja šola za oblikovanje in fotografijo, ki je po mnenju Gradbenega inštituta ZRMK v statično izredno slabem stanju, ni bilo mogoče izvesti konstrukcije za premično streho, saj konstrukcije ni bilo mogoče vpeti v omenjeni objekt. Zato so se iskale različne možnosti, da se obstoječi objekt ne obremeni in ponudila se je izbrana rešitev, ki omogoča vitke nosilce in vizualno elegantno konstrukcijo, ki bo prostor celostno zaokrožila. Omogočila pa bo tudi postavitev potrebnih tehnikalijskih dogodkov na konstrukcijo,« pojasnjuje področni direktor pri Makro 5 gradnjah **Mirzet Šabič**.

foto: Matevž Paternoster in Andrej Peunik

Z vami že
10 let

SISTEMI VAROVANJA IN AVTOMATIZACIJA OBJEKTOV

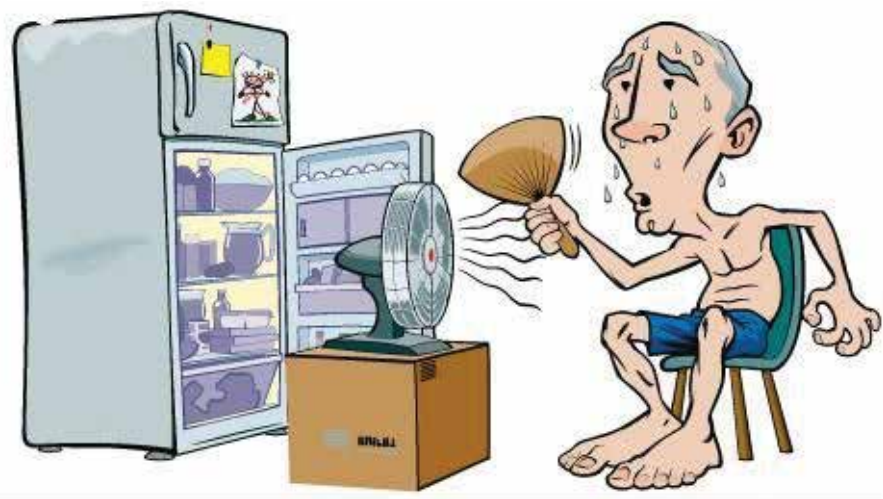
GREMS, Emil Re Gregorič s.p.
Dekani 228 b, Tel. 030 350 212

PREVERJAMO URBANE MITE

»Antonio, fa caldo.«

VAM JE VROČE?

Priznajte, da ste ljubitelji italijanske televizije naslov tega članka prebrali z glasom ženske v reklami, ki se je na italijanskih programih pojavila v začetku novega tisočletja (tisti, ki je še niste videli, si jo lahko pogledate na youtube). Sama pri sebi si v mislih ta stavek ponovim vsako poletje, ko se živo srebro povzpne do trideset stopinj ali več. In nič drugače ni letos. Neustavljivo hitimo proti koncu julija, ki nam je na vročem pladnju postregel z dolgim

vročinskim valom in visokimi temperaturami, ki se bodo najverjetneje nadaljevale tudi v avgustu. V takšnih primerih vsi iščemo najboljši, najhitrejši in najbolj učinkovit način, kako se ohladiti. In kaj večini najprej pade na pamet? Klima. Itak.

1. Prostor se bo prej ohladil, če klimo nastavimo na najnižjo možno temperaturo. Ni res. Potrpljenje je božja mast. Prostor se ne bo nič prej ohladil, če na klimi nastavimo hlajenje z najnižjo možno

temperaturo. Najboljši način je ta, da že ob prižigu klimatske naprave nastavimo želeno končno temperaturo. Pomisliti moramo tudi na to, da mora biti razlika v zunanji in notranji temperaturi največ pet stopinj Celzija.

2. Poraba električne energije je ob prižiganju klimatski napravi zelo velika. Za vas imam dobro novico. Lahko mirno pospravite svoje denarnice. Sodobne klime so opremljene s tehnologijo, ki se prilagaja zunanjim in notranjim okoliščinam. Spremlja okoliščine v prostoru in ko doseže nastavljeno temperaturo, začne delovati z zmanjšano močjo ter tako varčuje z energijo. Porabo elektrike, ki se zgodi ob ugašanju in prižiganju klime, lahko enačimo s porabo energije, ki jo naprava porabi, ko ves čas neprekinjeno deluje (seveda če vas ne bo domov več ur, klimatsko napravo ugasnite oz. jo nastavite tako, da se prižge pol ure pred vašim prihodom). Pomembno vlogo pri porabi elektrike ima seveda tudi dobra izolacija prostora, ki ga želimo ohladiti, ter pametna izbira klimatske naprave (izberite takšno, ki ima inverterski motor – hitrost in moč delovanja motorja se ves čas prilagajata). Nasvet: Na internetu lahko poiščete tudi spletni kalkulator, s katerim izračunate porabo električne energije na dan.

3. Zaradi klime lahko zbolimo. Ni res. Klimatske naprave so strah in trepet tistih, ki za posledico uporabe teh naprav pripisujejo kašelj, boleče grlo, vnetja ušes, prehlad ...

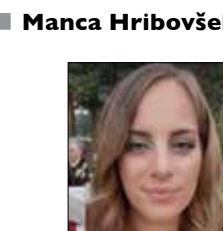
Do danes še ni znanstvenih dokazov, ki bi potrjevali trditev, da klima škoduje zdravju, saj je za razvoj prehlada potreben virus ali več njih. Klimatske naprave same po sebi torej ne prenašajo virusov. Moramo pa biti pazljivi na redno vzdrževanje in čiščenje filtrov, kjer lahko nastanejo bakterije, glivice, plesni in veliko prahu, kar vpliva na kakovost zraka in posledično tudi zdravje.

4. Večja klima bo bolje in hitreje ohladila prostor. Ni res. Posvetujte se s strokovnjakom, prodajalcem in izberite energetske varčno napravo, ki bo primerne velikosti za prostor, ki ga želite ohladiti. Prevelika naprava v prostoru

ne bo posrkala dovolj vlage, zato bo ta sicer hladen, a vlažen. Če je pa premajhna, bo prav tako hladno, a nikdar dovolj prezračeno, zrak pa bo suh.

5. Ventilator je boljša izbira kot klima. Je res in tudi ni res. Odvisno od tega, kaj si želite. Ventilatorji namreč prostorov ne ohlajajo, ampak samo povzročijo kroženje zraka, zato bo temperatura tudi ob večurnem delovanju ventilatorja ostala enaka.

Izberite osvežitev, ki bo vam najbolj ustrezala. Lahko je to klima, ventilator, pahljača, hladno morje, osvežilna pijača ali sladoled. Važno je le to, da boste na koncu rekli: »Antonio, fa freddo.«

Manca Hribovšek

ČAS DOPUSTOV JE LAHKO IZZIV ZA PARTNERSTVO

Partnerja si v ljubezni odpirata najgloblje bolečine iz preteklosti.

Na dopustu izstopimo iz rutine vsakdana. Upočasnitev in več časa, ki ga preživimo skupaj, lahko povzročita, da bolečine partnerjev dobijo še več prostora. Med dopustom stres popusti, partnerja se znajdetta sama s svojimi odnosi in na dan privrejo nerazrešeni konflikti, zamere, nesoglasja, ki sta jih med letom prekrivala in se jim izmikala z vsakdanjimi obveznostmi.

Pomembno je razumeti, da težave na dopustu niso ključni problem; so le odsev resničnih težav, ki izvirajo iz dinamike odnosa med partnerjema. Zaradi tega se tudi odgovore nanje išče prav v tej dinamiki.

Intimni odnos je lahko poligon, kjer se odvijajo največje "čustvene vojne", ali pa varen prostor, ki omogoča osebno rast. Ko ljubezen odpre rano v nas, velikokrat najprej pomislimo, da je za to kriv partner; pogosto mu vrnemo tako, da ga tudi sami prizadenemo.

V terapevtski praksi ugotavljam, da se partnerji pogosto ne zavedajo, da je intimni odnos pot do resnice – resnice o sebi in drugem. Spoznavanje lastne resnice je najbolj boleče, a hkrati najbolj osvobajajoče dejanje. Ko vemo, katera potlačena čutenja nosimo v sebi, se lahko osvobodimo premaknemo naprej. V nasprotnem primeru smo lahko celo življenje sužnji težkih čustev, ki nas vodijo in povzročajo težave v sedanjih odnosih, predvsem v odnosih z najbližjimi. Ljubezen je

torej priložnost, da to bolečino iz preteklosti ozdravimo.

Kaj se torej dogaja v odnosu? Kot rečeno, nas lahko prav človek, ki ga najbolj ljubimo in ob katerem lahko začutimo najgloblja čutenja in radost, najbolj rani in potolče. A brez te občutljivosti tudi intima oz. bližina nista možni. Gresta z roko v roki. Če je povezanost med partnerjema varna in močna, lahko ubesedita nastali nesporazum, še več, iz njega lahko izideta močnejša in bolj povezana. Če se v odnosu ne počutita varno povezana, so taki trenutki le iskra, ki zaneti požar. Partnerja se ujmeta v vražji dialog iskanja krivca, ki ju pelje v slepo ulico vzajemnega obtoževanja. Taka razdalja onemogoča sodelovanje in ustvarjanje mirnega odnosa. Za večino parov je to samo uvod v zelo nevaren ples obupa, ko se začneta odtujevati.

Velikokrat se pojavi vprašanje, ali se rane sploh zacelijo, da se odnos lahko na novo vzpostavi. To je možno, vendar je potrebna iskrena odločitev obeh partnerjev za delo na sebi in za njun odnos.

Ko prideta partnerja na terapijo, je prvi in nujen korak ta, da prepoznata, kaj sta "prinesla" v svoj odnos ter kaj pri drugem močno in boleče prebujata. Raziskati in ozvestiti morata svojo "čustveno doto", ki sta jo prejela v izvorni družini. Pomembno je zavedanje, da se v odraslih odnosih podzavestno zaljubimo v partnerja, ob katerem bomo ponovno podoživeli vsa zgodnja občutja,

za katera partner seveda ni odgovoren. Prvi korak je torej nujen, da partnerja razumeta, da to ni nastalo v njunem odnosu. To je za oba prvo veliko olajšanje, ki naredi prostor za nadaljnje raziskovanje sebe, nezadovoljenih odnosnih potreb, ki se skrivajo za temi težkimi čutenji, in globlje povezovanje. Seveda to velja takrat, ko v odnosu ne prihaja do zlorab in prevar.

Potreba, da se na nekoga čustveno navežemo, je zapisana v naših genih. Varna čustvena navezanost omogoča kakovosten partnerski odnos, ta pa je povezan tudi s čustvovanjem otrok. Velikokrat so ravno čustvene in vedenjske težave otroka povod, da partnerja poiščeta pomoč, saj mu želita pomagati. Ponavadi zelo hitro ugotovita, da mu bosta najbolj pomagala s tem, da bosta spoznala in sprejela sebe ter se na novo povezala v varnem odnosu.

mag. Katja Kozlovič, zakonska in družinska terapevtka ter izvajalka igralne terapije za otroke
w: www.lanimaj.si
e: info@lanimaj.si

Katja Kozlovič

Sašo Mejak

VRT V AVGUSTU

Suh in vroč, s padavinami zelo skromen julij se poslavlja od nas. Rastline so z našo pomočjo preživele težavno obdobje. Še vedno je čas, da dodatno svoje površine opremite z namakalnimi sistemi in pomagajte rastlinam preživeti tudi avgust.

Zelenjavni vrt nas obdarja bogato s paradižniki, papriko, melancanami, bučkami, feferoni, melonami, lubenicami, kumarami... Zelenjave je v izobilju, zato mnogi na različne načine shranijo plodove za obdobja, ko jih ni na vrtu. Glede opravil na zelenjavnem vrtu v avgustu je pomembno, da odstranjujemo plevel, da rahljamo povrhnjico zemlje, kajti s tem prekinemo kapilare, skozi katere izhlapeva vlaga. Če so pogoji primerni in če imamo ustrezna

tla, lahko posadimo kapusnice, endivijo, zimske radiče. Opravimo lahko tudi setev motovilca, zimskih solat, špinačo, da jo pobiramo mlado še letos, še vedno lahko posejemo tudi rukolo, da do zime uporabljamo mlade liste. Avgust je primeren tudi za sajenje nove gredice jagod. Dobro razrahljamo teren in dodamo visoko kakovostno organsko gnojilo. Kvaliteten sadilni material kupimo v specializiranih trgovinah. Sadike so lahko enkrat ali večkrat rodne v sezoni. Izbiramo tudi med sortami, ki rodijo v različnih terminih, da nas čim daljše obdobje obdarjajo s plodovi. V avgustu lahko posadimo tudi krompir, da nas bo okoli novega leta obdaril z mladimi krompirčki.

V **zeliščnem vrtu** se tudi marsikaj dogaja.

Mnogo je rastlin, ki so primerne v tem obdobju za nabiranje; meta, kamilica, lučnik, pelin, plahtica, ognjič, šetraj, rožmarin, majaron...

Nabiramo tudi plodove kumine, janeža, kopra... Vedno moramo pri nabiranju biti pozorni, da nabiramo kvalitetne in zdrave materiale, ki niso poškodovani. Pomembno je, da naš zeliščni vrt ohranjamo brez plevela. V tem obdobju je bogat tudi izplen bazilike. Zato si jo lahko pripravimo za uporabo v kuhinjariki v mesecih, ko je ni na vrtu, ker med drugim zelo dobro vpliva na želodčne in prebavne težave. Dobro se prilagaja stročnicam, saj omili napenjanje, krepi tek in spodbuja delovanje prebave. Čaj iz bazilike deluje pomirjevalno.

Sadni vrt nas bogato obdarja s hruškami, jabolki, breskvami... Tako se predvsem odvijata obiranje in skrb za pravilno rast in zdravje rastlin. Na češnjah in marelicah opravimo rez, obrezujemo lahko tudi orehe. Bohotovke lahko izrezujemo tudi pri drugih sadnih vrstah.

Vokrasnem vrtu pridejo do izraza enoletnice. Če smo jim zagotovili dovolj dobre pogoje, od zemlje, gnojila, namakanja, pletja, odstranjevanja odcvetelih cvetov, nam zdaj v vsem svojem sijaju krasijo vrtove, balkone, korita,... V vsej svoji lepoti se šopirijo dalije, gladiole, cinije, astre, ne smemo pozabiti niti na okrasne koprive... Rastline še vedno dognujemo, da se bodo čim bolj razvijale. Obrezujemo žive meje iz iglavcev. Skrbimo za zdravje vrtnic in odstranjevanje suhih cvetov.

Na **travnatih površinah** opravljamo redno košnjo. Če je prevroče, nivo košnje malo dvignemo, da jo zaščitimo pred vročino. Namakanje prilagodimo temperaturam. Če upoštevamo vse te dejavnike, lahko brezbrizno uživamo na svoji trati.

www.zelenjavanadom.si

tel.: 040 556 317

...ker domače je
res drugače!

GEODETSKE STORITVE d.o.o. PORTOROŽ

VBS d.o.o. Portorož
Obala 125, 6320 Portorož
tel.: 05/677-85-80
GSM: 031/637-176
e-mail: bogdan@vbs.si

Petra Mežnarc

CEPLJENJE

Delež cepljenih v Sloveniji znaša malo manj kot 30%, najvišji je v Zasavski regiji, medtem ko je Obalno-kraška bolj na repu, trenutno je manj cepljenih le v Posavski in Podravske regiji.

V Sloveniji znaša delež cepljenih 42%, to so tisti, ki so cepljeni z enim odmerkom. Delež cepljenih z dvema odmerkoma pa znaša 37%. To v številkah pomeni, da je cepljenih z enim odmerkom 876.563, z dvema odmerkoma pa 771.634. V Obalno - kraški regiji je cepljenih z obema odmerkoma 36% ljudi. V Ankaranu je cepljenih 38,8% ljudi z obema odmerkoma, v piranski občini 37,3% in v Izoli 34,7%. Izolska občina je še tudi edina, kjer Zdravstveni dom še ni pričel s cepljenjem brez naročanja. Kot so povedali, v poletnih mesecih preprosto nimajo dovolj kadra. "Cepljenje smo skoncentrirali na en cepilni dan, saj je tedenski prirastek novo naročenih pacientov zelo maloštevilčen", so še povedali v ZD Izola. Pojasnili so tudi, da se kar nekaj starejših še vedno prijavlja na cepljenje, kar je vzpodbuden podatek, saj je Slovenija pri cepljenih starejših na repu med državami Evropske Unije. V ZD Izola so nam še pojasnili, da nikogar ne vabijo dodatno na cepljenje, razen tistih, ki so izrazili interes, saj menijo, da je informacij veliko in da je cepljenje dobro dostopno ljudem, ki si to želijo. Dejstvo pa je, cepljenje starejših teče pri nas prepočasi. Tudi delež cepljenega zdravstvenega osebja je v Sloveniji eden nižjih med državami EU. Podatki kažejo, da je delež cepljenega zdravstvenega osebja višji pri zdravnikih, potem pa drastično pada z izobrazbeno strukturo.

Kako pa je s cepljenjem drugje? Najvišji delež cepljenih z vsaj enim odmerkom je v Kanadi, kjer znaša 70,20%. V ZDA je ta odstotek bistveni nižji 55,65%. Slab delež cepljenih je tudi na Hrvaškem, kjer je cepljenih z enim odmerkom 38,70% ljudi. Precej manj je cepljenih na južnem delu obale, v splitsko-dalmatinski županiji 28,6, šibeniško-kninski 29,2, zadrski 29,2. V istrski in primorsko-goranski županiji pa je ta delež 35,7 oziroma 37,4 odstotka cepljenih prebivalcev. Pozitivno izstopa tudi dubrovniško-neretvanska s 34,4 odstotka cepljenih prebivalcev.

Višji delež cepljenih imajo v Italiji, kjer je z vsaj enim odmerkom cepljenih 61,70% ljudi. Tudi v Avstriji je delež cepljenih 57,11% (z enim odmerkom), na Madžarskem pa 57,65%.

Visok delež cepljenih je tudi v Angliji, kjer je cepljenih kar 68,20%, v Španiji 62,10%, na Nizozemskem 67,69%. Presenetljivo visok delež cepljenih je v Čilu, kjer znaša kar 70,66%, in v Urugvaju, kjer je 70,93%. Vsi ti podatki veljajo za cepljene z enim odmerkom.

KOPER TESTIRANJE BREZ PREDHODNEGA NAROČANJA COVID VSTOPNA TOČKA ZDRAVSTVENEGA DOMA KOPER - lokacija BONIFIKA; Ljubljanska cesta 6A Koper.

ponedeljek od 14:00 do 19:00 ure (Cor Medico)

sreda od 14:00 do 19:00 ure (Cor Medico)

petek od 14:00 do 19:00 ure (Cor Medico)

- Pridete lahko peš ali z avtomobilom.
- S seboj imejte zdravstveno kartico in veljaven osebni dokument ter pisalo.
- V kolikor ste naročili pisno papirnato obliko potrdila, ga lahko prevzamete PO DOGOVORU Z IZVAJALCEM.
- Če bo vaš hitri antigenski test pozitiven, boste usmerjeni na PCR testiranje.
- V kolikor imate katerekoli simptome, za morebitno okužbo s SARS COVID-19 se obrnete na vašega izbranega zdravnika in ne prihajate na hitri antigenski test.

FABJAN (za planet tuš Koper), Ljubljanska cesta 13, tel.: 051 299 666 - vsak dan (tudi vikendi) 6:00 - 8:00 in 18:00 - 20:00

HITRI ANTIGENSKI TESTI (HAGT)

- Testiranje z vključenim sms-obvestilom o rezultatu je brezplačno oz. ga krije ZZZS ob predložitvi zdravstvene kartice in osebnega dokumenta. Ob potrebi po tiskanem potrdilu je doplačilo 10 eur.
- Hitri test opravimo s preprostim, minimalno invazivnim in testirancu prijaznim brisom nosne sluznice do globine cca 2 cm.

NOVO!! Možno je tudi TESTIRANJE iz SLINE pri doplačilu 10 eur na test (samo sms-obvestilo) oz. 20 eur skupaj s tiskanim potrdilom. Za kakovosten izvid je pomembno, da pol ure pred testiranjem ne užijete nobene hrane in pijače.

TESTIRANJE IZOLA

Zdravstveni dom Izola izvaja brezplačno in samoplačniško testiranje na Sars-Cov-2 s hitrimi antigenimi testi. Brezplačno testiranje velja za prebivalce ali zaposlene v Občini Izola. Testiranje (odvzem brisov) poteka med 7:15 in 8:00 uro, vsak delovni dan. Na testiranje se je potrebno naročiti.

SMS izvid - BREZPLAČNO TESTIRANJE:

V okviru splošnega presejalnega programa v Zdravstvenem domu Izola izvajamo brezplačno testiranje na Sars Cov-2 s hitrimi antigenimi testi. Izvid prejmete preko nacionalne aplikacije v obliki SMS sporočila.

SAMOPLAČNIŠKO TESTIRANJE – 20€:

Samoplačniško testiranje je namenjeno osebam, ki jim zdravstvena zavarovalnica ne krije stroškov testa.

TESTIRANJE PIRAN

Zdravstveni dom Piran v Luciji, Cesta solinarjev 1, 6320 Portorož.

HAGT testi v ZD Piran se izvajajo brezplačno po drive-in sistemu:

v torek od 10:00 do 15:00 – v sredo od 10:00 do 15:00 – v petek od 10:00 do 15:00

Testiranje je namenjeno vsem, ki potrebujejo test na Covid. Za testiranje je potrebna kartica zdravstvenega zavarovanja, samoplačniških hitrih testov ne izvajajo.

Predhodno naročanje ni potrebno! O opravljenem testu prejmete SMS sporočilo.

Covid točka LifeClass

Covid točka je vzpostavljena 24 ur/7 dni v tednu. Med 9.00 in 11.00 uro se lahko testirate brez najave (cena je takrat 20 €), izven tega časa pa se naroči na vzpostavljeni telefonski številki 080 1234. Testiranje je zagotovljeno 24 ur na dan. V ostalih terminih se cene testiranja gibljejo do 110 €.

POKUKAJMO V KUHINJO ZNANIH OBRAZOV

BRUNO ŠULMAN

Da je v življenju vse mogoče in da je res prav, da poslušamo svoj notranji glas, dokazuje letošnji zmagovalec oddaje Masterchef Slovenija Bruno Šulman!

Študent psihologije si ob prijavi na oddajo ni predstavljal, da bo prišel do finala, kaj šele do zmage. Kot mi je sam zaupal, so ga starši vedno pri vsem podpirali, razen pri prijavi na Masterchefa. Niso bili ravno proti, vendar ga niso niti spodbujali. In še dobro, da jih Bruno ni poslušal!

Zadevo je vzel v svoje roke, se podal na novo pot in na koncu vse pustil odprtih ust. Postal je zmagovalec 7. sezone, si prislužil laskavi naziv, krasen pokal in denarno nagrado, ki jo bo porabil za nadaljnje šolanje v tujini.

Plani? »Kratkoročni plan je ustvariti čim več dogodkov, kjer se bo dalo poizkusiti mojo hrano, potem pa bi čez kakšni dve leti, po končanem študiju, rad odšel v tujino po novo znanje in nato kasneje odprl svojo restavracijo in prodrl v vrh slovenske kuhinje. Takšne so moje sanje.«

Sanje, za katere vemo, da se bodo uresničile! Do takrat pa smo vabljeni na kulinarčne dogodke, kjer bomo lahko poizkusili Brunove jedi. Pred tem pa si bomo doma eno kar sami pripravili.

»Dnevi so vedno toplejši, barvitejši in takšna naj bodo tudi naša kosila. Zdaj ni čas za masne zrezke, ampak za lahke ribe! Tukaj je recept za zdrav krožnik s sočnim lososom in barvito zelenjavo.«

LAHEK POLETNI LOSOS

SESTAVINE (za 2 osebi):

- 2 fileja lososa (s kožo)
- 3 veliki korenčki
- žlica sezama
- ½ žličke medu
- pomarančna lupinica
- 250 g svežega ali zmrznjenega graha
- pest bazilike
- 3 žlice olivnega olja
- sol, poper, olje

POSTOPEK:

Losos: Lososa najprej damo iz hladilnika, da je vsaj 10 minut na sobni temperaturi. Rahlo zarezemo kožo, da se bo lepše spekel in se koža ne bo strgala. Dobro ga nasolimo na strani s kožo in malo manj na drugi strani. Vzamemo ponev, po možnosti tako, na katero se hrana ne prime ("non stick"), jo dobro segrejemo in damo malo olja (žlico do dve). Lososa osušimo s papirnato brisačko in ga damo v ponev s kožo navzdol. Pritisnemo ga, da se koža ne začne

upogibati in da bo hrustljiv po celi površini. Ponev mora biti dovolj vroča, tako da moramo slišati cvrčanje. Večino časa ga pečemo na strani s kožo, to je približno 5 minut oz. dokler koža ni lepe zlate barve in hrustljava. Nato file obrnemo in ga le dobre pol minute pečemo na drugi strani.

Korenček: Pečico segrejemo na 200 stopinj celzija. Korenje narežemo na približno enakomerne kose in ga damo v pekač. Prelijemo

ga z malo olivnega olja, solimo, popravo in ga pečemo približno 40 minut, vmes ga enkrat do dvakrat premešamo. Ko je korenje pečeno, dodamo med in naribamo malo pomarančne lupinice ter ga posujemo s sezamom in premešamo.

Grahov pire: Grah kuhamo v slanem kropu približno 20 minut. Nato ga odcedimo in ga skupaj z olivnim oljem, baziliko in malo soli zmiksamo (s paličnim mešalnikom) v gladek pire. Če želimo bolj gladko teksturo, mu dodamo še žlico do dve smetane ali vode, po želji pa ga lahko še pretlačimo skozi cedilo.

Za konec pa še uporabite svojo domišljijo in vse elemente lepo postavite na krožnik, kot če bi jih predstavili sodnikom Masterchefa. Dober tek!

Klara Beltram

PISARNA SOLIS - KJER VAŠA TEŽAVA DOBI REŠITEV

Maja Zukić

V predhodni izdaji časopisa ObalaPlus je bila reportaža o Pisarni Solis, tokrat pa želimo bralcem predstaviti v zadnjem obdobju najbolj iskane pravne storitve v naši pisarni.

Pravno svetovanje

V Pisarni Solis svetujemo na različnih pravnih področjih, predvsem civilnopravnih. O določeni pravni zadevi lahko le svetujemo, na željo stranke pa pripravimo tudi pisno pravno mnenje. Sestavljamo razne pravne dokumente; trenutno je največ povpraševanja po sestavi pogodb (kupoprodajne, darilne, o zaposlitvi, o poslovnem sodelovanju, avtorske pogodbe), pripravljamo pa tudi sporazume, oporoke, tožbe, pritožbe, ugovore oz. zahteve za sodno varstvo ter individualne dopise, prošnje, poizvedbe, itd.

Podjetnikom, ki potrebujejo podporo na pravnem področju, nudimo sodelovanje kot zunanja pravna služba, kar zajema pripravo raznih pravnih aktov, sestavo pogodb, pošiljanje opominov ali sodno izterjavo in urejanje druge poslovne dokumentacije v skladu s potrebami naročnika.

Odškodnine

Poškodovanim v prometnih ali delovnih nezgodah, na javnih ali na zasebnih površinah, lahko pridobimo odškodnino. Prav tako uredimo zavarovalnino tistim, ki imajo sklenjena nezgodna/ življenjska zavarovanja. Če ste (bili) poškodovani vas vabimo na neobvezujoč posvet. Pomembno je, da nas kontaktirate čim prej po nezgodi, saj nam vodenje zadeve in spremljanje poteka zdravljenja od samega začetka, omogoči takojšnjo odpravo morebitnih nepravilnosti. Ugotavljamo namreč, da se le te dogajajo pogosto in če se oškodovanci na nas obrnejo prepozno (ko je zdravljenje že zaključeno), napak ni mogoče več popraviti. Vse to pa na koncu vpliva na višino premoženjske in nepremoženjske škode. Vsekakor pa strankam, ki nimajo potrebnega znanja, svetujemo, naj odškodnine ne uveljavljajo sami, saj je za uspešno uveljavitev prav vse nastale škode potrebno dobro poznati odškodninsko pravo. Na podlagi znanja in izkušenj točno vemo, kaj je potrebno in pomembno izpostaviti.

Stečaji / Dolgovi

Strankam v težkih finančnih situacijah poiščemo najbolj optimalno rešitev. Velikokrat se še lahko izognemo stečaju in njegovim posledicam. Pomembno je le, da se naredi optimalen finančni načrt ter se z upniki sklenejo dogovori o poplačilu dolgov. V kolikor ugotovimo, da je dolgov preveč, preverimo, ali stranka izpolnjuje pogoje za sprožitev osebnega stečaja, kaj to pomeni v konkretnem primeru zanj in ali korist pretehta slabosti postopka. Vsaka situacija je namreč individualna, zato ni moč dati enotnega odgovora, ki bi veljal za vse primere.

Latinski rek Ignorantia iuris nocet – v prevodu pomeni, da nepoznavanje prava škodi. Gre za pravno načelo, ki je uveljavljeno v slovenskem pravnem redu in nemalokrat se sodišča sklicujejo nanj. To pomeni, da se v primeru storjene napake ne morete sklicevati na nepoznavanje prava, zato se odsvetuje samostojno urejanje pravnih zadev, saj vas to lahko stane bistveno več kot pravni nasvet.

Pisarna Solis, kontakti: Tel. 031 / 27 66 27

e-naslov: info@pisarnakoper.si ali preko obrazca na spletni strani www.pisarnakoper.si

Aljoša Fonda

Petra Mežnarc

PRI MILJAH UREDILI NOV KOS OBALE

"Iz grde stvari se je rodilo nekaj lepega"

V Miljah so 3. julija predali občanom nov del obale, ki je bil dvajset let nedostopen in petnajst let pod sodnim zasegom. Nasip Acquario ni več zagrajeno onesnaženo območje: po novem vabi kopalce, sprehajalce in kolesarje, pa tudi ljubitelje odbojke na mivki in skejterje. Kilometer obale, ki obsega 28 tisoč kvadratnih metrov, je po sanaciji in gradbenih posegih, ki so se nazadnje zavlekli še zaradi pandemije, končno vsem na voljo. To je prvi popolnoma prenovljen oziroma »ustvarjen« del obale na Tržaškem, nekako v koprskem slogu – v pričakovanju barkovljanskega nasipa, katerega ureditev je sicer še daleč.

»Z velikim zadovoljstvom in ganjenostjo vam danes predstavljam območje, za ureditev katerega se je že od leta 2007 boril moj predhodnik Nerio Nesladek, za njim pa sem vztrajala še jaz.« je povedala miljska županja Laura Marzi. Novoporočeni županji (junija je uradno zapečatila svojo 32-letno zvezo s partnerjem Robertom Parigijem), ki ne bo kandidatka leve sredine na letošnjih jesenskih občinskih volitvah, je tako ob izteku mandata le uspelo doseči ta težko pričakovani cilj. »To je darilo, ki smo si ga želeli pokloniti ljudem: nov del obale, ki mu na Tržaškem ni para,« je povedala Primorskemu dnevniku.

OBALNO ODLAGALIŠČE

Nasip Acquario leži med rtom Na punti (ital. Punta Olmi) in Tankim rtičem, ustvarili pa so ga gradbinci. Ob koncu 90. let so tja odvrli gore odpadnega gradbenega materiala, ki se je zbiral med izkopavanji in gradnjo bližnjega turističnega naselja in marine Porto San Rocco. Na delu obale, ki so si ga gradbinci izbrali kot odlagališče, so se Miljčani dotlej sicer kopali, čeprav ni bila nikakor opremljena, ob cesti je bil le zidek. Leta 1998, ko je v Miljah županoval Roberto Dipiazza (v tržaško mestno hišo se je preselil tri

leta pozneje, pred natanko dvajsetimi leti), se je začela gradnja turističnega naselja, vzporedno pa je nastajal nasip, na katerem – tako so si obetali načrtovalci in občinski upravitelji – naj bi pridobili prostor za udobno kopališče.

Po odprtju naselja Porto San Rocco leta 2000 pa so analize deželne okoljske agencije Arpa in tržaške univerze pokazale, da je teren miljskega nasipa onesnažen. Morje ni bilo onesnaženo, na kopnem pa naj bi bil stik z zemljo nevaren za zdravje – v primeru dotika, inhalacije ali požiranja. Leta 2003 je državno tožilstvo dalo zaseči nasip, čas se je nato ustavil za celih petnajst let. Dejanske odgovornosti za onesnaženje območja ni bilo mogoče pripisati nikomur, ker je podjetje, ki je izvajalo dela, šlo v stečaj, drugo pa je bilo oproščeno.

OSEM MILIJONOV EVROV

Sredstva za ureditev nasipa je v celoti namenila Dežela Furlanija - Julijska krajina, in sicer za časa deželne vlade Debore Serracchiani, znašala pa so osem milijonov evrov, je potrdila županja Laura Marzi in poudarila, da »smo, če odštejemo pandemijo, spoštovali termine in razpoložljiva sredstva.«

OD PLAŽ DO SKATE PARKA

Kilometer dolga obala ponuja danes dve kamniti plaži z dostopnimi stopnicami, široke zelenice (samo v prvi fazi bo prepovedano posedati po travi, da se zelena podlaga utrdi), tri kioske (dva bosta takoj operativna, tretji pa v kratkem), klopi za posedanje ob morju, 14 stranišč, pokrito strukturo z električno vodenimi elementi za prilagajanje sence, kolesarsko stezo in stojala, električno polnilnico, otroška igrala in otroško igrišče z mivko, igrišče za odbojko na mivki (to je v skladu s tekmovalnimi merili) ter skate park, ki ga je uredilo specializirano podjetje. Območje bo privlačno tudi za večerne sprehode ob morju, saj je podjetje Hera na številne nove droge postavilo LED svetila.

KAKO NAPREJ

Po mnenju županje se je celotno ozemlje na ta način turistično obogatilo. Sama srčno upa, da bo nova obala spodbudila turiste, naj se par dni ustavijo v Miljah. »Če bo tako, bom vesela,« je dejala in citirala krajane, ki so ji rekli, da se je »iz grde stvari rodilo nekaj lepega«.

Primorski dnevnik

Foto: Damj@n

SODNI IZVEDENCI NA FAKULTETI ZA POMORSTVO IN PROMET

Na Fakulteti za pomorstvo in promet v Portorožu opravljajo sodna izvedeništva za prometne nesreče. Tudi dekan, izr. prof. dr. Peter Vidmar, je sodni izvedenec za analize prometnih nesreč.

Kot je pojasnil, imajo primerno programsko opremo za simulacije. Pri delu uporabljajo drone, ko je potrebno posneti ogled kraja prometne nezgode. »Najbolje je pa seveda dobiti posnetek stanja iz zraka takoj po nezgodi. Velikokrat se namreč zgodi, da ne dobimo kvalitetnih in uporabnih slik. Z dronom dobiš lep pogled na celotno površino in podlago za meritve. Sliko iz drona samo preneseš v računalniški program«, pojasnjuje dekan.

Fakulteta za pomorstvo in promet je vključena tudi v meritve koeficientov drsnega trenja na asfaltiranih in drsnih površinah vadbenega poligona, torej v meritve trenja podlage na različnih površinah. Ob ustanavljanju Centra varne vožnje Vransko je bila fakulteta njihov partner in pri njih še vedno izvajamo meritve.

Kot je povedal dr. Peter Vidmar, izvajajo meritve trenja podlage na različnih površinah. »Poligon ima različna območja, kjer se da preveriti obnašanje vozila na površini, imajo zdrsne, mokre in grobe površine. Fakulteta izda potrdilo o meritvah, ki jih center varne vožnje ob analizi dogodka še kako potrebuje.

Veliko meritev opravijo tudi na samih krajih prometnih nesreč, saj se občasno pojavi dilema, ko v policijskem poročilu piše, da je bila površina spolzka. »Kaj to pomeni? Kot izvedencu mi ta podatek ne pove dovolj informacij«, dodaja.

Sodišče lahko pošlje primer izvedencu posamezniku ali nam kot instituciji, pri čemer seveda pazimo, da je v primer vedno vključen nekdo, ki je sodni izvedenec. Na fakulteti sva Milan Batista in jaz, imamo pa tudi tehnične sodelavce, ki jih lahko pošljemo na kraj nezgode za fotografiranje območja, merjenja trenj.

Kot fakulteta smo vključeni v Združenje izvedencev za tehnično analizo prometnih nesreč, ki deluje na Strojni fakulteti v Ljubljani, in sodelujemo v komisiji na Ministrstvu za pravosodje, kjer so enkrat ali dvakrat na leto izpiti za sodne izvedence za tehnično analizo prometnih nesreč.

Kakšno znanje morajo imeti sodni izvedenci?

»Pomembno je tehniško znanje. Izvedenec je vedno strokovnjak na področju cestnega prometa in prometnih nesreč. Potrebno je znanje o dinamiki vozil, kako se vozila premikajo, nagibajo, odzivajo, zato izvedenec mora poznati fizikalne podlage. Osnovno znanje lahko pridobi vsak, veliko pa prinesejo tudi izkušnje, a nenazadnje je potrebno tudi znanje postopkovnih zadev«, je razložil Vidmar.

Pri sodobni obravnavi prometnih nesreč obstajajo računalniški programi, ki jih uporabljamo za grafične izračune. To, kar izvedenec izračuna, se lahko grafično prikaže in postane bolj razumljivo, prav zato so potrebne dobre simulacije prometnih nesreč, pomembne zaradi same dinamike dogajanja. Naloga izvedenca je tudi, da ugotovi, kakšno je bilo začetno stanje pred prometno nesrečo, kar simulacije točno prikažejo. Običajna vprašanja za izvedenca pa se glasijo: S kakšno hitrostjo je vozil? Kje se je nahajal? Kje je mesto trka?

Policijski zapisnik je vedno pomemben del zapisnikov vsakega primera, zato policija zabeleži čim več detajlov. Pomembni so zorni koti fotografiranja, poškodbe avtomobila...obseg poškodbe pri ugotavljanju hitrosti. Po njegovih besedah je napredek v policiji velik, saj za bolj

resne nesreče uporabljajo 3-D skenerje. To je naprava, ki jo postavijo na kraju nesreče, območje skenirajo in tako dobijo 3-D projekcijo dogodka z vsemi detajli. Gre za trajno informacijo o kraju nezgode, ki sodnim izvedencem izjemno koristi.

Fakulteta za pomorstvo in promet dela izvedeništva tudi na področju nesreč na morju, vendar tega ni veliko. Velikokrat gre bolj za kakšne napake na plovilih ali kaj podobnega.

Varnost v cestnem prometu

Po besedah dekana se prometna varnost zadnja leta ohranja. Pozitivna sprememba so avtoceste in hitre ceste. Število nesreč v Sloveniji se je najbolj znižalo, ko so se odprle avtoceste. Številka se je sedaj nekoliko ustalila. Dela se pa v tej smeri, da bi bilo čim manj nesreč. Posebej je izpostavil problematiko kategorije 25, ki je po njegovem mnenju zlorabljena, saj nihče nima zanj izpita, vsi pa vozijo predelane skuterje, ki gredo veliko več od 25 km/h.

Dotaknil se je še krožišč, ki predstavljajo predvsem v poletnih mesecih težavo za vse voznike, ker nastane kolona od meje pa vse do avtoceste v Izoli.

»Krožišča, kot jih mi postavljamo, predstavljajo bolj neko sredstvo za umirjanje prometa. Z vidika pretočnosti so slabša kot semaforji. Na cesti od Portoroža do Kopra je postavljenih veliko zaporednih krožišč in delujejo kot skupna povezava in nekoliko zmanjšajo povprečno hitrost, a se ustvarja gneča, v krožiščih sicer vidi prednosti in slabosti. Moje mnenje je, da prav vsako križišče ne bi bilo potrebno spremeniti v krožišče. Težava je, da so krožišča majhna in velikokrat vozniki sploh ne zmanjšajo hitrosti«, je zaključil.

ADRIATOW

Storitve vleke in asistiranja ladij in plovil, d.o.o. Koper

www.adria-tow.si

LE ULTIME ATTIVITÀ DELLA CAN COSTIERA

IL DEPUTATO FELICE ŽIŽA IN VISITA A ROMA - FOCUS SULLA COLLABORAZIONE ECONOMICA

Importante visita a Roma, di recente, per il deputato al seggio specifico della CNI al Parlamento sloveno, Felice Žiža. Inserito in una delegazione del Ministero per lo sviluppo economico e la tecnologia, guidata dal ministro, Zdravko Počivalšek, ha conferito con gli esperti del Governo italiano per concretizzare i progetti bilaterali già in cantiere e dei quali avevano già discusso in precedenza i Capi diplomazia, Luigi Di Maio e Anže Logar. Il parlamentare Žiža nei colloqui con il Ministro per lo sviluppo economico, Giancarlo Giorgetti, il sottosegretario alla Presidenza del Consiglio per la programmazione economica, Bruno Tabacchi e il Ministro per l'innovazione tecnologica e la transizione digitale, Vittorio Colao, ha portato il saluto della Comunità nazionale italiana in Slovenia, ricordando la stretta collaborazione in corso con la componente italiana in Croazia e gli sforzi per mantenere l'unitarietà. Il dottor Žiža ha espresso soddisfazione per l'opportunità avuta di far parte della rappresentanza slovena e di aver potuto presentare di persona agli interlocutori due iniziative che riguardano da vicino la CNI, che così diventa direttamente partecipe di quello che sono i contatti tra i due Stati. Ha, inoltre, salutato i rapporti di sempre maggiore collaborazione che intercorrono tra la Slovenia e l'Italia, con particolare riferimento al comparto economico. Agli esponenti del Governo italiano ha consegnato un promemoria, comprendente due punti strategici per lo sviluppo della Comunità nazionale italiana in Slovenia e di quella slovena in Italia, legate da una solida amicizia. Allo scopo

sul territorio transfrontaliero, considerato ormai unitario in un'ottica europea, andrebbe creato un Fondo interstatale che si occupi dello sviluppo delle Comunità nazionali. Si partirebbe dallo sviluppo dei territori d'insediamento storici, per passare all'imprenditoria, agli investimenti in campo immobiliare, alla tutela del patrimonio artistico-culturale e, infine, allo sviluppo del turismo. Citata anche la necessità di favorire l'uso delle lingue minoritarie, che sono ufficiali nelle zone dove vivono gli appartenenti alle Comunità nazionali autoctone. Nel contesto sarebbe utile l'ulteriore implementazione del sistema scolastico. Nell'altro punto da lui presentato, il deputato Žiža si è soffermato sui programmi radiotelevisivi italiani a Capodistria e sloveni presso la Sede RAI di Trieste. Si torna a discutere - è stato detto - di ritrasmettere i segnali delle emittenti sul multiplex dei programmi digitali terrestri delle rispettive Nazioni d'origine. Da parte italiana è stata espressa la massima disponibilità a supportare i progetti presentati e a realizzarli.

AMMINISTRAZIONE FINANZIARIA: L'ITALIANO IN USO PER TUTTI I CITTADINI EUROPEI

Dopo le lunghe consultazioni negli ultimi anni del deputato al seggio specifico per la CNI a Lubiana, Felice Žiža e della CAN Costiera con i dicasteri competenti dei governi sloveni, legati al rispetto del bilinguismo nei procedimenti amministrativi, nei giorni scorsi l'Amministrazione finanziaria ha emesso un comunicato con il quale fa il punto sull'uso delle lingue italiana e ungherese nei territori nazionalmente misti. Stabilisce l'obbligo degli impiegati pubblici negli uffici delle imposte nei

territori dove vive la Comunità nazionale italiana, di usare la lingua italiana a prescindere se ciò viene richiesto nei procedimenti da un appartenente alla CNI oppure da un qualsiasi cittadino europeo. Le istruzioni relative sono state già fatte pervenire all'Amministrazione finanziaria di Capodistria. La decisione, presa dal neo-direttore generale, Ivan Simič, poggia in particolare sull'articolo 62 della Legge sul procedimento amministrativo generale, dove il comma 2 stabilisce che, nei territori dei comuni, dove le lingue ufficiali sono anche l'italiano e l'ungherese, il procedimento amministrativo si svolge in lingua slovena e nella lingua della comunità nazionale, se la parte in causa presenta domanda, in base alla quale si avvia il procedimento, in questa lingua o, se la parte lo richiede, in qualsiasi momento durante il procedimento. Dal testo di questa disposizione risulta che essa non si riferisce soltanto agli appartenenti alla comunità nazionale, ma a qualsiasi persona, che eserciti il diritto all'uso delle lingue minoritarie nel territorio bilingue, come si evince del resto anche dalle sentenze della Corte di giustizia europea, risalenti ancora al 1998. Informati degli sviluppi della lunga vertenza, il parlamentare dott. Felice Žiža e il presidente della CAN Costiera, prof. Alberto Scheriani, hanno espresso piena soddisfazione. Finalmente vengono accolte le istanze più volte presentate per un'interpretazione delle norme giuridiche, ma mai completamente applicate. I rappresentanti della CNI in Slovenia hanno sempre sostenuto con coerenza e decisione che l'italiano, in quanto lingua ufficiale nel capodistriano, debba essere usato nelle comunicazioni con chiunque ne faccia richiesta, senza verificare la sua cittadinanza, nazionalità, residenza o ancor peggio iscrizione all'elenco elettorale particolare della CNI. Di rilievo anche poter constatare che l'Amministrazione finanziaria dispone ora della modulistica necessaria il suo lavoro in forma completamente bilingue e che anche i servizi online tengono conto del bilinguismo. L'auspicio è ora che le nuove indicazioni siano rispettate a livello locale, negli uffici dove avvengono, appunto, i contatti tra i funzionari e i cittadini.

BASE ECONOMICA DELLA COMUNITÀ NAZIONALE ITALIANA- NUOVE OPPORTUNITÀ

Agli inizi di luglio è stato pubblicato nella Gazzetta Ufficiale della Repubblica di Slovenia il Bando della CAN Costiera per la promozione degli investimenti a carattere economico per gli imprenditori della comunità nazionale italiana. Il bando, che scade in questi giorni, è finanziato

SPETTABILI LETTRICI E LETTORI, CARI CONNAZIONALI

Da questo numero sul mensile "Obala plus" troverete uno spazio dedicato alla Comunità nazionale italiana in Slovenia. Un modo in più che abbiamo scelto per essere vicini agli appartenenti alla CNI, ma anche per far conoscere le nostre attività, successi e problemi ai concittadini tutti. Useremo questo spazio per parlare di iniziative in tutti i campi di nostra competenza, ma non dimenticheremo le attività delle nostre Comunità degli Italiani, gli anniversari importanti, la storia e le tradizioni secolari

in Istria, di cui la CNI è depositaria. La finestra che "Obala plus" ci offre non vuole in alcun modo sovrapporsi alle attività editoriali in corso già da anni presso le CAN di Pirano, Isola, Capodistria e Ancarano. Un comitato di coordinamento penserà a stabilire, di mese in mese, i temi da trattare e queste pagine potrebbero essere usate anche per rimandare i lettori a leggere ulteriori particolari degli articoli sui siti delle CAN Comunali. Saremo felici di eventuali suggerimenti su come migliorare di numero in numero questo spazio informativo. Nel frattempo vi auguriamo buona lettura!

Alberto Scheriani
Presidente della CAN Costiera

dal Ministero per lo sviluppo economico e della tecnologia nell'ambito del programma di sviluppo della base economica della CNI in Slovenia 2021-2024. Prevede il finanziamento di singoli progetti fino a 10.000,00 EUR. Sono contributi importanti che la CAN Costiera mette a disposizione della piccola imprenditoria o come aiuto ai connazionali che intendono intraprendere attività economiche in proprio. In merito il presidente Alberto Scheriani ha dichiarato: "Credo che i mezzi per la base economica sia un aiuto non indifferente per i nostri imprenditori. Con dei mezzi a fondo perduto, che in questo momento di COVID e di crisi vengono bene per poter portare avanti le idee e i progetti. Dare vita alla base economica è importante per tutta la comunità, perché così cresceranno le nostre istituzioni e lo faranno proprio dal punto di vista economico. Ciò è importante perché potranno poi nel tempo farsi anche una piattaforma per le proprie attività. Nei prossimi anni cercheremo di sviluppare dei progetti ancora più importanti, insieme anche alle nostre istituzioni. Progetti che dovranno avere una ricaduta importante non soltanto è alla nostra Comunità nazionale italiana, ma anche su tutto il territorio dove essa vive". I programmi migliori che avranno aderito al bando saranno selezionati nelle prossime settimane. Per questa tranche di sovvenzioni sono a disposizione 40 mila euro. Entro il 2024 da questi fondi saranno stanziati un milione e 400 mila euro.

IL DECRETO SUL BILINGUISMO INIZIA IL SUO ITER NEI CONSIGLI COMUNALI

In giugno il decreto sul bilinguismo, preparato dalla CAN Costiera dopo attente consultazioni con le CAN Comunali, ha iniziato il cammino per la sua approvazione. Il Presidente della CAN Costiera, Alberto Scheriani, il segretario, Andrea Bartole e la collaboratrice professionale, Vita Valenti, hanno presentato ufficialmente il decreto sul bilinguismo ai quattro sindaci dei Comuni Costieri, durante la riunione di coordinamento periodica, che i primi cittadini hanno denominato PIKA (dalle iniziali delle municipalità in sloveno). I sindaci Gregor Strmčnik, Aleš Bržan, Danilo Markočič e Denio Zadkovič hanno commentato positivamente la proposta ed il

lavoro preliminare svolto, come pure il documento presentato. Questo viene visto come la conferma della proficua collaborazione di tutti i comuni con la Comunità nazionale italiana, presente sul territorio e come un ulteriore e giusto passo verso la tutela giuridica dei diritti della CNI sul territorio stesso. I sindaci hanno stabilito il procedimento da seguire per l'approvazione del decreto nei rispettivi Consigli comunali, a partire dallo studio e verifica del decreto da parte delle quattro Amministrazioni comunali e degli uffici legali preposti. Si arriverà così ad un testo concordato tra le municipalità, che potrà poi passare al vaglio dei Consigli comunali, come è stato fatto ultimamente per l'amministrazione provinciale congiunta. Nel procedimento verranno inclusi attivamente i vicesindaci italiani e i rappresentanti della CNI nei consigli comunali. L'intenzione espressa dai sindaci è di far approvare il documento entro la fine dell'anno in corso.

IL PREMIO DELLA CAN COSTIERA 2020 A GIANFRANCO GIASSI

Come tradizione ogni anno la CAN Costiera premia ad inizio estate un appartenente alla Comunità nazionale italiana che si è particolarmente distinto nelle sue attività. A fare da teatro per la consegna della targa ricordo 2020 è stato Strugnano e non a caso. Il premiato è uno dei suoi personaggi più in vista: Gianfranco Giassi. Attivista

della Comunità degli Italiani di Pirano, consigliere della CAN dello stesso comune, insostituibile nelle iniziative della Comunità locale, della Parrocchia e dell'Associazione turistica, ha legato il suo nome soprattutto alla promozione dei cachi, il frutto arancione che in autunno colora la vallata. Con una Festa diventata internazionale e numerose altre iniziative, ha fatto conoscere e apprezzare questo prodotto. Lo ha abbinato ad altri tradizionali colture "strugnanotte", come il carciofo, per farne dei brand noti in tutta la Slovenia e nei Paesi vicini. A proporre Giassi per il riconoscimento è stato un gruppo di suoi collaboratori di lunga data, guidati da Nadia Zigante, che ha rimarcato la passione di Gianfranco per la sua terra, l'amore che mette in tutto quello che fa e le sue indubbie capacità di organizzatore. Nel consegnargli il premio, il Presidente della CAN Costiera, Alberto Scheriani ha sottolineato l'importanza di simili momenti, che consentono di ringraziare con un omaggio simbolico chi si adopera per il bene della Comunità nazionale italiana e della società in generale. Giassi, tradendo un po' di emozione, ha ringraziato per il premio e lo ha interpretato come un invito a proseguire nel suo impegno. Ha colto l'occasione per invitare tutti alla prossima Festa dei cachi, che Covid permettendo, si svolgerà nel mese di novembre.

Žiža a Roma con i ministri Počivalšek e Giorgetti

Gianfranco Giassi e Alberto Scheriani

100 IZOLANOV NATAŠE BENČIČ

Drago Mislej Mef si v predgovoru predstavlja, da bo nekdo, ki bo hotel v prihodnosti diplomirati iz Izole, lahko imel velike težave. »Wikipedija kot nediplomirana enciklopedija« o vsem, mu ne bo v veliko pomoč.

Tam bo izvedel tisto, kar vedo vsi, in ko bo iskal ljudi, ki so kakorkoli soustvarjali naše mesto, jih tam ne bo našel. Če pa jih bo zares iskal, bo izvedel, kaj so pomembnega naredili, kaj napisali, narisali, kaj izumili ali osvojili in pika. To mu sicer ne bo v veliko pomoč pri pisanju naloge o posebnostih Izole in Izolanov. Če bo imel srečo, se bo takrat, nekje v prihodnosti, našel nekdo, ki mu bo svetoval, naj prebere knjigo portretov, nastalih po pogovorih z zanimivimi Izolani, avtorice **Nataše Benčič**.

Avtor fotografij portretirancev je Remigio Grižonič, risbe so avtorstvo Nane Posega, pri tistih, ki jih žal ni več med nami. Knjigo je oblikovala Irena Kresevič, Moare. Knjiga je v celoti prevedena v italijanščino in tako sta v sozaložništvu Mestne Knjižnice Izola in Italijanske samoupravne narodne skupnosti Izola nastali knjigi dvojčici, povezani v kartonskem ovitku. Izid knjige so finančno podprli Občina Izola, Italijanska samoupravna skupnost Izola, s pomočjo donacij pa še podjetja in obrtniki iz Izole.

Iz 16 let in 100 pogovorov je kasneje Nataša izbrala portrete njenih intervjuvancev in jih izdala v knjigi, ki je portret Izolanov, a še pomembneje portret današnje Izole. Na pogovore je vabila znane in manj znane Izolane. Ljudje, ki soustvarjajo Izolo, so tako postali olimpijci, slaščičarji, poštarji, zdravniki, vodje pihalnega orkestra ali pa bivši župani. Vsi skupaj ustvarjajo mesto. Nataša je prepričana, da s tem še ni izčrpala seznama zanimivih Izolanov. Znanih glasbenikov, zdravnikov, politikov je zares mnogo doma iz Izole. Pa tudi tistih, ki jih mogoče ne poznamo vsi, a pomembno prispevajo k razvoju mesta, je mnogo, pa še pomembneje, vsi so zelo zanimivi.

Nevio Škrlič: Kar nekaj zanimivih zgodb je nanizal naš poštar, za celo knjigo bi jih lahko bilo, a med njimi zagotovo zmaga spomin na to, kako je nekoč med Jagodjem in Belvederjem dostavljal pošto in pol dneva preživel na drevesu. Porton je bil odprt, za njim pa pasja družinica volčjakov z mladiči; starša, ki sta čuvala svoj zarod, sta se zaletela v Nevio, on pa je skočil na drevo. Tam

je ostal skoraj pol dneva, dokler se iz službe ni vrnil lastnik in ga rešil.

»Izjemno zanimiv del je zame vedno predstavljal pripravljani pogovor. Torej tisti del, ko sem se s svojim gostom pogovarjala sama ob kavi ali kozarcu vina. Pogosto se je zgodilo, da so mi takrat zaupali kakšne stvari, za katere sem bila prepričana, da ne bodo hoteli spregovoriti v javnosti. A skoraj vedno ni bilo tako. Silvano Sau je tako na primer izjemno odkrito govoril o svoji bolezni.

Silano Sau: Ja, dovolim ti, da govoriva o moji bolezni, mi je rekel, ko sva sedela ob kavi. Nekaj let pred tem je prebolel raka in ni mu bilo težko javno govoriti o bolezni, odnosu do nje, o tem, kako ga je spremenila, o tem, kako je dolga leta strasten kadilec nehal kaditi.

Sama sem zelo ponosna, da so vsi moji sogovorniki govorili odkrito in sproščeno. Bilo je seveda tudi nekaj težjih pogovorov. »Najtežji je bil zagotovo Mef. Prvo vabilo je gladko odklonil in pristal na pogovor šele leta za prvim vabilom.

Imela sem zares velike težave pri pripravi intervjuja z njim, saj ga poznam vse življenje in sem mislila da vem že vse o njem. Težko je spraševati nekoga, o katerem mislite, da vse že veste. A pogovor je potem potekal precej gladko, saj je bil Mef izjemno gostobeseden, zato tudi sama nisem prav pogosto prišla do besede. Pa še večer smo končali tako, da smo vsi skupaj prepevali V temnem gozdu ob tabornem ognju.«

Po drugi strani pa se Nataša rada spomni tistih, ki so bili drugačni, kot si je predstavljala, da bodo, ali pa so na pogovoru odkrili stvari, ki jih o njih ni nihče vedel pred tem. Koni Steinbacher je tako prišel na pogovor s kitaro, ki jo je imel skrito. Nihče ni vedel, da je izjemen glasbenik in pevec. Še posebej pa so me presenetile naše Uršulinke, pripravljani sestanek je bil zajtrk, na katerega so me povabile. Srebrni pribor, porcelan. Zanimalo me je, kako se počutijo, ker so se po eni strani odpovedale pomembnemu delu naših življenj, po drugi strani pa so verjetno pridobile nekaj, kar nam ni vedno lahko razumljivo. Te ženske so se z mano pogovarjale izjemno odkrito. V knjigi nastopa zelo malo politikov. Zdelo se ji je že prav, da nastopajo v knjigi župani, a ker je bil osnovni princip pri izbiri gostov ta, da so zanimivi, pač ni

bilo prav mnogo politikov njenih gostov. »Mislim pa, da je tudi duh mesta takšen, da politikov ljudje prav z veseljem ne poslušajo. Če pa smo jih že vabili, smo hoteli od njih izvedeti tudi kakšne zanimivosti. Tako nam je recimo Breda Pečan zaupala, da je njen Lojze menil, da ima med študentkami najlepše noge. Na koncu pogovora sva se seveda še enkrat morali dotakniti njene priljubljene teme.

Rudi Bučar: V pevskih zborih so radi peli njegovi nonoti, odličen pevec je njegov oče Leon, prav tako njegova mama Orjana, ki pravi :« Takrat, ko je prišel na svet, še ni jokal po taktu, pesem pa ga je takoj pomirila in je hitro zaspal.« Še hoditi ni znal, ko je že prepeval »E arrivato l ambasciatore...

Mislim, da je za Izolane najbolj pomembna pripadnost mestu. Na prvem mestu. Kadarkoli primerjam Izolo s Kopro ali Piranom, se mi zdi ta neverjetna pripadnost mestu nekaj izjemnega. Vsi s ponosom povedo, da so Izolani ne glede na to, kateri politični struji pripadajo. Ta pripadnost mestu je v Izoli močnejša kot v drugih mestih.

Soustvarjalci knjige : Nataša Benčič, fotograf Remigio Grižonič, njegova asistentka Lilijsana Hrvatini, avtorica risb Nana Posega, lektorica Senka Smajlagić, Mateja Brežan - avtorica teksta o Nataši in Miriam Feder - ena od prevajalk, tudi portretirana v knjigi

Na odru smo spoznali nekaj portretirancev iz knjige: Mirko Orlač, dirigent Pihalnega orkestra; Tonči Žlogar - nogometaš; Claudia Raspoli - novinarka TV Capodistria; Radivoj Nardin - direktor Splošne bolnice Izola; Ivica Evačič Ivek - direktor in Chef Hotela Marina; Matej Korenika - priznani vinar kleti Korenika&Moškon; Nada Jerman - cvetličarka in upokojeni poštar Nevio Škerlič

Branko Lončar

KDAJ LAHKO PRODATE DEDIŠČINO-NEPREMIČNINO BREZ PLAČILA DAVKA?

Nazadnje smo pisali o dedovanju, kjer smo se dotaknili predvsem dednega reda in posledično odmere davka. Kot že poudarjeno, je davka oproščena dediščina, ki jo podeduje dedič prvega dednega reda (to so potomci in zakonec) oziroma dedič, ki je izenačen z dedičem prvega dednega reda. Vsi ostali dediči plačajo davek glede na dedni red po progresivni lestvici, navedeni v Zakonu na dediščine in darila.

Tokrat pa bomo pisali več o samem postopku plačila davka. Davčni organ odmeri davek v 30 dneh po prejemu pravnomočnega sklepa o dedovanju oziroma po prejemu davčne napovedi. Davek je potrebno plačati v 30 dneh od vročitve odločbe.

Kaj se zgodi, če podedovano ali podarjeno nepremičnino prodate.

Če ste nepremičnino podedovali ali prejeli v dar po 01.01.2002, boste morali ob prodaji poleg napovedi za odmero davka na promet nepremičnin, oddati tudi vlogo za odmero davka na kapitalni dobiček.

V primeru, da pri tej prodaji iztržite več, kot je bila vrednost premoženja ob pridobitvi, morate od razlike plačati davek. Za vrednost ob pridobitvi nepremičnine se upošteva tržna vrednost, ki jo zavezanec dokazuje z ustreznimi dokumenti. Ravno zaradi

tega je pomembno, kakšna vrednost je navedena v sklepu o dedovanju ali darilni pogodbi oz. drugi podobni pogodbi.

Davčna osnova pri davku na kapitalni dobiček je torej razlika med vrednostjo nepremičnine na dan prejema in pogodbeno vrednostjo ob prodaji. Davčna osnova se lahko zniža za plačan davek na dediščino in darila, stroške povezane s ceno (do višine 188 EUR) in dejanske stroške vlaganja v nepremičnino.

Davčna stopnja se določa glede na dolžino časa imetništva nepremičnine v lasti. Splošna davčna stopnja znaša 27,5 %. Na vsakih dopoljenih pet let imetništva oziroma lastništva nepremičnine se stopnja davka zmanjšuje. Po petih letih imetništva nepremičnine davčna stopnja znaša 20 %, po desetih letih se zmanjša na 15 % in po petnajstih letih na 10 %. Po dvajsetih letih imetništva nepremičnine, davka ni več potrebno plačati.

Kot vseh stvari lahko tudi tukaj nastanejo težave, predvsem v primeru, da davčni organ izpodbija vrednost podedovane ali podarjene nepremičnine, zavezanec pa nima ustreznega dokazila o tržni vrednosti. V naši nepremičninski agenciji prav zaradi tega priporočamo, da se pred dedovanjem ali podaritvijo posvetujete in preverite tržno vrednost nepremičnine, saj se lahko kasneje s tem izognete zapletom v davčnih postopkih.

Obala nepremičnine d.o.o.
Obala 16,
6320 Portorož
Tel 05 674 10 30
Mob 041 35 22 00
info@obala-nepremicnine.si

ZAPIHAL JE NOV VETER

Po viharju je v Ankaranu zapihal nov veter. Predstavljamo novo kulinarčno zgodbo Ville Andor.

Villa Andor se nahaja v osrčju Ankara. Romantična vila v beneškem stilu ponuja nastanitev in butično restavracijo s teraso, na kateri se lahko sprostite v senci sredozemskega rastlinja. Vaše oko tako lahko sega vse do zaliva.

Restavracija ponuja pisan izbor ribjih, mesnih in vegetarijanskih jedi, pripravljenih iz sezonskih in lokalih sestavin s sodobnim pridihom. Rdeča nit restavracije je ponujanje lastnih produktov, kot je domač kruh z droži, testenine, marmelade, vložena zelenjava, sokovi. Sami zase pravijo, da je njihova prihodnost v razvijanju lastnih brand jedi.

Sezonske jedi za vsak okus, narejene iz najboljših sestavin, vam bo pripravil chef Mišo Jovič z ekipo. Vljudno vabljeni, da z novo ekipo, s prenovljeno ponudbo in svežo energijo pričnemo pisati novo kulinarčno zgodbo.

Zaželena je predhodna rezervacija na telefonsko številko 05/615 50 00 ali mail info@andor.si.

POROČNA FOTOGRAFIJA

katja.gorjanc@gmail.com / +386 41 529 248

ELEKTROCENTER

Salon svetil in največja ponudba elektromateriala
Vanganeljska c. 6, Koper • www.elektro-center.si
Tel.: 05/ 612 1500 • GSM: 041 283 385

Za vaš hitrejši nakup sedaj z novim načinom samopostrežbe • Vabljeni v prenovljeno specializirano trgovino z elektrotehničnim materialom!

POLETNA OSVEŽITEV V SOLATNEM BARU

INTERSPAR

Restavracija

0,77€
100 g

Cena na enoto: 1 kg = 7,70 €

Ponudba velja v restavraciji

INTERSPAR KOPER

Slika je simbolična.

POLETJE JE ČAS, DA SE OTROCI ODPOČIJEJO - TUDI OD DIGITALNIH NAPRAV

Letošnje šolsko leto je bilo vsekakor drugačno od ostalih. Čeprav smo s poletjem, ki je prineslo sproščanje ukrepov, nanj že malce pozabili, so posledice šolanja na daljavo še vedno prisotne, le ozavestili jih še nismo v polni meri. Otroci in mladostniki, ki so bili čez noč izpostavljeni popolnoma drugačnemu režimu dela in življenja, si od tega še niso opomogli.

Po opažanjih Janeza Arha, diplomiranega socialnega delavca, strokovnega sodelavca in svetovalca v Centru pomoči pri prekomerni rabi interneta Logout iz enote v Izoli, so otroci in mladostniki v obdobju, ki je za nami, še povečali uporabo digitalnih naprav v sprostitevne namene, mnogi izmed njih pa so razvili tudi simptome socialne anksioznosti, torej pretiran strah pred vračanjem k šolanju v živo, druženjem, ocenjevanjem oziroma kritiko ljudi. Ta pa je posledica socialne odtujenosti.

Zavrtiva čas v letošnji maj, ko je vaša organizacija, natančneje enota v Izoli, organizirala posvet, ki ste ga naslovili 'Izzivi vračanja otrok in mladostnikov iz digitalnih v analogna življenja'. V pol drugi uri ste skupaj s predstavniki nekaterih obalnih šol in drugih organizacij, ki se ukvarjajo z otroki in njihovimi duševnimi stiskami, izpostavili najpogostejše težave, s katerimi so se otroci in mladostniki srečevali med šolanjem na daljavo, ponudili pa ste tudi nekatere rešitve za jesen.

»Drži, v naši organizaciji smo začutili, da bi bilo dobro soočiti strokovnjake z različnih področij in različnih okolij delovanja ter z njimi pretestiti to, kar se je otrokom dogajalo med šolskim letom in kar je privedlo do posledic, ki jih ne bomo tako hitro odpravili. Dovolite mi, da vaše bralce povabim k ogledu posnetka posveta, ki ga pod omenjenim naslovom najdemo na YouTube kanalu. Z ogledom bodo dobili podrobni uvid v stiske in stanja, ki so jih (morda tudi njihovi) otroci razvili med potekom epidemije, ob koncu pa smo delili tudi nekaj koristnih nasvetov za jesen. Opažamo, da največ stisk, tudi post koronjskih, doživljajo otroci v tretji triadi osnovne šole. Te se kažejo z zavračanjem ponovnega srečevanja vrstnikov, prav tako se po podatkih ankete, ki so jo izvedli v programu Mladinsko ulično delo – zgodnja intervencija na področju varovanja zdravja otrok in mladostnikov, polovica otrok ne želi vrniti v šolske klopi, mladostniki so izrazili tudi pogosto občutenje žalosti in osamljenosti. V času zaprtja in šolanja na daljavo so izražali stisko, ker jim je bilo onemogočeno udeleževati se treningov in

OTROK DO 2. LETA STAROSTI NAJ NE PREŽIVLJA ČASA PRED NAPRAVAMI. OTROK MED 2. IN 5. LETOM MANJ KOT URO NA DAN. TAKO POSTOPOMA POVEČUJEMO ČAS DO MLADOSTNIŠKEGA OBDOBJA. ZA MLADOSTNIKA PA VEČ KOT 2 URI DNEVNO NI PRIPOROČLJIVO PREŽIVETI V DRUŽBI DIGITALNIH NAPRAV. VZGLED NAJ JIM BODO STARŠI.

organiziranih prostorašnih dejavnosti. Takšnemu modelu šolanja, kot smo ga imeli v preteklem letu, bi se morali po mnenju vseh udeležencev v posvetu odpovedati in poiskati drugačne oblike, ki bi vključevale več gibanja na prostem, predvsem pa več neposrednega druženja. To je ključno, kar bo generacijo otrok rešilo pred še hujšimi stiskami, begom v digitalne naprave, instant odnose in neoperativnost. »

Poletje je otrokom vendarle prineslo svobodo. Starši med poletjem tudi ne težimo preveč. Še več, marsikateri

otrok je zaradi službenih odsotnosti staršev v celoti prepuščen samemu sebi. Nadaljevanje se kar samo ponuja; otrok/mladostnik bo večino svojega časa preživel priklapljen na telefon, tablico, igralno konzolo.

»Strokovnjaki in svetovalci se ponavljamo kot stare lajne, ampak opažamo, da se še vedno premalo govori o prekomerni rabi tehnikali. Ključen je pogovor in vzpostavitev medsebojnega spoštovanja in spoštovanja dogovorov. Družina naj stremi k temu, da se dogovori o uporabi interneta in naprav za potrebe sproščanja. Kljub temu, da so počitnice, do določene mere ohranite rutino in zadolžitve. Pomagajte svojim otrokom in skupaj poiščite alternativne možnosti preživljanja prostega časa. Samo odvzeti internet ali igrice ni dovolj. Čas je treba kvalitetno zapolniti. V kolikor imate možnost, vključite otroke v tečaje ali društva, ki organizirajo prostočasne dejavnosti. Otroci in mladostniki bodo tako imeli možnost spoznavati veščine, ki jih niso še preizkusili, in kar je še pomembnejše, družili se bodo v živo. V naši organizaciji namreč opažamo, da imajo mladostniki vedno več težav pri navezovanju pristnega stika s sovrstniki, zato staršem svetujemo, da najprej oni organizirajo razna družinska srečanja, naj otroci prespijo pri drugi družini ipd. in ko bodo videli, kako lepo je biti v družbi, bodo sami prevzeli pobudo. Potrebno jih je namreč vrniti v analogne odnose. Če ne gre samo po sebi, potem svetujemo, da na naši spletni strani Logout.si poiščete družinski načrt uporabe zaslonov, ki bo družini pomagal organizirati čas tako, da bo kvalitetnejše preživet. V načrt pa niso vključeni samo otroci, pač pa tudi starši. »

Kakšna pa so dejansko priporočila o uporabi digitalnih naprav glede na starost otrok?

»Z veseljem lahko povem, da smo na tem področju vendarle naredili korak naprej in tako dali staršem konkretne odgovore na vprašanja, ki se porajajo tudi v povezavi s tem, koliko časa je primerno preživeti na digitalnih napravah. Govorim namreč o smernicah za uporabo zaslonov pri otrocih in mladostnikih. Resno, a

poljudno in pregledno (v obliki kratkih nasvetov), smo v sodelovanju s slovenskim Združenjem za pediatrijo in Sekcijo za primarno pediatrijo ter drugimi strokovnjaki na 40-ih straneh pripravili smernice, ki bodo staršem, pa tudi šolnikom v pomoč pri varni uporabi zaslonov. Brezplačno

so dostopne na naslednji povezavi <https://www.zdravniskazbornica.si/informacije-publikacije-in-analize/zasloni>. Torej, naj odgovorim konkretno. Otrok do 2. leta starosti naj ne preživlja časa pred napravami. Otrok med 2. in 5. letom manj kot uro na dan. Tako postopoma povečujemo čas do mladostniškega obdobja. Za mladostnika pa več kot 2 uri dnevno ni priporočljivo preživeti v družbi digitalnih naprav. Na tem mestu poudarjam, da so starši zgled. In najbolj se otrok prime to, kar vidijo. »

Ali lahko že malčki razvijejo odvisnost?

»Do določene mere ja. To se lepo vidi, ko otrok brez risanke ne more jesti ali zaspiti. Je pa predšolski čas obdobje, ko postavimo zdrave temelje za prihodnost. V kolikor otroka v predšolskem obdobju izpostavljate napravam, naj bodo vsebine kakovostne in preverjene. Otrok naj jih gleda/igra izključno v družbi starša in ne sam. In kot je zapisano v smernicah, zaslon ni varuška. Ne uporabljajte zaslonov za pomirjanje ali uspavanje. Prav tako ne za kaznovanje ali nagrajevanje. Kot pomoč pri vzgajanju otrok staršem svetujem, da posežejo po knjigi Vzgoja v digitalni dobi. «

Kdaj se prižge rdeča luč, ko moramo zaradi prekomerne uporabe digitalnih naprav poiskati pomoč strokovnjaka? V mislih imam predvsem starejše otroke oziroma mladostnike.

»Najpogostejši znaki prekomerne uporabe zaslonov, ki zahtevajo pomoč strokovnjakov, so v prvi meri upad motivacije za stvari, ki jih je otrok ali mladostnik rad počel in upad motivacije za šolske obveznosti. Temu sledijo motnje spanja, načina hranjenja, pomanjkanje higiene, laganje o času, ki ga mladostnik preživi na spletu, čustveno nihanje, motnje v koncentraciji, razni čustveni izbruhi. Ko starši pričnejo opazovati takšne znake, naj se obrnejo po strokovno pomoč. Lažje je zdraviti blažje oblike čezmerne uporabe zaslonov, kot pa težje. In ne pozabimo, preventiva je vedno boljša, kot kurativa. Zato se čim več gibajte, družite in pogovarjajte. «

Maja Orel Jakič

NOVI DACIA

SANDERO STEPWAY

ECO-G

Z VGRAJENIM POGONOM NA PLIN

ŽE ZA

79€/mesec

Z EKO SKLAD KREDITOM*

+ 5 LET PODALJŠANEGA JAMSTVA

PETROL KARTICA S 15 % PRIHRANKA OB NAKUPU DO 2000 LITROV GORIVA LPG**

DACIA

*EKO SKLAD na svoji spletni strani: <https://www.ekosklad.si/preizkusitvo/prireditve-sporodbo/seznam-sporodbo/sebna-vozila-na-plin/sebna-vozila-na-plin-kredit> po vnosu v rubriko Hitri informativni izračun kredita nudil naslednje kreditne pogoje za nakup vozila. Informativna mesečna anuiteta za model Novi Sandero Stepway Essential 1,0 100 ECO-G 100 v skupni vrednosti 12.790 € z DDV, s pogonom v višini 3.940 € in financirano vrednostjo 8.850 € za obdobje 120 mesecev, znaša ob najemu kredita prek EKO SKLADA 78,69 €. Obrestna mera za najem kredita znaša 1,3 % letno. Vse informacije so informativne in temeljijo na informativnem in izračunu kredita na spletni strani EKO SKLADA. Več o kreditih EKO SKLADA za oseba vozila na plin, si lahko preberete na uradni spletni strani <https://www.ekosklad.si/preizkusitvo/prireditve-sporodbo/seznam-sporodbo/sebna-vozila-na-plin/sebna-vozila-na-plin-kredit>. Renault Nissan Slovenija ne odgovarja za informacije objavljene na spletnih straneh EKO SKLADA kot tudi ne za točnost in zanesljivost in celovitost teh informacij in informativnega izračuna kredita, ki je na voljo na spletnih straneh EKO SKLADA. Kupec ob nakupu novega vozila Dacia Sandero Stepway prejme pet let podaljšano jamstvo, ki obsega 3 leta tovarniške garancije in podaljšano jamstvo za 4, in 5. leto ali 100.000 km, kar koli se zgodi prej. **Vsak fizični kupec vozila Dacia ECO-G s tovarniško vgrajenim plinskim pogonom prejme PETROL kartico, s katero je upravičen do 15 % popusta za nakup do 2.000 litrov utekočinjenega naftega plina (LPG). Poraba pri mešanem ciklu: 5,3-7,1 l/100 km. Emissioni CO₂: 119-123 g/km. Emissioni stopnje: EURO6DFull. Emissioni NO_x: 0,0209-0,0265 g/km. Ogledni ciklus (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emissioni onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. Prioritujemo si pravico do napak. Slika je simbolna. Renault Nissan Slovenija, d. o. o., Dunajska 22, 1511 Ljubljana.

Dacia priporoča Castrol

Trgo ABC PE KOPER, Istrska cesta 12
Breda Prodani, 041 607 812 David Bartolič, 051 306 770

Sabrina Simonovich

MOTIVACIJA ZA VADBO

V dveh obdobjih leta so vpisi v fitnes ali na organizirane vadbe na vrhuncu: zgodaj jeseni in takoj po novem letu. To sta obdobji, ko dobri nameni glede naše telesne forme dosežejo svoj vrhunec.

Običajno deluje tako, da si kupimo vse, kar potrebujemo za svojo telesno aktivnost, si damo narediti program vadbe in nato nekontrolirano vadimo. Prve tedne namenjamo 4 ali 5 treningov svojemu dobremu počutju, celo več, kot nam je bilo priporočeno ali smo si zadali; nato s časom zmanjšujemo frekvenco vadbenih enot in se začnejo pojavljati vrste težav, ki se zdijo nujne in nas silijo, da preskočimo in / ali prestavimo trening. Čez nekaj časa se nezadovoljno gledamo v ogledalo in nas potre ponovni neuspeh. Kako ostati motiviran, ko izgine prvotno navdušenje?

1. Kratkoročni cilji

Prvič, ne glede na vaš cilj v smislu fizičnega počutja, se naučite osredotočati na majhne izboljšave, namesto da ostanete osredotočeni zgolj na končni cilj. Če potrebujete mesece treninga, da dosežete določeno težo ali zmogljivost, boste enostavno izgubili motivacijo. Nastavitev vmesnih ciljev pa vam bo pomagala ohranjati visoko motivacijo in vam bo dala priložnost, da proslavite svoje dosežke.

2. Preverite napredek

Spremljanje svojih treningov in rezultatov glede na čas, težo, doslednost in občutke je dober način, da se nenehno zavedamo, kaj smo

naredili in kaj še moramo storiti. Za beleženje svojih izboljšav uporabite dnevnik, eno izmed številnih brezplačnih spletnih storitev, ali najemite osebnega trenerja, ki bo to storil za vas. Poleg merjenja je pomembno prepoznati svoj napredek in si vzeti čas, da pregledate, kaj je še treba storiti. Poleg tega je za ohranjanje visoke motivacije koristno videti pozitivne spremembe, ki se jih da zabeležiti. Če je na primer cilj shujšati, lahko uživanje v širših hlačah ali za eno luknjo ožje zapetim pasom obnovite energijo, da nadaljujete k cilju.

3. Nagradite se

Praznovanje svojih dosežkov z darilom (nov par čevljev, hlače ali masaže, savne itd.) ali karkoli drugega vas osrečuje, je lahko zelo pomembno. Nagrajevanje samega sebe pomeni, da se imamo radi in ponavljamo, da je prizadevanje za fizično počutje najprej za nas. Poleg tega nagrade in praznovanja pomagajo razbiti rutino in preprečiti monotonost, ki je ena glavnih sovražnic motivacije.

4. Delite

Svoje cilje delite s prijatelji in družino, tako da se pogovorite z njimi ali jih objavite na socialna omrežja. Na ta način bomo bolj pozorni, da ne bomo razočarali svojih prijateljev. Tudi po

mnenju Aristotela, ki je dejal, da "tisto, kar je izraženo, ostane pomnjeno", delitev naših ciljev javno omogoča, da damo večjo moč svoji motivaciji.

5. Poiščite partnerja

Trenirati sami lahko postane dolgočasno, a tveganje, da naletite na slabe dni, je zagotovo večje kot treniranje v družbi, s čimer uživate v medsebojni podpori.

6. Imejte se lepo

Če nas bo cilj, ki smo si ga zastavili, osrečil, je skrivnost, da ga dosežemo v najkrajšem možnem času, uživati v vsakem koraku poti.

7. Malo je bolje kot nič

Imate le pol ure časa in ne greste na tek, ker bi morali po programu teči eno uro ali pa se počutite krive, ker ste namesto treh serij naredili 2? Jasno in objektivno obstaja razlika, vendar pogosto ni tako velika; lahko se tudi osredotočimo na dejstvo, da smo kljub utrujenosti ali premalo časa vseeno uspeli biti del treninga, namesto da bi ga v celoti preskočili ali se grajali.

8. Sprejmite

Nepričakovano obstaja, sprejmi ga. Vsak dan ni nihče 100% motiviran. Ko se pojavijo nepredvideni dogodki ali preprosto začutite, da ni dan, se poslušajte. Hitreje kot sprejmete "slabe dni", hitreje bodo minili in se boste lahko z enakim motivom kot prej in z nedotaknjeno samozavestjo vrnili k iskanju svojega dobrega počutja. Eden od ključev motivacije je mirno sprejemanje težav.

9. Mentalna odprtost

Na poti do našega cilja se lahko zgodi, da čutimo potrebo po spremembi pristopa. Mogoče sledite svojemu programu do konca, vendar vam ne prinaša zadovoljstva ali užitka; če je tako, se ne bojte eksperimentirati.

10. Osredotočite se na cilj

Če menite, da se vaša motivacija zmanjšuje, se spomnite začetnih razlogov za svoj cilj. Če je bil vaš cilj usklajen z vašimi vrednotami in je bil postavljen na pravi način, boste ugotovili, da boste z lahkoto izpustili težave in se osredotočili na pravi cilj.

Iskanje fizičnega dobrega počutja skozi nekaj, kar nam ni všeč, ni pametno. Zagotovo lahko dosežete več in boljše rezultate, če počnete nekaj, kar vas veseli in navdušuje.

Sabrina Simonovich, prof. športne vzgoje, trener fitnesa, učitelj joge, učitelj in trener alpskega smučanja, prehranski svetovalec, www.sabrinafit.eu.

				SESTAVIL Boris K.	ZDRAVILIŠČE V BELGIJI	NAJSTAREJŠA KAMENA DOBA	SPODNJI DEL PRAŠIČJE NOGE	ANTON AŠKERC	POKRAJINA V SAUDSKI ARABII OB RDEČEM MORJU		MOTORNO KOLO Z MAJHNI KOLESI	ITALJANSKI SLIKAR IZ MODENE NICOLA DELL	DOMORODEC IZ KNJIGE ROBINSON CRUSOE		
				SEČNJA, SEKANJE					KENIJSKI POLITIK DANIEL MOI						
				DROBNA LUKNJICA V SNOVI, KOŽI					VEČ SOB MESTO OB REKI JANGCE KIANG						
				KRILNI KONJENIŠKI ODELEK V RIMSKI LEGII				KRISTUSOV SODNIK, V BIBLIJI PONCJU, TUDI PILATUS							
				SLOVENSKI FIZIK JULIJ	IVAN ČARGO MESTO V BELGIJI			VRLINA							
								OBLIKA TRIKOTNE STREHE							
									REKLO, PREGOVOR DŽAMIJA V KAIRU						
GLAVNO MESTO FRANCJE (FR. PARIS)		AZIJSKA PALMA	PREDEL OB BLEJSKEM JEZERU S KAMPOM	RIMSKA BOGINJA JEZE	KEMIJSKI ZNAK ZA NATRIJ	NOČNI LOKAL		IME AMERIŠKE IGRALKE GARDNER	GLAVNI ŠTEVNIK NINA IVANČIČ		NAJVEČJI GRŠKI OTOK V SREDNEM MORJU	VNETNI MEHURČEK NA JEZIKU	REKA RABA V AVSTRIJI		
MESTO V ISTRI, HRVAŠKA						ŠVEDSKI IGRALEC JOSEPHSON				MORSKA RIBA DINASTIJA V STARI KITAJSKI					
DOLGOREPA PAPIGA						AFRIŠKA ETNIČNA SKUPINA JELŠA (NAR.)			PRASTARO BRENKALO ZNAMKA KOREJSKIH AVTOMOBILOV						
VEČJA, V STRUGI TEKOČA VODA					DEDNA POSEST PO OČETU AM. MANEKE TYRA			VELIKA MORSKA ŽELVA BOGAŠTVO GOZDOV							
KRAJ PRI OPATUJI				RUSKO PECIVO JEZERO NA IRSKEM			AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC ALAN	FRIDOLIN VULKAN NA HAVAJIH MAUNA 4169M		AM. IGRALEC HUNTER VODA V TRDEM STANJU					
ZVONE AGREŽ			PRIPADNIK RAŠČANOV MILANSKA OPERNA HIŠA				KOCKA (LAT.) HRVAŠKI SLIKAR ALBERT			LOUIS ADAMIČ NENADNA SMRT		NASELJE V LJUBLJANI	NIZOZEMSKI PISATELJ MENNO TER		
GOŠČA V PIPU PRI KAJENJU		REKA SKOZI PARIZ REKA V TURČIJI				ČEŠKI BALETNIK VLADIMIR NIG. ATLET SUNDAY				KARL ERB KAČJI GLAS	JOŽE BEVC JAPONSKO MESTO				
MLAD OVČJI SAMEC, JAGNJE					MESTO V SREDNJI NIGERII LABORATORIJ (OKR.)			PRIDELOVAL SADIJA IME VEČ FRANCOSKIH KRALJEV							
VZGOJITELJ. ROMULA IN REMA				NEVARNA PADAVINA ERIKA TISNIKAR			SOHA, STATUA RUSKI AVTO			AVANS, NADAV VIETNAMSKI POLITIK QUANG T.					
SLOVENSKI REŽISER JOŽE				AMERIŠKI PISATELJ, HUMORIST GEORGE (1866-1944)			PREMAZNO SREDSTVO PRIPADNIK BAGOV			NOŠENJE (KNJIŽ.) KATJA TRATNIK					
GRŠKI DIDAKTIČNI PESNIK (315-240 PR. N. Š.)				NEOTESAN, DIVJAŠKI, SUROV ČLOVEK (EKSPR.)					KILOGRAM VODNI VRTINEC		EDVARD KARDELJ ŠTEFAN LAPAJNE				
												ZNAMENITOST V PULI	SKUPNOST ISTIH LJUDI		
				DVORNA SLAVNOST, SLOVESNA PRIREDITEV							JOŽE POGAČNIK	INDUSTRIJA RASTLINA ZNAMENJE BOŽJASTI AVRA			
				NEGANDJA PLOŠČINSKA MERA, ORAL	OSVEŽILNA PIJAČA	UNIČEVALKA ŽELEZA IGRALEC VALIČ					EGIPČANSKI BOG SONCA TVOR, FURUNKEL				
				PODZEMNI HODNIK					MASLO (NAR.) ANTON OCVIRK						
				NAPEV (IT.)							NEOPRANA IN NEOČIŠČENA VOLNA				
SLOVENSKI PEVEC LESKOVAR									MESTO V ROMUNII OB REKI MURES						

NARDIN: slo. fizik ARLON: belg. mesto PAAN: kit. reka ARETE: vrlina NDOVI: etn. skupina ERLAND: šved. igralec BLIN: pecivo KINERT: hr. slikar NGO: viet. politik

Restauracija Zephyr Plovania

- Istrska gastronomija
- Ribje specialitete
- Dogodki za zaključene družbe
- In še veliko več!

info:
Hotel & Casino Zephyr
Portoroška ulica 3
Plovania

tel.: +385 91 6198 060
fb: Hotel Zephyr
mail: info@hotelzephyr.com

ZEPHYR

EVROPSKI AVTO LETA 2021

NOVA TOYOTA YARIS HYBRID

CENTER JEREB

Nataša: 041 346 445
Igor: 051 369 792
Ivan: 051 233 101

Povprečna poraba goriva za vozila Toyota Yaris Hybrid: od 3,8 do 4,9 l/100 km in emisije CO₂: od 87 do 112 g/km. Emisijska stopnja: za 1,5 hibrid EURO 6. Emisije NOx: 0,0095 g/km. Ogljikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delce PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. Slike so simbolične. Več na www.toyota.si. Toyota Adria d.o.o Brnčičeva 51, Ljubljana.